TC.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

‘TSCHICK’ VE ‘DELİDUMAN’ ADLI TÜRK- ALMAN ERGEN ROMANLARININ, GENÇLİK KÜLTÜRLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Gürkan KOYUNCU

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. HİKMET ASUTAY

EDİRNE 2019

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gürkan Koyuncu tarafından hazırlanan **"Tschick" ve "Deliduman" adlı Türk-Alman Ergen Romanlarının, Gençlik Kültürleri açısından incelenmesi** konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca **24.05.2019 Cuma** günü saat **13:30** 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *.KABUL EDİLMESİNE..... **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Hikmet ASUTAY	Kabul edilmesine	
Prof Dr. Şener BAĞ	kabul edilmesine	
Prof Dr. Mukadder Seyhan YÜCEL	kabul edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No	10255993
Yazar Adı / Soyadı	GÜRKAN KOYUNCU
T.C.Kimlik No	20138507950
Telefon	5331381370
E-Posta	gurkankoyunc@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	'Tschick' ve 'Deliduman' Adlı Türk-Alman Ergen Romanlarının, Gençlik Kültürleri Açısından İncelenmesi
Tezin Tercümesi	Analysis of Turkish-German adolescent novels 'Tschick' and 'Deliduman' in terms of youth culture
Konu	Eğitim ve Öğretim = Education and Training ; Alman Dili ve Edebiyatı = German Linguistics and Literature
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2019
Sayfa	81
Tez Danışmanları	PROF. DR. HİKMET ASUTAY
Dizin Terimleri	Ergenlik=Puberty ; Alman edebiyatı=German literature ; Alman romanı=German novel ; Türk romanı=Turkish novel
Önerilen Dizin Terimleri	

20.06.2019

İmza:.....

Başlık: ‘Tschick’ ve ‘Deliduman’ Adlı Türk-Alman Ergen Romanlarının, Gençlik Kültürleri Açısından İncelenmesi

Yazan: Gürkan KOYUNCU

ÖZET

Bu çalışmada Türk gençlik edebiyatı türünün bilinen romanlarından Deliduman romanı ile Alman gençlik edebiyat türünün ödül almış Tschick romanının gençlik kültürleri ve eserlerdeki karakterlerin karşılaştırmaları yapılmıştır. Yapılan karşılaştırmalar her iki eserdeki ergenlik çağındaki gençlerin ergenlik psikolojisi, ergenlik bunalımları ve dil üslupları Türk-Alman gençlik kültürlerine değinilerek yapılmıştır. Çocuk ve gençlik yazın türüne ait eserler Türkiye ve Avrupa’da çok fazla araştırma konusu yapılmadığı düşünülmüştür. Bundan dolayı Deliduman ve Tschick eserlerinin gençlik kültürleri, ergen roman ve Türk-Alman gençlik kültürleri açısından çocuk ve gençlik yazını türüne katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

Tezin ilk bölümü gençlik yazınbilim kavramı, gençlik yazın türleri, ergen roman kavramları, Türk ve Alman ergen romanları ele alınarak Türkiye ve Avrupa’da tarihsel ve kavramsal açıklamaları yapılarak bu türlerdeki eserlere değinilmiştir. Tezin ikinci bölümünü gençlik kültürleri, gençlik alt kültürleri ve alt kültür özelliklerinin yazına yansımaları işlenmiştir. Üçüncü bölümde Deliduman ve Tschick eserinin dil ve biçim incelemesi, içerik çözümlemesi ve karakter analizleri yapılmıştır. Dördüncü bölümde her iki eserin karakter açısından benzerlikleri ve farklılıkları yapılmıştır. Daha sonra Türk-Alman gençlik kültürlerine değinilmiştir. Beşinci bölüm ise eserlerdeki kültür izlerine ve sorun odaklarına değinilmiştir.

Tezin sonuç bölümünde gençlik kültürleri çerçevesinde karşılaştırma yapılan her iki eserin Türk-Alman gençlik kültürleri açısından önemine, ergenlik çağındaki gençlerin yaşadıkları süreçteki problemlere, ergenlik çağındaki bireylerin ve onların ailelerinin hem bilgilenmek hem de bu süreci keyifli geçirmek için gençlik kültürleri ile ilgili yazılan eserlerin okunması gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve gençlik yazını, ergenlik, kültür, gençlik, gençlik kültürleri

Titel: Analysis of Turkish-German adolescent novels ‘Tschick’ and ‘Deliduman’ in terms of youth culture

Author: Gürkan KOYUNCU

ABSTRACT

In this study, the comparison of Deliduman novel which is among Turkish youth literature genre and Tschick novel which is an awarded German literature work, was made in terms of youth cultures and the charachters of the novels. The comparisons were made with reference to Turkish-German youth cultures, adolescent psychology, adolescent crisis and language styles of adolescents in both works. It was considered that, the works of literary genres for children and youth were not examined frequently in Turkey and Europe. For this reason, Deliduman and Tschick works have been evaluated to contribute to the genre of children and youth literature in terms of youth cultures, adolescent novels and Turkish-German youth cultures.

The first chapter of thesis was written regarding concept of literature youth, youth genres, adolescent novel concepts, by considering Turkish and German adolescent novels; and historical andconceptual descriptions were mentioned in the works of this kind in Europe. The second chapter of the thesis deals with youth culture, youth subcultures and their reflections in literature. In the third chapter, language and form analysis, content analysis and charachter analysis of Deliduman and Tschick were examined. In the fourth chapter, the similarities and differences between the two works are analyzed. Then, Turkish-German youth cultures are mentioned. In the fifth chapter, the cultural traces and the focus of the problems are mentioned.

In the conclusion part of the thesis, the importance of both works in terms of Turkish-German youth cultures, the problems in the process of adolescents, are discussed. And it is thought that adolescents and their families should read the works written about youth cultures in order to be informed and to enjoy this process.

Key Words: Child and youth literature, adolescence, culture, youth, youth cultures

Titel der Magisterarbeit: Untersuchung Türkisch-Deutscher Adoleszenzromane ‘Tschick’ und ‘Deliduman’ in Bezug auf Jugendkulturen

Vorbereitet von: Gürkan KOYUNCU

ZUSAMMENFASSUNG

In dieser Studie wurden der türkische Roman der türkischen Literaturgattungen, der Deliduman-Roman und die deutsche Jugendliteratur des preisgekrönten Tschick-Romans mit den Charakteren von Jugendkulturen und –werken verglichen. In dieser Studie wurden jugendliche Psychologie, jugendliche Depressionen und Sprachstile herangezogen, indem auf türkische-deutsche Jugendkulturen Bezug genommen wurde. Solche Werke der Literatur für Kinder und Jugendliche in der Türkei und in Europa, es wurde angenommen, dass zu viel Forschung getan werden. Daher wurde bewertet, dass Deliduman- und Tschick-Werke in Bezug auf Jugendkulturen, Jugendromane und türkische-deutsche Jugendkulturen zur Kinder- und Jugendliteratur beitragen werden.

Der erste Teil der Arbeit Konzept der Literatur Jugend, Jugend Genres, jugendliche neuartige Konzepte, hergestellt unter Berücksichtigung der Türkei türkischen und deutschen jugendlichen Romane und historische und konzeptionelle Beschreibungen wurden in den Arbeiten dieser Art in Europa erwähnt. Im zweiten Teil der Arbeit wurden die Reflexionen von Jugendkulturen, Jugendunterkulturen und subkulturellen Merkmalen in der Literatur untersucht. Im dritten Kapitel wurden Sprach- und Formalanalyse, Inhaltsanalyseund Charakteranalyse von Deliduman und Tschick durchgeführt. Im vierten Kapitel werden die Ähnlichkeiten und Unterschiede zwischen den beiden Arbeiten angestellt. Dann wurden türkische-deutsche Jugendkulturen erwähnt. Im fünften Kapitel werden die kulturellen Spuren und die Problemschwerpunkte der Werke erwähnt.

Im abschließenden Teil der Arbeit wird davon ausgegangen, dass sowohl Werke, die im Kontext von Jugendkulturen verglichen werden, im Hinblick auf türkisch-deutsche Jugendkulturen, Probleme im Prozess von Jugendlichen, Jugendlichen und ihren Familien, als auch die über Jugendkulturen geschriebenen Werke gelesen werden sollten, um diesen Prozess angenehm zu gestalten.

Schlüsselwörter: Kinder- und Jugendliteratur, Pubertät, Kultur, Jugend, Jugendkulturen

ÖNSÖZ

Türk ve Alman edebiyatı gençlik kültürleri ve bu türlerde yazılmış olan Deliduman eseri ile Tschick eseri çalışmamızda incelenmiştir. Çalışmamızda gençlik kültürleri, gençlik alt kültürleri ve ergenlik romanlarına da Türk ve Alman kültürleri çerçevesinde değinilmiştir. Ülkemizdeki ve Almanya'daki gençlik edebiyatı eserlerinin aileler ve gençler tarafından okunması gerektiği amaçlanmıştır.

Öncelikle Lisans eğitimi aldığım Namık Kemal Üniversitesi'ndeki hocalarıma, Yüksek Lisans Eğitimi aldığım Trakya Üniversitesi'ndeki hocalarıma ve tez danışmanım, makale yazmama teşvik sağlayan hocam Prof. Dr. Hikmet ASUTAY'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca beni destekleyen Edirne'deki arkadaşlarım Oğuzhan ÇETİNER ve Ahmet ŞANALIR'a, yaşadığım şehir olan İstanbul'daki arkadaşlarım Halil İbrahim YANMAZ, Baki Saim TUNCEL ve Ali Safa YILMAZ'a çok teşekkür ederim.

Son olarak maddi ve manevi desteğini gördüğüm aileme ve beni bu süreçte desteklediği için kuzenim Ozan KOYUN'a minnettarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....i

ABSTRACT……...…iii

ZUSAMMENFASSUNG……...v

ÖNSÖZ..……vii

İÇİNDEKİLER……...viii

KISALTMALAR.....xi

GİRİŞ……..1

AMAÇ…….2

ÖNEM…….2

YÖNTEM.....3

I. BÖLÜM……...3

1.1. Gençlik Yazınbilimi Kavramı…….....3

1.1.1. Gençlik Kavramı……...4

1.1.2. Yazınbilimi……...7

1.1.3. Gençlik Yazınbilimi……..8

1.2. Gençlik Yazın Türleri……...9

1.2.1. Fantastik Yazın Türü……..10

1.2.2. Çizgi Roman Türü……..10

1.2.3. Gençlik Tarihsel Roman Türü……....11

1.2.4. Gençlik Polisiye Roman Türü……....12

1.2.5. Genç Kız Roman Türü……....13

1.2.6. Elektronik Okuma Türü……..14

1.2.7. Gençlik Şiir Türü……14

1.2.8. Psikolojik Roman Türü……...15

1.3. Ergen Roman Kavramları……...16

1.3.1. Ergenlik……...16

1.3.2. Roman……18

1.3.3. Ergen Roman……..19

1.4. Türk ve Alman Ergen Romanları……20
1.4.1. Türk Ergen Romanları……20
1.4.2. Alman Ergen Romanları……23

II. BÖLÜM……...25
2.1. Gençlik Kültürleri……...25
2.1.1. Kültür……25
2.1.2. Gençlik Kültürleri……....27
2.2. Gençliğin Alt Kültürleri……..28
2.2.1. Alt Kültür……....28
2.2.2. Gençlik Alt Kültürleri……30
2.3. Alt Kültür Özelliklerinin Yazına Yansımaları……31

III. BÖLÜM……..33
3.1. Wolfgang Herrndorf ve Tschick adlı eseri……..33
3.1.1. Dil ve Biçim İncelemesi……35
3.1.2. İçerik Çözümlemesi……35
3.1.3. Karakterler……..36
3.1.3.1. Maik Klingenberg…….....36
3.1.3.2. Andre Tschichatschow……...37
3.1.3.3. Tatjana Cosic……..39
3.1.3.4. josef Klingenberg……...40
3.1.3.5. Frau Klingenberg…….....40
3.1.3.6. Herr Wagenbach……40
3.1.3.7. Isa Schmidt……41
3.1.3.8. Wolkow……..42
3.1.4. Zaman ve Mekan……....43
3.2. Emrah Serbes ve Deliduman adlı eseri……...44
3.2.1. Dil ve Biçim İncelemesi……45
3.2.2. İçerik Çözümlemesi……....46

3.2.3. Karakterler……..46
3.2.3.1. Çağlar İyice……..46
3.2.3.2. Çiğdem İyice……..47
3.2.3.3. Mikrop Cengiz……..49
3.2.3.4. Altan Dayı……..49
3.2.3.5. Ayı Tufan Ağbi……..50
3.2.3.6. Çağlar'ın Annesi……51
3.2.3.7. Sabahattin İyice……..51
3.2.3.8. Çağlar'ın Dedesi…….52
3.2.3.9. Sinem Uzun……52
3.2.3.10. Orsa……..53
3.2.3.11. Özer Ağbi…….53
3.3. Zaman ve Mekan……...54

IV. BÖLÜM…….55
4.1. Deliduman ve Tschick Romanlarındaki Benzerlikler…….55
4.1.1. Karakterlerin Benzerlikleri…….55
4.1.2. Zaman açısından Benzerlikler……58
4.2. Deliduman ve Tschick Romanlarındaki Farklılıklar……...59
4.2.1. Karakterlerin Farklılıkları……...59
4.3. Türk Gençlik Kültürü……..61
4.4. Alman Gençlik Kültürü……...63

V. BÖLÜM……65
5.1. Eserlerde dile getirilen sorun odakları ve kültür izleri……...65
5.1.1. Eserlerdeki sorun odakları……65
5.1.2. Eserlerdeki kültür izleri……...67

SONUÇ……..70
KAYNAKÇA……....73

KISALTMALAR

ABD: Amerika birleşik devletleri

Bkz.: Bakınız

ÇGY: Çocuk ve gençlik yazını

DSÖ: Dünya sağlık örgütü

KJL: Kinder- und Jugendliteratur (Çocuk ve gençlik edebiyatı)

MEB: Milli eğitim bakanlığı

GSB: Gençlik ve spor bakanlığı

Vd.: Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler

Yy.: Yüzyıl

GİRİŞ

Gençlik dönemi, bazı insanların yaşadığı ve bazı insanların da yaşamakta olduğu hayatlarının belli bir kısmını kapsayan dönem olarak düşünülmektedir. Ergenlik dönemi ise gençlik dönemine benzese de insanların yaşamlarındaki daha az bir süreyi kapsayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Gençlik dönemi çatısı altında olan ergenlik dönemleriyle ilgili Türk ve Alman edebiyatında eserler verilmiştir. Özellikle Alman edebiyatında gençlik konusuyla ilgili birçok eser vardır ve gençlik edebiyatı olarak Alman edebiyatında ayrı bir yer almıştır. Türk edebiyatında gençlik konusu ile ilgili eserler verilse de Alman edebiyatında olduğu gibi ayrı bir alana sahip olduğu tartışılmaktadır. Verilen bu eserlerde ergenlik dönemlerindeki gençlerin yaşam biçimleri, aileleri, çevresindeki kişiler, duyguları, düşünceleri, bu dönemlerde yaşamış oldukları kimlik bunalımlar ve hayata bakış açıları gibi birçok noktaya değinilmiştir. Bu dönemlerde ne yetişkin ne de çocuk olan gençler fizyolojik bakımdan değiştikleri için kimlik arayışlarına başlamaktadır. Herkese, hayata ve her şeye eleştirel bir bakışla yaklaşan gençler bu nedenle kendi alt-kültürlerini ortaya koymaktadır. Bu alt kültürler; müzik, giyim tarzı, konuşma dili gibi birçok açıdan değişiklikle meydana gelmektedir ve toplumdan topluma göre de farklılıklar ve benzerlikler göstermektedir. Bu çalışmada Emrah Serbes tarafından yazılmış "Deliduman" (2014) adlı Türk ergenlik romanı ile Wolfgang Herrndorf tarafından yazılmış "Tschick" (2010) adlı Alman ergenlik romanı gençlik kültürleri açısından incelenecektir. Bu sayede hem ergenlik romanlarının gençlik kültürleri açısından önemi görülmüş olacak hem de farklı kültürlerde yazılmış olan bu eserlerin, o kültürlerdeki gençlik kültürleri de tanınmış olacaktır. Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümü, gençlik yazınbilimi kavramı, gençlik yazın türleri, ergen roman kavramı ve Türk ve Alman ergen romanları başlıklarından oluşmaktadır. Bu başlıklar altında gençlik, ergenlik tanımlamaları yapıldıktan sonra gençlik yazın türleri ve gençliğin yazındaki yerleri incelenecektir. Araştırmada Türk ve Alman toplumunda ait eserler olduğu için o toplumlardaki ergen romanları da

değinilecektir. Çalışmanın ikinci bölümünü gençlik kültürleri, gençliğin alt kültürleri ve alt kültür özelliklerinin yazına yansımaları başlıkları oluşturmaktadır. Bu bölümde her iki kültürü ilgilendiren gençlik kültürleri ve gençlik alt kültürleri kavramsal olarak açıklandıktan sonra bu kültürlerin özellikleri ve yazına yansımaları incelenecektir. Çalışmanın üçüncü bölümü, tezin başlığında yer alan Emrah Serbes'in "Deliduman" eseri ile Wolfgang Herrndorf'un "Tschick" adlı eserleri dil biçim incelemesi ve içerik çözümlemesi başlıkları altında incelenecektir. Çalışmanın dördüncü bölümünü bu iki eserin gençlik kültürleri açısından karşılaştırmaları, Türk gençlik kültürü ve Alman gençlik kültürü oluşturacaktır. Son bölüm olan beşinci bölümde ise eserlerde dile getirilen sorun odakları ile kültür izlerine değinilecektir.

AMAÇ

Bu çalışmada Alman gençlik edebiyatı türünün ödül almış bir eseri olan "Tschick" romanıyla, Türk gençlik edebiyatı türünün bilinen romanlarından olan "Deliduman" romanı gençlik kültürlerinin edebiyata yansımaları açısından ve ergenlik özelliklerinin metinlerde dile getirilişi bakımından karşılaştırılarak bir inceleme yapılacaktır. Buradaki amaç her iki gençlik romanını karşılaştırarak, iki toplumun ergen psikolojisini, ergen bunalımlarını, her iki eserdeki dil üsluplarını ve Türk-Alman gençlik kültürünü ele alınan eserler çerçevesinde de karşılaştırmaktır. Ergenlerden, gençlik yazını ve gençlik kültüründen de bu araştırmada bahsedilecektir.

ÖNEM

Çocuk ve Gençlik yazını türündeki eserler gerek ülkemizde gerek diğer ülkelerde artış göstermeye ve kendi türü içerisinde çokça çeşitlenmeye başlamıştır. Gençlik yazınbilimi bağlamında Türk-Alman eserlerinin karşılaştırılması az olduğu düşünülmektedir. 'Tschick' ve 'Deliduman' adlı farklı

kültürlere ve dillere sahip olan her iki ergen romanını kültür, dil, üslup gibi birçok yönde karşılaştırma yaparak incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmada kullanılacak araç ve gereçler bu araştırma konusuyla ilgili kitaplar, yerli ve yabancı araştırma eserleri, makaleler, yerel ve ulusal dergiler, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenecektir. Bu kaynak eserlerin incelenmesi, derlenmesi ve ortaya konulmasında betimleyici yöntem kullanılacaktır. Tschick ve Deliduman adlı iki roman araştırmanın en önemli aracı olacaktır. Evren Türk-ve Alman son dönem gençlik yazını örneklem ise Wolfgang Herrndorf'un "Tschick" (2010) ve Emrah Serbes'in "Deliduman" (2014) adlı romanları olacaktır.

I. BÖLÜM

Araştırmanın bu bölümünde özellikle Türkiye'de az olduğu düşünülen gençlik yazınbilimi kavramı, gençlik yazın türleri, ergen roman kavramı, Türk ve Alman ergen romanları olarak dört kısımdan oluşmaktadır. Gençlik yazınbilimi, ergen roman gibi kavramların olması sebebiyle gençlik, gençlik yazın türleri, ergenlik, ergen roman gibi alt başlıklar halinde bu kavramlar açıklanıp, tarihi açıdan incelenip Türkiye'deki ve batıdaki yerinden bahsedilecektir.

1.1. Gençlik Yazınbilimi Kavramı

Araştırmanın bu kısmında gençlik yazınbilimi kavramına değinilecektir. İlk olarak dünyadaki toplumların nüfus açısından önemli bir bölümünü oluşturan gençlikten, dünyadaki gençlik kavramının yaş aralığından ve tanımından bahsedilecektir. Gençlik kavramı tanımlandıktan sonra yazınbilimi kavramı

incelenecektir. Daha sonra gençlik yazınbilimi bir diğer adıyla gençlik edebiyatı tanımı, gençlik edebiyatının Türkiye ve Avrupa'daki yeri ve geçmişinden bahsedilecektir.

1.1.1. Gençlik Kavramı

Gençlik kavramı genel olarak "İnsan yaşamının ergenlikle orta yaş arasındaki dönemi" anlamına gelmektedir (Bkz. TDK Türkçe Sözlük). Ayrıca halk arasında bireylerin kendisinden yaşça küçük bireylerle karşılaştırıldığında, karşılaştırdıkları bireyler kırk yaşında da olsa genç olarak bilinildiği düşünülmektedir. Genel itibariyle 15-24 yaş arasını kapsayan bu dönem, toplumsal, coğrafi ve ekonomik durumlardan dolayı farklılıklar göstermektedir. Bu yaş farklılıkları Asutay'a göre günümüz koşullarına göre de farklılıklar göstermektedir:

> "Günümüzde çocuklar erken büyümektedir. Böylelikle gençlik çağının sınırları hem aşağı çekilmiş, hem de yukarıya doğru genişlemiştir. Bugün artık öğrenim süresi eskiye oranla günümüzde daha uzundur. Öğrenim süresinin uzunluğu ise iş ve meslek edinme sorununu bir bakıma daha da sorunsallaştırmıştır" (Asutay, 2017, s. 61).

İnsanın yaşamı boyunca en önemli dönemi gençlik dönemi olarak düşünülmektedir ve toplumun en önemli kesimini genç bireylerin oluşturdukları değerlendirilmektedir Bir araştırmaya göre gençler, "Yetişkinlerden anlayış, sevgi, yakınlık ve hoşgörü beklerler. Bu olmadığı takdirde olumsuz davranışların içine bile girebilirler. Gençlik döneminde bir takım acılar pahasına da olsa insanın kişiliği oturmaya başlar" (Türkyılmaz, 2012, s. 31). 2017 yılında "Gençlik Araştırmaları Haber Bülteni" ne göre gençlik yaş aralıkları ülkelere göre farklılıklar göstermektedir:

AVUSTURYA	0-29
AZERBAYCAN	14-29

BİRLEŞİK KRALLIK	13-30
FİNLANDİYA	0-29
FRANSA	4-24
GÜNEY KORE	9-24
GÜRCİSTAN	14-29
HOLLANDA	0-25
İSVEÇ	13-25
İTALYA	15-29
JAPONYA	0-30
KANADA	15-24
RUSYA	14-30
UKRAYNA	14-35
YUNANİSTAN	15-35
TÜRKİYE	14-29

Kaynak: (http://yayinlar.gsb.gov.tr, 2017)

Yapılan bu araştırma ile ülkeler arasındaki gençlik yaş aralıklarının farklılıkları görülebilmektedir. Bu farklılıkları toplumlar, kültürler, coğrafya, ekonomi, ülkelerin izlemiş olduğu politikalar ve gençlere sunulan istihdamlar da oluşturmaktadır. Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye coğrafi bakımdan birbirine yakın olduğu gibi gençlik yaş aralıkları da birbiriyle aynıdır. Avusturya, Fransa ve Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde ise yaş aralıkları alt sınır 0 ve 4 yaş olarak gösterilirken üst sınır 24-25-29 şeklinde birbirine yakın olduğu düşünülmektedir. Diğer dünya ülkelerinde de bu ülkelerle benzerlikler taşımaktadır ve gençlik yaşı üst sınırı 35 yaş olarak belirlenmiştir. Bunun dışında geçmişte ve bugünlerde de devam eden bir olgu olan bekar olma olgusu vardır. Gençler bekar oldukları zaman genç sayılırdı ama evlendikleri zaman ister on altı, isterse yirmi altı yaşlarında olsunlar artık genç sayılmazdı. Almanya'da kentlerde gençlik dönemi, öğrenim görüp meslek edinmek uzunca bir olgunlaşma süreci olarak anlaşırken, kırsalda tam tersine bir an önce olgunlaşan kısa bir dönem olarak bilinirdi (Asutay, 2013, s. 12-13).

Gençlerin önemi gerek Türkiye'de gerek dünyada önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Geçmişten bugüne kadar dünyada ve Türkiye'de büyük gelişmeler ve değişimler gençler sayesinde ve insanların gelecek ile ilgili bütün umutları gençlere bağlı olduğu düşünülmektedir. Çanakkale ve Kurtuluş Savaşlarında gençlerin önemli bir yeri vardır. Örneğin, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk gençlere çok önem vermiştir ve Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi de gençler içindir. Ayrıca Atatürk "Gençler! Cesaretimizi takviye ve devam ettiren sizsiniz. Siz almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık meziyetinin, vatan, fikir hürriyetinin en kıymetli sembolü olacaksınız. Ey yükselen yeni nesil! İstikbâl sizindir. Cumhuriyet'i biz kurduk; onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz" sözüyle gençlere önem vermekte ve onlar sayesinde geleceğe umutla bakmaktadır (www.sanalbasin.com). Bugünlerde gençlere Avrupa ve Amerika'da önem verilmektedir. Gençler için eğitim ve kültürel anlamda birçok program vardır. Bunlardan birisi "Erasmus" programıdır. Bu program aracılığıyla üniversite okuyan gençler 5-12 ay arası bir süreyle Avrupa'daki üniversitelerde okuma fırsatı bulabilmektedir. Diğer bir program, Amerika ile yapılan "Work and Travel" (Çalış ve seyahat et) gibi başka bir program türüdür. Bu programda gençler yaklaşık 3-4 ay arası yaz tatilinde ilk olarak çalışıp daha sonra seyahat etme fırsatı bulabilmektedir ve katılımcı gençlerin yaş arası 18-28 yaşında olmak zorundadır. Bu sayede gençler para kazanma, seyahat etme, yabancı dil geliştirme ve kültürel anlamda deneyimler kazanmaktadır (bkz. Hürriyet.com.tr). Türkiye de Erasmus programı (Öğrenci değişim programı) kapsamındadır. Bu programa göre Avrupa'da okuyan bir öğrenci Türkiye'ye ya da başka bir Avrupa ülkesine giderler ve orada beş ile on iki ay arasında önceden belirlenmiş bir üniversitede okuyup, ülkenin kültürünü, dilini öğrenme fırsatı bulabilirler, bu sayede uluslararası iletişim de gençler ve yetişkinler aracılığıyla devam edebilmektedir (www.ef.com.tr). Bu gibi programlarla gençleri uluslar arası alanda farklı kültürlerdeki gençlerle iletişim kurmaları sağlanıldığı düşünülmektedir.

Çalışmanın gelecek kısmında Türkçede ve Almancada yazın ve yazınbilimi kavramlarının ne anlama geldiklerine edebiyat ile ilişkilerine ve o alanda yapılan araştırmalara değinilecektir.

1.1.2. Yazınbilimi

Yazın, Türk Dil Kurumu'na göre "Düşünce, duygu ve olayları güzel ve etkili bir biçimde anlatan söz sanatı, sözlü ve yazılı sanat ürünlerinin tümü, herhangi bir bilim dalının kapsamına giren genel bilgiler" olarak açıklanmıştır (Bkz. TDK Türkçe Sözlük). Yazın'ın bir diğer adı ise edebiyat olarak değerlendirilmektedir. Yazınbilimi de yazın kavramının bilimsel anlamdaki yerini oluşturan bilim dalıdır. Almancada "Literaturwissenschaft" olarak bilinen yazınbilimi, edebiyat bilimi, edebi metinlere problem odaklı erişim sağlayan, literatürün yansıtılmış, çok düzenli ve yöntemle yönetilen bir şekilde ele alınmasını içermektedir. Asıl soru bir metnin nedeni değil, nasıl oluştuğudur (Universität Wien, s. 9). Yazınbilimi araştırıldığı ve analiz edildiği alanlara göre farklı görevleri vardır. Bunlar, bibliyografyaların hazırlanması gibi "resmi" görevlerden basımın görevlerine (baskının amacı okuyucuya güvenilir bir metin sağlamaktır) eğitim ve bilim tarihine kadar uzanmaktadır. Yazınbilim; Bibliografya, metin üzerinde çalışma, bağlam üzerinde çalışma, metin analizi, metin eleştirisi, bilim tarihi, yorumlama, teori gibi kavramlar yazınbilimini oluşturmaktadır (Universität Wien, s. 10). Hem maddesi hem de aracı dil olan yapıtların yaratılmasını ya da oluşturulmasını inceleyen dal. Yazı türlerinin kurallarıyla ve bunların öğretimiyle uğraşan bilim dalı olarak da bilinmektedir. Ayrıca, teknolojinin gelişmesiyle geleneksel yazın türünün ardından "Elektronik Yazın" türü de ortaya çıkmıştır. Asutay'a göre , "Geleneksel yazın şimdiye dek yazılı ve sözlü olarak yaşamaktaydı. Buna son olarak elektronik ortamları da eklememiz gerekmektedir. Kısaca çoklu medyalar adı altında toplayabileceğimiz bu sınıflamada elektronik ortamlar (bilgisayar, CD vb diğer bellek araçları), internet ağı, televizyon ve sinema sayılabilir" (Asutay, 2009, s. 68).

1.1.3. Gençlik Yazınbilimi

Çocuk edebiyatı konularında genellikle resimli, mutlu sonla biten masal ve masal biçiminde, sade bir dil, karmaşık olmayan ve bazen fantastik konuları içerisinde barındıran türde kitaplar yazılırken, yetişkinler için edebiyat konularında daha çok onları ilgilendiren, siyasal, ekonomik, psikoloji, aşk gibi birçok konuyu içeren eserler yazılmaktadır. Gençlik yazını ise gençlik dilinde yazılmış, argo kelimeler içeren, onların isyanlarını, hayatındaki sorunlarını, kimlik bunalımlarını, ilişkilerini, eğitim hayatlarını, psikolojilerini romanlar yoluyla anlatan yazındır. Ayrıca, "Çocukların ve gençlerin akıl ve beden gelişimlerine uygun, onların iç dünyasına yönelebilen, sıradanlıktan ve basitlikten uzak olan ve yine onların "anlama-kavrama-yorumlama" becerilerine seslenen, onları eğlendiren, eğiten, ürünlerin tamamıdır" (Yağcı, 2007, s. 63). Başlangıçta KJL olarak birlikte edebiyat alanında yer bulan çocuk ve gençlik edebiyatı daha sonra birbirinden ayrılmıştır. Avrupa'da 18. Yy. ikinci yarısında "Çocuk ve Gençlik Edebiyatı" olarak ortaya çıkmıştır. Ortaçağlara kadar dayanan ÇGY yetmişli yıllara kadar bir bütün olarak sürmüş ve eleştirilmemiştir (Hans-Heino Ewers). Altmışlı yıllarda çocuk edebiyatı okuyucuları için on dört yaş altı olarak sınırlandırılırken, genç okuyucular için on dört ve on sekiz yaş arası olarak sınırlandırılmıştır (Hans-Heino Ewers, 1994/95). Yapılan bir araştırmada batıda gençlik edebiyatında gençlik için yazılan, çocuk ve yetişkin edebiyatından ayrılan ve üniversitelerde araştırılan, hatta yüksek lisans ve doktora tezlerinde konu olan, radyo ve televizyon programları ile gençlerin sanat ve estetik yönünün gelişmesini hedefleyip, yazılan yüzlerce kitapla bu alanı güçlendiren edebiyat türüdür. (Özyer, 2006, s. 486). Türkiye'de tek başına gençlik yazını olarak bir kavramdan söz edilmediği değerlendirilmektedir ama yazılan ya da yabancı dilden tercüme edilen eserler, bu eserlerin konuları ve karakterleriyle ilgili olarak gençlik yazını olduğu anlaşılmaktadır. İlk olarak gençlik edebiyatı, *"Keloglan", "Ferhat ile Şirin", "Aslı ile Kerem"* gibi halk öykülerinden oluşup, Batılılaşma ile birlikte Tanzimat Döneminde "*Araba Sevdası"* (Recaizade Mahmud Ekrem) ve "*Taaşuk-ı Talat ve Fitnat"* (Şemseddin Sami) gibi eserlerle batılı tarzda yazılan eserler olmuştur

(Asutay, 2001, s. 8). Meşrutiyet döneminde "Çocuk Edebiyatı" çok önem taşımış ve 1869'dan 1923 yılına kadar birçok çocuk dergisi yayını yapılmıştır. Gençlik yazınına kendi başına yer verilmemekle birlikte bu konuda da pek kaynak bulunmamaktadır. Çocuk edebiyatı içerisinde işlenen gençlik yazını, Avrupa'da olduğu gibi "Çocuk ve Gençlik Edebiyatı" olarak birlikte işlenmiştir (Ulus, 2014, s. 6-12).

Çocuklar ve gençlere yönelik edebi eserler Tanzimat dönemine kadar önemsenmemekle beraber onları ilgilendiren eserlerde ortaya çıkmamıştır. Böylelikle yetişkinlerin okuduğu eserler okutulup onlarla bir tutulmuştur. Tanzimat döneminden sonra ve günümüzde teknoloji, sanat ve bilimin gelişmesiyle çocuklara ve gençlere yönelik eserler ortaya çıkarılmıştır (Kara, 2017, s. 999).

1.2. Gençlik Yazın Türleri

Yapılan araştırmalarda gençlik yazın türleri için birçok türün olduğu değerlendirilmektedir. Bunlar yetişkinler için yazılmış olan öykü, roman, psikoloji, macera, tarih, fantastik, genç kız roman gibi türleri kapsayan ve son zamanlarda sosyal medya ile gerçekleşen internet okumacılığı da gençlik yazın türünde önemli bir yer almıştır. Yetişkinlerde olduğu gibi gençler için de bu türlerde eserlerin olması, eserlerin karakterleri, dili, olay örgüsü yetişkinlere göre daha farklı olduğu ve gençlere hitap ettiği düşünülmektedir.

1.2.1. Fantastik Yazın Türü

"Fantastik" kavramı, Fransızcada "*fantastique"* kelimesinden Türkçeye geçen bir kelimedir. Türk Dil Kurumuna göre: "18. yüzyıldan başlayarak Fransa'da gelişen bir edebî tür. Gerçekte var olmayan, gerçek olmayan, hayalî"

anlamına gelmektedir (Bkz. TDK). Gerçek dışı olan bu roman türü, destanlar, efsaneler, uçan varlıklar, periler, devler gibi gözle görülmeyen ve kişilerin özellikle gençler ve çocukların fantastik düşüncelerine uygun yazılan türde eserlerdir. Bu türün yazına eklenmiş olması yeni olmakla beraber, aslında köklerinin efsanelere, mitlere, destanlara ve masallara dayanır ve bu nedenle en eski yazın türü olarak adlandırılır (Çiftçi, 2010, s. 9). Çalışmada fantastik yazın türünden sonraki tür olan çizgi roman türünden bahsedilecektir.

1.2.2. Çizgi Roman Türü

Çizgi roman türü ilk olarak mağara duvar resimleri, Mısır hiyerogrifleri, Bayeux İşlemesi dini resimleri ve birçok kültürel-tarihsel yapıtla benzese de ilk çizgi roman olarak "*The Yellow Kid"*[1] olarak kabul edilir (Bezci, 2015, s. 252). Daha sonra Amerika'dan başlayıp dünyaya yayılan çizgi roman türü, Türkiye'de ilk 1900'lü yıllarda yabancı kaynaklardan çocuklar için resimli bir biçimde güldürme amaçlı olarak gelmiştir. Daha sonra "Türkiye'de çizgi romanın genel gelişimine bakıldığında çocuklar için üretimin çok az olduğu, genellikle yabancı kaynaklı çizgi romanların bu açığı kapattığı görülmektedir. Ancak, 60'lı ve 70'li yıllarda sosyo-politik gündemin de etkisiyle Türk çizgi romanı, üretim ve çeşitlilik konusunda oldukça zenginleşmiştir" (Cihan, 2014, s. 314). Ayrıca Nazlı Cihan'a göre çizgi roman türünün öğrenciler açısından oldukça faydalıdır. Çünkü bu türdeki çizgi romanlar görsel açıdan zengin oldukları için okuma alışkanlığı zayıf olan öğrenciler için daha pratik bir bilgi edinme aracıdır (Cihan, 2014, s. 315). Bir sonraki kısımda ise tarihsel bir türe dayanan gençlik tarihsel roman türünden bahsedilecektir.

[1] Richard Fenton Outcalt tarafından 1894 yılında ABD'de yaratılan ilk çizgi roman karakteridir.

1.2.3. Gençlik Tarihsel Roman Türü

Gençlik tarihsel roman türü diğer roman türlerinde olduğu gibi ayrı bir tür olarak değerlendirilmektedir. Tarihsel romanlarda genellikle konularını tarihten, tarihi kahramanlardan ve hayali kahramanlardan almaktadır. Tarihi romanlarda sadece kronolojik tarihsel bilgiler verilmemekle birlikte, o dönemdeki zaman, mekan, sosyal, kültürel ve sanat değerlerinden de bilgiler verilebilmektedir. Dünyada bilinen "Gılgamış", "İlyada" ve "Odesa" gibi birçok eser, edebi eserler olarak bilinmesinin yanı sıra tarih ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir, çünkü geçmişe dayanan bu eserler, geçmişteki o dönemlerin sosyo-ekonomik yaşamından da söz ettiği de varsayılmaktadır. Aydınlanma dönemiyle Fransa, Almanya gibi Avrupa ülkelerinde yayılmaya başlayan tarihsel roman türleri, Türkiye'de ilk olarak batılılaşma döneminde başlamıştır. Tarihi roman türüne "Ahmet Mithat Efendi", "Şinasi" ve "Namık Kemal" gibi isimlerin öncülük ettiği düşünülmektedir. "Türk edebiyatında tarihî dönemlere ve olaylara ayna tutması bağlamında hikâye ve roman yazarı olarak tanınanların başında Ahmet Mithat Efendi (1844-1912) gelmektedir. Namık Kemal (1840-1888) ile aynı devirde yaşayan Ahmet Mithat Efendi için roman türü, konu edindiği tarihî vakalar üzerinden toplumun sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısını, bu alanlardaki temel sorunlarını yansıtma ve halkı bilgilendirme vasıtasıdır" (Erol, 2012, s. 62). Gençlik yazın türünün az bilinmesinden sebep, çocuk ve gençlik yazın türüne ait yazılmış tarihsel roman türü de az olduğu düşünülmektedir. Kemal Erol'a göre, "Örneğin öğretmen tarafından ödev olarak verilen tarihî roman ve hikâyenin teknik açıdan çözümlenmesi istenebilir. Romanda anlatılan devir veya olayla ilgili tarihsel gerçeklikler sınıf ortamında özetlenebilir, soru-cevaplara dayanan bir yöntem geliştirilerek eserin tarih öğretimine katkısı pekiştirilebilir" (Erol, 2012, s. 68). Ahmet Şimşek'e göre, "Tarihsel romanların kolay okunur olması, özellikle gençlere tarihi sevdirmek için yazılmış olanlarda öğretici niteliğinin daima göz önünde tutulması, ideal kahraman arayışı içinde olan okuyucunun aradığı örnek insanı orada canlı bir hayat tablosunun içinde

bulması da ergeni tarihsel romana yöneltir" (Şimşek, 2006, s. 72-73). Diğer bir aşamada ise gençlik polisiye roman türüne değinilecektir.

1.2.4. Gençlik Polisiye Roman Türü

Polisiye kelimesinin kökeni Fransızca "*Policier"* kelimesinden gelmektedir. Türk dil kurumuna göre "Konusu polisin ilgilendiği alanlarda olan (olay, roman, film vb)" anlamında gelmektedir (TDK). Genellikle cinayet, hırsızlık, kaçakçılık, casusluk gibi polisin ilgilendiği olayları anlatan ve olayların ana kahramanları polis olan roman türüdür. Polisiye roman denilince akla ilk gelen yazar *"Agatha Christie"*dir. 1890 İngiltere doğumlu olan Christie, Shakespeare ve İncil'den sonra en çok satanlar arasında olmuştur. Christie'nin ilk polisiye romanı (Ölüm sessiz geldi) *"The Mysterious Affair Style"*dir (paratic.com). Türkiye'de tarihsel roman türünde olduğu gibi polisiye romanda da Ahmet Mithat Efendi "*Esrar-ı Cinayat"* (Cinayetlerin Sırları) adlı eseriyle 1884 tarihinde Türkiye'deki ilk tarihsel romanı yayımlamıştır (Üyepazarcı, 2002, s. 148). Dünyadaki ve batıdaki ilk polisiye yazarı Edgar Allan Poe'nun ABD'de yayımlanan *"Morgue Sokağı Cinayeti"* (1841) adlı eseridir (Ayata, 2015, s. 209). Necdet Neydim'e göre polisiye roman türü şu şekildedir:

> "Polisiye romanları çoğu eğitimci ve yetişkin, harcıalem edebiyat alanı içinde görür. Bu anlayış yanlıştır ve geçmişteki seçkinci bir edebiyat geleneğinden miras kalan önyargılar içerir. Polisiye romanlar da edebiyat estetik değerler taşırlar ve felsefi derinlikleri, psikolojik içerikleri, sosyolojik tanıklıkları onları farklı değerlere taşıyabilir. Polisiye romanlar, okuruna sosyal, psikolojik tanıklıklar yaptırır ve aynı zamanda sorgulama becerisini geliştiren veriler sunar" (Neydim, 2015, s. 18).

Bu sayede polisiye roman türü sadece yetişkinler için değil aynı zamanda gençler için de uygun bir okuma türü olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın gelecek kısmını genç kız roman türü konusuna değinilecektir.

1.2.5. Genç Kız Roman Türü

Bu yazın türü genç kızlar için ayrı bir tür olarak ortaya çıkmıştır ve ana karakterler genç kızdır. Asutay'a göre "Genç kız kitapları, on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda önceleri ahlak-etik eğitimi anlayışıyla yazılan kitaplar olmuştur. Bu kitaplarda kadının toplum içersinde üstleneceği konum üzerinde durulmuş, ideal anne ve eş tiplemeleri yapılmıştır" (Asutay, 2013, s. 81). 1800'lü yıllardan bu yana genç kız kitaplarında konu bakımından değişiklikler meydana gelmiştir. Konu olarak ideal anne ve eş gibi belli bir kalıba sokulan genç kızlar ile ilgili on dokuzuncu yüzyılda ergenlik, cinsellik, utangaçlık, toplumsal tabular gibi birçok sosyolojik ve psikolojik konulardan söz edilmiştir. 1970'li yıllarda özgürlükçü ve eşitlikçi kadın hareketleriyle iki yönlü (kız ve erkek) ve sadece genç kız ergenlik araştırmaları yapılmıştır (Asutay, 2013, s. 84-85). 1990'lu yıllardan itibaren genç kız romanları eski dönemlere göre feminizmden ayrılarak, dişil bir cinsiyet özelliklerini aktarmayı amaçlayarak, cinselliğe dair duygu ve deneyimlerini ifade ediyorlardı. Feminizmden ayrılmaya çalışan kadınlar erkekleri düşman olarak görmeyip, cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmayı hedeflemişlerdir (Özen, 2017 s. 36). Avrupa'da genç kız ve gençlik romanları türleri açısından önemli bir yere sahip olan Malte Dahrendorf 1960- 1970'li yıllarda çocuk ve gençlik edebiyatı, bunun yanı sıra genç kız romanı alanında çalışmalar vererek çalışmalarına 2006 yılına kadar devam etmiştir (Bkz. www.ajum.de). Türk edebiyatı alanında ise Necdet Neydim önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Neydim'e göre de genç kız romanının tarihçesine bakıldığı zaman Dahrendorf önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca kültürel ve sosyolojik anlamda genç kız romanına bakıldığında 18. Yüzyıldan bu yana kadar uzanmaktadır. O zamanın burjuva ve soylu sınıfı karşılaştırmaları, aydınlanma dönemiyle genç kızların eğitimleri için genç kız edebiyatına ait kitaplar, dergiler onların eğitiminde olumlu olduğu vurgulanmaktadır (Bkz. Neydim, 2014). Gelecek bölümde elektronik okuma türüne değinilecektir.

1.2.6. Elektronik Okuma Türü

Teknolojinin gelişmesiyle yeni okuma türleri ortaya çıkmıştır. Geçmişten beri kitaplardan, ansiklopedilerden, gazete ve dergi gibi araçlardan yararlanan gençler teknolojinin gelişmesiyle "SMS", "E-Mail", "E-Kitap" gibi iletişim araçlarını ve bunlar gibi iletişimi sağlayan sosyal medya hesaplarını kullanmaya başladılar. Sosyal medya ilk olarak SMS, e-mail gibi iletişim aracı olarak kullanılırken daha sonra insanların resimli bir şekilde yazı paylaşmaları, haber paylaşmaları hatta karikatür ve karikatür benzeri güldürü niteliğinde paylaşılan resimlerle gelişme göstermiştir. Bu gelişme yediden yetmişe herkesin, özellikle gençlerin ilgisini oldukça çekmektedir. 2015 yılında yapılan bir araştırmaya göre ilk olarak Japonya'da başlatılan SMS roman kavramıyla yeni bir okuma ve yazma alışkanlığı ortaya çıkmıştır. Japonya'nın da teknoloji açısından oldukça gelişmiş olduğu düşünülürse bu yeni akım oldukça rağbet görmüştür (bkz. Asutay vd., 2015, s. 4-5). SMS roman okuma ve yazmanın dışında Türkiye ve birçok ülkede yapılan ve okunan bir diğer tür ise "Caps" okuma alışkanlığıdır. Bu tür okuma alışkanlığı karikatüre benzese de biraz farklıdır. Ünlü kişilerin, sıradan insanların veya herhangi canlı cansız varlığın resminin altına şerit şekli çekilip daha sonra oraya kısa yazılar yazılmaktadır. Genellikle güldürmeyi amaçlayan bu tür paylaşımlar sosyal medya aracılı ile gençler tarafından oldukça rağbet görmektedir (bkz. Asutay vd., 2015, s. 6). Çalışmanın bir sonraki aşamasında gençlik şiir türünden bahsedilecektir.

1.2.7. Gençlik Şiir Türü

Arapça "*Şi'r*" kelimesinden gelen Şiir kelimesi, "Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım, koşuk" anlamına gelmektedir (Bkz. TDK). Duygu ve düşüncelere hitap

eden bu yazın türü yetişkin bireylerde olduğu gibi gençlerin de iç dünyasına seslenmektedir. Neydim'e göre:

> "Yetişkinler dünyasına geçişte en önemli köprü sayılabilecek bu edebiyat alanıyla iletişim kurarken, genç insanın o dünyanın içine doğru çekilmesi, yanlış bir uygulamada gencin ya o dünyadan dışarı çıkamaması ve çözümsüzlük algısı içinde kalması ya da anlayamama kaygısıyla hiç iletişim kuramaması söz konusu olabilir. Oysa şiir ona özgürlük penceresi açacak bir alan olmalıdır, olabilmelidir. Gence götürülecek metinlerin de nihlizm yaratacak metinler olmaktan daha çok onu yaşama taşıyacak ve yaşamı kavrayacak metinler olmasına özen gösterilmelidir" (Neydim, 2015, s. 18).

Türk edebiyatının önemli isimlerinden birisi olan 1867 doğumlu Öğretmen, Şair ve Yayımcı Tevfik Fikret gençlere çok önem göstermiş ve gençler için birçok araştırma konusu olan "*Haluk'un Defteri"* (1911) ve *"Şermin"* (1914) gibi şiirlerini çocuklara ve gençlere yönelik yazmıştır (www.antoloji.com). "Ülkenin kalkınması ve ilerlemesi için herkesten çok endişe ve heyecan duyan Fikret'in, bu çerçevede gençlere de özen ve öncelik vermesi anlamlıdır. Çocuklardan önce gençlere seslenen şairin, uygarlaşma ve demokratikleşme yolunda zaman kaybetmeye ve beklemeye tahammülü yoktur" (Eronat, 2007, s. 38). Bununla birlikte uygarlaşma ve demokratikleşme yolu çocuklar hatta gençlerle yön bulacağı düşünülmektedir. Gelecek kısımda gençler açısından psikolojik roman türüne değinilecektir.

1.2.8. Psikolojik Roman Türü

Psikolojik roman türü en önemli roman türlerinden birisi olduğu varsayılmaktadır, çünkü diğer roman türleri yaşanan olayları yüzeysel açıdan okuyucuya anlatırken, psikolojik romanlarda yazarlar olayların derinine inerek kitaptaki karakterlerin ruh çözümlemesini yaparak topluma bakışını anlatmaktadır. "Psikolojik roman türünde, vaka örgüsüne yahut olaya değil de kahramanların psikolojik yapılarına önem verilir. Psikolojik romanda olaylar, kahramanların psikolojilerine bağlanır veya kahramanların psikolojik yapılarını

aydınlatabildiği ölçüde eserde yer bulur" (Ayata ve Tonga, 2008). Bu türün Gençlik yazını açısından yeri olmayıp fakat karakterlerini ve gençlerin iç dünyasını yansıttığı için önemli bir yeri vardır. Türk edebiyatında Mehmet Rauf tarafından "*Eylül"* (1901) adlı ilk psikolojik romanı yazılmıştır. Bu roman her ne kadar gençler için ayrı bir tür psikolojik roman olmasa da karakterlerin genç olması nedeniyle gençlik psikolojik romanının Türkiye'deki ilk örneği olarak adlandırılabilmektedir. İngiltere'de ise ilk psikolojik eser olarak Samuel Richardson tarafından yazılmış *"Pamela"* (1740) adlı romandır. Eserdeki karakter 14-15 yaşlarda olması sebebiyle ilk gençlik psikolojisi romanı olarak söz edilebilir (Bkz. Zhang ve Fan, 2015). Almanya'da ise şüphesiz ilk gençlik psikolojisine ait romanı Goethe tarafından yazılmış "*Genç Werther'in Acıları"* (1774) adlı romandır. Okurlar bu romanda Werther'in hayatındaki acılarını, problemlerini yazdığı günlük aracılığıyla görebilmektedir.

Çalışmanın gelecek bölümünü ergenlik kavramının ne olduğuna, yabancı kaynaklarda nasıl değinildiğine, dünyanın kaçını ergen bireylerin oluşturduğuna, roman kavramına değinilip dünyadaki ilk romandan ve ergenlik roman kavramından bahsedilecektir.

1.3. Ergen Roman Kavramı

1.3.1. Ergenlik

Ergenlik kavramı İngilizce ve Fransızcada "Adolescence" anlamına gelmektedir. Bunun dışında İngilizcede "Puberty" anlamına da gelmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre Ergenlik "Cinsel organların fizyolojik gelişmesiyle başlayan, büluğa ermişlikle yetişkinlik arasındaki dönem, yeni yetmelik, ergenlik çağı" anlamı taşımaktadır (Bkz. TDK). Almancada "Pubertät" ve "Adoleszenz" olarak bilinen bu kavram, Türkçede "Ergenlik", "büluğ çağı", "Adolösan", "Puberte" olarak farklı terimlerle kullanılmaktadır. Ergenlik kavramı, gençlik kavramıyla

benzerlikler gösterse de gençlik kavramının çatısı altında yer almakta ve ilk gençlik anlamına geldiği düşünülmektedir, çünkü gençlik kavramı daha geniş yaş aralığını kapsarken ergenlik kavramı daha sınırlı yaş aralığını kapsamakla beraber fizyolojik, biyolojik, psikolojik gelişim sürecinin başlaması anlamına geldiği varsayılmıştır. DSÖ sonuçlarına göre ergenlik yaş sınırlaması 10 ile 19 yaş arasında olmaktadır ve 1.2 milyar ergen dünya üzerinde yaşamaktadır. Ayrıca 25 yaş altında 3 milyar genç yaşamakta ve bu da dünyanın %42 sini oluşturmaktadır. Bunun dışında dünyada her gün 3000, yılda ise 1.1 milyon ergen hayatını kaybetmektedir (www.who.int). Erkekler ve kızlar ergenliğe aynı yaşta girmemektedir. Bir araştırmaya göre "Genel olarak kızlar 10-11 ve erkekler ise 12 yaş dolayında bu döneme girerler. Kızlar erkeklerden ortalama iki yıl önce bu döneme girerler ve bu dönemden erkeklerden ortalama iki yıl önce çıkarlar" (Özcebe, 2002, s. 347). Gençlik kavramında olduğu gibi ergenlikte de yaş aralığı toplum, coğrafya ve dış etkenlere göre değişkenlik göstermektedir. Bir araştırmaya göre, "Ergenliği etkileyen diğer önemli faktörler iklim, etnik özellikler, beslenme (alınan kalori miktarı, proteinin tipi, diyeteki yağ miktarı) fizik ve ruhsal stres ile kronik hastalıklardır. Yüksek rakımlı bölgelerde yaşayan kız çocukları, deniz seviyesinde yaşayanlara göre daha geç ergenliğe girmektedirler. Siyah ırk kızlarında ise bulguların daha erken başladığı saptanmıştır" (Büyükgebiz, 2012, s. 13). Yapılan başka bir araştırmaya göre ergenlik yaş ortalaması 12-18 hatta bu rakam 11-22 gibi farklılıklar göstermektedir. Her şey 12 yaşında değil bireyin doğumundan itibaren başlıyor. "O yüzden her şey ergenlik döneminde başlamıyor, ergenlik döneminde bitiyor. Çocukluk döneminden itibaren birtakım şeyler oluşmaya başlıyor, ama ergenlik dönemi bu oluşumları yaşadığımız son dönemdir" (Öztürk, 2011, s. 4). Ergenlik döneminde fiziksel, ruhsal, cinsel olarak bireyde farklılıklar meydana gelmekte ve bireyler de bu farklılıklar içerisinde değişmeye başlamaktadır. "Bu değişkenlik içerisinde tabiî zaman zaman bir şok olma, şaşırma, bedeninden şikâyet etme, kendini beğenmeme, kendini sorgulama, büyümeye karşı itiraz ve red söz konusu olabileceği gibi, ergen, bir süre sonra bu yeni tabloya alışmaya ve barışık yaşamaya da başlayabiliyor" (Öztürk, 2011, s. 5). Böylece ergenlik kavramı,

bireyin doğuşundan itibaren başlayan yaşantısı, ailesi, çevresi, olumlu ve olumsuz her türlü fiziksel ve ruhsal olayların ergenlik döneminde belirgin bir şekilde meydana gelmesi anlamını taşımaktadır. Yaşanılmış olumlu ve olumsuz olayların ergenlik dönemiyle ortaya çıkmaktadır ve ergenlik dönemi sonunda artık bir birey yetişkin olarak topluma girebilmektedir.

1.3.2. Roman

Roman kavramı Türkçede olduğu gibi Almanca ve Fransızca gibi batı dillerinde aynı anlama gelmektedir. Roman kelimesi, "Genellikle, insanların serüvenlerini, karakterlerini, düşünce ve duygularını imgesel ya da gerçek olaylara dayanarak ayrıntılarıyla kendine özgü bir biçimde öyküleyen açıklayan uzun düzyazı sanatı ve Halk yazınında, ortaoyununda Çingene rolündeki oyuncuya verilen ad" olarak bilinmektedir (Bkz. TDK). Dünyanın ilk romanı olan "*Genji'nin Hikayesi"* (The Tale of Genji) Japon bir kadın olan "*Murasaki Shikibu"* tarafından 10-11. Yy'da yazılmıştır (Arntzen, 2005, s. 26). Japonca olarak *"Genji Monogatari"* olarak bilinir, Japoncada "Monogatari" kelimesinin anlamı "Roman, hikaye ve masal" anlamına gelmektedir. Genç karakterlerinde yer aldığı bu hikaye günümüzde Japonya'daki ilkokullarda halen okutulmaktadır (www.khanacademy.org). Türkiye'de roman kavramı ilk olarak Tanzimat Döneminde Yusuf Kamil Paşa'nın *"Fenelon'un Les Aventures de Telemaque"* (1859) çevirisiyle başlamıştır. Daha sonra "*Teodor Kasap Victor Hugo'dan Les Miserables/Sefiller"* (Mağdurun Hikâyesi/1862)'i, Ahmet Lütfi Efendi Arapça tercümesinden "*Hikâye-i Robenson/Robenson Cruzoe"* (1864)'yu, Memduh Paşa "*Lamartine'den Hikâye-i Jöneviev"* (1868)'i, Türkçeye tercüme edilerek roman kavramı başlamıştır. Türkçe yazılan ilk roman ise, Şemsettin Sami'nin "*Taaşşuk-ı Talat ve Fıtnat"* (1872/1875), Namık Kemal, Sami Paşazade, Recaizade Mahmut Ekrem, Selma Rıza, Halit Ziya Uşaklıgil ilk romancı yazarlardır (Başarslan, 2011, s. 8-9). İspanyolca ve İngilizcede "Romance" olarak adlandırılan roman kelimesi 17. Yüzyılda "Novel" olarak değişmiştir. Fransızca ve Almancada "Romain" terimi "Roman" olarak gelişmiştir. Başlarda İngilizcede "Novella" terimi

kullanılırken daha sonra "Novel" olmuştur. Avrupa'daki ilk romanlar Cervantes'in "*Don Kişot"* (Don Quixote 1605/1615), Fenelon'un "*Telemak"* (1699) romanlarıyla başlamıştır (pierre-marteu.com).

1.3.3. Ergen Roman

Ergen roman kavramı ergenlik dönemindeki gençlere yönelik yazılmış romanlar olarak değerlendirilmektedir. Ergenlik romanları genellikle yetişkinler tarafından yazıldığı düşünülmektedir. ÇGY içerisinde yer alan ergen roman türü, ergenlik dönemini kapsayan 12-19 yaş grubuna yönelik romanlardır. Bu romanlardaki ana kahramanlar genelde 12-19 yaş arasındaki ergenlik döneminde olan kahramanlardır ve bu kahramanların anlatımıyla roman işlenmektedir. Kahramanların ergen olması, argo dil kullanması, kendi iç sıkıntılarını anlatması, ailevi problemleri, kimlik bunalımı, dışlanmışlık, özgüven eksikliği, kendini beğenmeme, isyan etme, herkesi eleştirme gibi konular işlenmekte ve bu sayede ergen okuyucular eserlerdeki kahramanlardan ve olaylardan kendilerine pay çıkarabildiği düşünülmektedir. Almanca'da *"Adoleszenzroman"* olarak bilinen ergenlik romanı Türkiye'de olduğu gibi çocuk ve gençlik edebiyatı ile başlayıp tam anlamıyla kendisine özgü bir türü olmayan ve çok fazla araştırma yapılmayan bir roman türü olduğu düşünülmektedir. Bir araştırmaya göre, ergen romanları bir taraftan gençliğe özgü olan kimlik ve anlam arayışına bağlı konularla ilgilenirken, diğer taraftan gerçek varoluşsal konularla ilgilenmektedir (Galling, 2013, s. 3). Avrupa'da 80'li yılların ortasında gelen ergen romanının tarihi Goethe'nin "*Die Leiden des Jungen Werther"* (1774) (Genç Werther'in Acıları) ve Karl Philipp Moritz'in "*Anton Reiser"* (1785/86) eserlerine dayanmaktadır. Amerika'da ise bu durum 1950'lerde J.D. Salinger'in "*Der Fänger im Roggen"* (Çavdar Tarlasında Çocuklar) başlamıştır (Bkz. Galling, 2013, s. 15). Ayrıca Almanca'da "Adoleszensroman" olarak geçen bu terim "Jugendroman" (Gençlik romanı) olarak da bilinmektedir ama ikisinin birbirinden farkı "Gençlik romanı" terimi, tarihsel gençlik romanı, fantazi romanı, suç romanı, aile romanı ve hatta ergen

romanı gibi gençler için her türden yeni bir form olan bir terimdir. "Ergen romanı" terimi, modern gençlik romanının spesifik bir tezahürünü veya alt türünü ifade etmektedir (Kaulen, 1999, s. 6). Çoğu zaman 18. ve 19. yüzyılın sonlarına ait eğitim ve gelişimsel romanlar (Bildungs- und Entwicklungsromane), temkinli ve yapısal olarak ergen romanına çok benzerler; Bununla birlikte, o dönemin eğitimsel ve gelişimsel romanlarından farklı olarak, ergen romanı, genellikle bir kahramanın, çoğunlukla sınırlı bir ergenlik dönemine odaklanır (Paoletic, 2018, s. 95). 90'lı yıllarda ergen roman kavramı "Carsten Gansel" ve "Heinrich Kaulen", Postmodern ergen romanını modern romandan ayırırlar. Postmodern eserler kısmen 1990'larda ortaya çıkan pop literatürüne kaynaklanmaktadır. Müzik, pop kültürü, uyuşturucular ve günlük yaşamın gözlemlenmesi gibi odak temaları, ergenlik tasvirlerini etkilemektedir (Schulze, 2008, s. 12-13). Buradan anlaşılacağı gibi kültürel unsurlar da ergenleri ve onları ilgilendiren ergen romanları konularını oldukça etkilemektedir.

1.4. Türk ve Alman Ergen Romanları

Araştırmanın bu kısmında Türk ve Alman edebiyatındaki ergen romanlarından bahsedilecektir. İlk olarak Türkiye'de daha sonra Almanya'da yazılan ergen romanlarına değinilecektir.

1.4.1. Türk Ergen Romanları

Türk ergen romanı Türk edebiyatında Tanzimat döneminde "*Araba Sevdası"* (Recaizade Mahmud Ekrem) ve "*Taaşuk-ı Talat ve Fitnat"* (Şemseddin Sami) ile batılılaşmayla birlikte girmiştir. Reşat Nuri Güntekin'in *"Çalıkuşu"* (1922) hem Türk ergen romanı hem de genç kız romanı için önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Çünkü romandaki "Feride" karakterinin çocukluk yaşlarından itibaren başlayıp gençlik yaşlarına kadar olan hikayesi duygusal bir şekilde anlatılmaktadır. Ana karakterin hem kız olması hem de genç olması genç

kız romanı konusunda önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilmektedir. Bu tür kitaplar, çocukluktan yetişkinliğe geçen bireylerin yaşadığı fiziksel ve ruhsal değişimleri sonucu ortaya çıkan bir dönem olan ergenlik dönemini ilgilendiren kitap türleri olarak değerlendirilmektedir. Türk edebiyatında önemli bir yeri olduğu düşünülen ve kitaptan çok filmiyle tanınan Rıfat Ilgaz'ın 1962 yılında yazdığı *"Hababam Sınıfı"* ve serileri kitaplarıdır. Ayrıca Rıfat Ilgaz'ın "*Halime Kaptanı"* (1972) çocuk ve gençlik alanında sayılabilecek bir eser olarak değerlendirilmektedir. Aslında Halime karakteri her ne kadar çocuklu bir kadın olarak ana karakter olsa da yaşları on sekiz yaşını geçmeyen mürettebatıyla Kurtuluş Savaşı yıllarında Karadeniz'de mücadele verirler ve Ilgaz'ın bu eseri, MEB'in "100 Temel Eseri" arasında olduğu bilinmektedir. Ali Fuad Başgil'in 1949 yılında yayımlanan "*Gençlerle Baş Başa"* kitabı roman olma özelliğinden çok eğitim kitabı olarak yazılmıştır, çünkü kitabın içeriğinde gençlere daha çok başarılı olmanın sırları, öğütler gibi hayatta yapmaları gereken tavsiyeler verilmiştir.

Türk ergen romanları "Emrah Serbes", "Hakan Günday", "İpek Ongun" gibi yazarlar tarafından yazılan eserler son zamanlarda ilgi görülen eserler olduğu düşünülmektedir. 2006 yılında kitap yazmaya başlayan senarist ve yazar Emrah Serbes'in "*Erken Kaybedenler", Hikayem Paramparça", Müptezeller"* ve bu araştırmanın konusu olan "*Deliduman"* adlı eserlere sahiptir. Buradaki eserler karakterleri ve konusu itibariyle Türk ergen romanlarına uygun eserler olarak değerlendirilmektedir. Bu eserlerdeki karakterler ve konular Türkiye'deki büyük şehir ve taşra olarak bilinen kasabalarda geçtiği için bir taraftan şehir hayatındaki ergenleri ve bir taraftan taşradaki ergenlerin yaşamları gösterebilme özelliği taşımaktadır. Eserlerdeki karakterlerin yaşları "Erken Kaybedenler" romanında 10 ile 18 yaş arasındadır, çünkü bu eserde birden fazla hikaye vardır. "Deliduman" eserindeki ana karakter olan Çağlar ve Cengiz 17 yaşındadır. "Hikayem Paramparça" ve "Müptezeller" kitaplarındaki karakterler de genç yaşlardadır. Diğer bir yazar ve senarist olan Hakan Günday'ın Türk ergen romanları açısından eserleri bulunmaktadır. Günday'ın ilk romanı *"Kinyas ve Kayra"* romanıdır. Bu

eser, "İki Türk gencinin Afrika'da başlayıp Amerika'ya sıçrayan, oradan Türkiye'ye uzanan, şiddet ve cinsellikle yüklü, hayatın kıyısında gezinen hayatlarını anlatan, Kinyas ve Kayra romanı yazarın yayınlanan ilk romanıdır. Türkiye'de türüne pek rastlanmayan "Yeraltı Edebiyatı" örneklerinden sayılmaktadır" (www.istanbul.com). Günday'ın 2002 yılında yayımlanan romanı ise "*Zargana"* adlı romanıdır. Bu romandaki karakter on iki yaşındaki bir erkek çocuğudur. Berlin'de dört kişinin tecavüzüne uğrayan bu karakter kendini insan sınıfından ayırarak hiçliğe doğru gider ve daha sonra hiçliğe gittikçe kendisine döner ve aşık olur. 2003 yılında yayımlanan *"Piç"* adlı romanda dört genç karakterin hikayesi işlenmektedir. 2011 yılında yayımlanan *"Az"* adlı roman on bir yaşındayken zorla evlendirilen "Derda" adlı kız çocuğu ile yine "Derda" adlı erkek çocuğun öyküsünü anlatır. İki karakter de aynı isme sahiptir ve ikisinin de yaşam öyküsü anlatılmaktadır. Günday'ın 2013 yılında yayımlanan "*Daha"* adlı romanı dokuz yaşındaki "Gaza" karakterinin yaşam öyküsüyle başlar. Babası insan kaçakçısı kendisi de onun çırağıdır. Afganistan'da başlayan yolculuk Batı ülkelerinde son bulur. Türkiye'de bu yolculuğun köprüsü görevindedir (www.dr.com). En çok ergenlik ile ilgili özellikle genç kızlara yönelik kitaplar yazan İpek Ongun'un bu konuda romanları vardır. Ongun'un "*Genç Kızın Gizli Defteri"* (2012) adlı romanı toplam on serilik bir romandır. On beş yaşındaki genç kız olan Serra karakteri bu kitabın ana karakteridir, günlük tarzında olan bu seride Serra karakterinin duyguları, düşünceleri, ailesi ve çevresi anlatılmaktadır. *"Yaş On yedi"* (2012), *"Lütfen Beni Anla"* (2012), *"Yoksa Hayat Gençken Daha Mı Zor"* (2013) gibi birçok eseri çocuk ve gençler için uygun romanlar olduğu düşünülmektedir. Gülten Dayıoğlu'nun da çocuk ve gençlik edebiyatında önemli eserleri vardır. "*Fadiş"* (1971) romanı Gülten Dayıoğlu'nun ilk romanıdır. Fadiş karakterinin çocukluktan başlayıp yetişkin bir birey olana kadar olan yaşamını anlatılır. *"Mo'nun Gizemi"* (1999) ve bu kitabın serileri, "*Yeşil Kiraz1"*(2005), *"Yeşil Kiraz2"* (2007), bunların dışında Gülten Dayıoğlu'nun birçok çocuk ve gençler için kitapları bulunmaktadır. Bunların dışında yabancı dilden Türkçeye çevrilmiş *"Harry Potter",* J.D. Salinger'in "*Catcher in the Rye"* (Çavdar Tarlasında Çocuklar), Wolfgang Herrndorf'un *"Tschick"* (Yokuş Aşağı) gibi

birçok ergen romanları vardır. Çalışmanın gelecek kısmını Alman ergen romanları kavramı oluşturacaktır.

1.4.2. Alman Ergen Romanları

Türkiye'de olduğu gibi Almanya'da da ergenlik üzerine romanlar bulunmaktadır. 18. Yy'dan itibaren bilinen ergen romanlarının Almanya'daki ilk öncüleri olarak Goethe'nin "*Die Leiden des jungen Werthers"* (1774) (Genç Werther'in Acıları), Karl Philipp Moritz'in "*Anton Reiser"* (1785-1790) eserleri nitelenmektedir. Daha sonra Goethe'nin eserine ismen benzerlik taşıyan Ulrich Plenzdorf tarafından "*Die neuen Leiden des Jungen W."* (1972) (Genç W.'nin Yeni Acıları) olarak yazılmış bir eser vardır. İsim olarak birbirine benzerler fakat zaman, karakterler ve olaylar açısından farklılıklar göstermektedir. Bu konu ile ilgili araştırma yapan Arak şunu dile getirmiştir:

> "Werther ve Wibeau aynı sorunları farklı zamanlarda yaşayan bireylerdir. Bireyin kendini gerçekleştirmeye çalışırken kendi iç dünyası ile toplumsal değerler arasındaki çatışmaları ve ayrıca kendisini toplumdan soyutlayışı öne çıkan ortak özelliklerdir. Kendini toplumdan soyutlama Wibeau'da daha çok öne çıkmaktadır. Werther ise sanatçı kişiliğe sahip bir bireyin gerçekler karşısındaki acizliğini ve çaresizliğini dile getirir. İnsanları çevreleyen sorunların evrensel ortaklığı bu iki eserde bir kez daha görülmektedir. Eğitim eleştirisi, giyim kuşam eleştirisi, yasaklara karşı bir tutum söz konusudur bu eserlerde. Neyin okunduğuna karışılmasını istemeyen, bireyselliğin yok edilmeye çalışılmasına başkaldıran insanlardır bu kahramanlar" (Arak, 2007, s. 175).

Eski tarihlere bakıldığı zaman Alman ergen romanları açısından önemli bir roman ise Robert Musil tarafından yazılmış "*Der Junge Törless"* (1906) romanıdır. Aslında Robert Musil Avusturya'lı olmasına rağmen Kafka, Proust ve Joycela gibi yazarlarla birlikte anılmaktadır. Bu romandaki karakter yatılı bir okulda kalmaktadır ve bu yüzden aileden kopuş, aileye özlem, yalnızlık, cinsellikle tanışma, sorgulama gibi ergenliğin getirdiği problemleri yatılı bir okulda atlatmaya çalışan bir kahramandır. Ayrıca Nazi dönemini önceden haber

vermesiyle de kehanet özelliği taşıyan bir eserdir (Bkz. www.iletişim.com). 1919 yılında yayımlanan "*Demian"* adlı roman Hermann Hesse'nin yaşam öyküsü niteliği taşıyan bir eser olarak düşünülmektedir. Yaşamından izler taşıyan bu eserdeki karakterin ismini Emil Sinclair olarak değiştiren yazar, on yaşındaki karakterin gençlik ve öğrencilik yıllarını, hem gençlerin bunalımlarını hem de kendi yaşamındaki sıkıntıları ve iş yaşamındaki problemleri dile getirmiştir. Ödön von Horvath tarafından yazılan "*Jugend ohne Gott"* (1937) romanı Nazi Almanya'sını eleştiren bir gençlik romanıdır, o zamanlarda yetişen ergenlik çağındakilerin okul hayatları ile birlikte olan yaşamı ele alınmıştır. Ayrıca bu romanı ile ilgili günümüzde filmler de çekilmiştir. "*Momo"* (1973) eseri Michale Ende tarafından yazılmış ve "Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü" almış bir ergen romandır. Bu romandaki ana karakter bir kızdır, yetişkinler ve çocuklar için masal niteliğinde fantastik roman özelliği taşımaktadır. *"Am kürzeren Ende der Sonnenallee"* (1999) Thomas Brussig tarafından yazılan bir ergen romanıdır. Bu roman hem mizahi hem de gençlik romanı olup gençlerin nasıl yetişkin olduğunu anlatan bir romandır.

Alman ergen romanları için Wolfgang Herrndorf tarafından yazılmış "*Tschick"* (2010) romanı önemli bir yere sahiptir. Bu eser 2011 "Alman Edebiyat Gençliği Ödülü" alan bir eserdir. Başka bir ödüllü kitap ise Susan Kreller tarafından 2015 yılında "En İyi Gençlik Ödülü"nü kazanan roman (2014) *"Schneriese"* (Karda Birdoksan) romanıdır. Adından da anlaşılacağı gibi on dört yaşındaki Adrian karakterinin boyu 1,94 boyundadır ve annesi tarafından hormon tedavisi görülmesi istenir ama kendisi bu fikre sıcak bakmaz ve hayatından arkadaşlarından memnundur. Bu roman on dört yaşında ergenlik dönemindeki Adrian karakterini anlatır. Andreas Steinhöfel de son zamanlardaki yazarlar arasında yer alır ve bu yazar "Alman Gençlik Edebiyatı", "Erich Kästner Edebiyat Ödülü"nün de sahibidir. *"Anders"* (2014) "Farklı" olarak Türkçeye çevrilen bu eserdeki karakter "Felix Winter, on birinci doğum günü kutlaması hazırlıklarının yapıldığı gün geçirdiği bir kaza nedeniyle komaya girer. Felix'in girdiği koma, tıpkı on bir yıl önce ona gebe kalan annesinin hamileliği gibi tam 263 gün sürer.

Kazadan sonra zaman ve dünya bir süreliğine dengesini yitirmiştir. Felix artık tamamen "farklı" bir çocuk olmuştur" (www.tudem.com). Yazar bu eserinde benlik, kimlik, kişilik mücadelesi, özgürlük ve iç hesaplaşmalar gibi konulara değinmiştir. Andreas Steinhöfel bu kitabının dışında çocuk ve gençlere yönelik birçok kitaba sahiptir.

II. BÖLÜM

Çalışmanın ikinci bölümünde "Gençlik Kültürleri", "Gençliğin Alt Kültürleri" ve "Alt Kültür Özelliklerinin Yazına Yansımaları" başlıkları altında kültür, gençlik kültürleri, alt kültür ve alt kültürün yazına yansımaları şeklindeki bu kavramlardan bahsedilecektir.

2.1. Gençlik Kültürleri

2.1.1. Kültür

Kültür terimi Türk Dil Kurumu'na göre "Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin" (TDK) anlamına gelmektedir. Ayrıca kültür, Türk Dil Kurumu'nun Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde "Bir toplumu ya da halkı duyuş, düşünüş, yaşayış bakımından öbürlerinden ayıran ve gerek özdeksel gerek tinsel alanlarda oluşturulan ürünlerin tümü" (TDK) anlamındadır. Kısacası kültür, her toplumun geçmişten bugüne kadar biriktirdikleri kendilerine ait olan maddi, manevi, örf, adet, gelenek, görenek gibi kavramlar bütünü olduğu düşünülmektedir. "Kültür sözcüğü Latince "colere" sözcüğünden gelmekte, Türkçede, günümüzde pek kullanılmayan "ekin"

karşılığında anlamını bulmaktadır. Kültür, toplumsal ortamın oluşumunda temel unsurdur ve insanoğlunun yaşam savaşımında yaratmış olduklarının tümüdür" (Gümüştekin, 2011, s. 318). Kültürler gerek inanç gerek coğrafya bakımından farklılıklar ve benzerlikler de gösterebildiği düşünülmektedir. Ayrıca maddi ve manevi kültür olarak da kültür kavramı iki gruba ayrılmıştır. "Maddi kültür ve manevi kültür, İnsanoğlunun yarattığı ve ürettiği her türlü madde, maddi kültürü oluşturur. İnançlar, değerler, kurallar, kısaca gelenek ve görenek dediğimiz topluma biçim veren davranış biçimleri, kültürün manevi bölümüdür" (Gümüştekin, 2011, s. 319). Türkiye'de kültür kavramını ilk olarak Ziya Gökalp incelemiş ve Osmanlı Devleti'nin batılılaşma döneminde kültür kavramı dilimize girmiştir (Arslanoğlu, 2000). Dünyada kültür kavramı 18. Yüzyılda dünya tarihi ile ilgili araştırmalar yapılırken Almanya'da kullanılmıştır. Adelung 1782 yılında 'İnsan Soyunun Kültür Tarihi Üzerine Deneme'yi yazmıştır. Fransızca' dan gelen kültür terimi daha sonraki yıllarda diğer Avrupa ülkelerinin sözlüklerine girmiştir. Aynı anlamı taşısalar da farklı nüansları vardır (Meriç, 1986, s. 22). Geçmişten bugüne kadar toplumlarda var olan gelenek, görenek, inanç, maddi ve manevi bütün kavramlar kültür olarak değerlendirilmekte ve bu kavramların zamanla değişerek insanları da etkiledikleri düşünülmektedir. Yapılan bir araştırma da kültürün insan ile ilişkisi şu şekilde açıklanmıştır:

> "Kültür ile kişilik kavramları arasındaki işlevsel ilişki, bir satranç oyununa benzer. Kültürü, fikirler sistemi olarak algılayıp bireyi de bu fikirler sisteminin bir taşıyıcısı olarak düşündüğümüzde, satranç oyunu ve bu oyunda kullanılan taşlar ile özdeşleşir. Bu anlamda kültür, satranç oyununun genel kurallarına benzer. Kişilik ise, bu genel kurallar etkisi altındaki taşlar gibidir. Satrançta, genel kurallar, oyundaki taşların hareketlerini ve konumlarını belirler. Kültür de kişilik yapısını etkiler. Buna göre, satrançta at'ın ya da piyon'un hareketleri önceden belirlenmiştir" (Engin, 1990, s. 172).

Bu araştırmaya göre kültür kavramının bireyi etkileyerek hayatına yön verdiği düşünülebilmektedir. Bu yön verme durumu gelenek ve görenek olarak da değerlendirilmektedir. Her toplumun kendine ait kültürleri, o toplumların içerisinde oluşan farklı topluluklarında kendilerine ait alt kültürleri oluştuğu düşünülmektedir ve bunlarla bağlantılı olarak gençlerin de kendilerine has gençlik

kültürleri oluşturdukları değerlendirilmektedir. Araştırmanın gelecek kısmı gençlik kültürleri ile ilgili olacaktır.

2.1.2. Gençlik Kültürleri

İkinci dünya savaşından sonra ortaya çıktığı düşünülen gençlik kültürleri kavramı gençlerin kendine özgü sahip oldukları bir kavram olarak düşünülmektedir. Çerezcioğlu'na göre bu kavram, "Bu dünyanın gündelik hayat akışı, jargonu, düşünce biçimleri ve karşılıklı ilişkiler sistemi, yetişkin dünyasınınkilerden tamamen faklıdır. Bu durum, özgül bir kültürel grup olarak gençliğe akademik ilgiyi de beraberinde getirir" (Çerezcioğlu, 2014, s. 14). Bu farklılıklar müzik, sinema, kitap, hobiler, boş zamanlarında geçirdikleri yerler, gençlerin eğlence anlayışları ve alışkanlıkları gibi birçok nokta olarak değerlendirilmektedir. Teknolojinin gelişmesi, internet ve sosyal medya kullanımı ile gençlik kültürlerinde değişimler yaşandığı ve yeni bir gençlik tiplemesi ortaya çıkmıştır. Bu gençlik tiplemesine "İnternet Gençliği" olarak adlandıran Karaca, gençlerin internet aracılığıyla internette oyun oynayan, sohbet eden, sanal ortamlara katılan, elektronik haberleşme ile sosyalleşen gençler aynı zamanda bu sanal ortamdaki sosyalleşmesiyle gerçek hayattan kopup, gerçek ilişkilerinin, kişiliklerinin zayıfladığını ve toplumdan itilerek yalnızlaştığını savunmaktadır (Karaca, 2007, s. 423). Yapılan bir araştırmaya göre 1900 yıllardan beri yirmili yaşlarına kadar okul ve eğitim gibi zorunluluğu olan gençlerde ekonomi faaliyet ve kısıtlamalardan dolayı, tüketici, medya ve eğlence sektöründe daha fazla zaman ve enerji harcadıkları söylenmektedir (Umweltbundesamt, 2011, s.20). İnternet ve Medya'nın insanları birleştirmesinden çok ayrıştırdığı savunulmuştur. Bu düşünce Güzel'e göre şu şekilde açıklanmıştır:

> "Medya, toplumu bir bütün ve sınıfsal bir yapılanma olarak açıklamaktan kaçınarak erkeklik, gençlik, kadınlık, tüketim, eğlence gibi alanlar oluşturma yoluna gitmektedir. Bugün internet üzerinde kadın, erkek, gençlik, moda, eğlence gibi kategorilerde yayın yapan çok sayıda sitenin olması, bu

alanlarda başat değerlerle uyumlu kültürel formların, alışkanlıkların, kimliklerin oluşturulmaya çalışılmasıyla açıklanabilir" (Güzel, 2006, s. 10).

Böylelikle medyanın yaygınlaşmasıyla farklı alışkanlıklar ortaya çıkarak gençlik kültürlerine etkisi olduğu düşünülmektedir. İnternet ile bağlantısı olan tüketim kavramının da gençler üzerinde önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilmektedir. Gençlerin değerler, normlar ve bu konulardan bağımsız kalma istekleri yetişkinler arasında bir boşluğa sebep vermektedir ve bu boşluğu da tüketim kültürü, popüler olan ürünler, o ürünlerin marka değeri olmaları ile birlikte doldurmaktadır ve böylelikle gençlerin sosyalleşme alanı meydana gelmektedir (Zorlu, 2009, s. 59).

Çalışmanın bir sonraki kısmında alt kültür kavramından ve gençliğin alt kültürleri kavramlarından bahsedilecektir.

2.2. Gençliğin Alt Kültürleri

2.2.1. Alt Kültür

Türk Dil Kurumu'na göre alt kültür kavramı, "Bir toplumun kültürel yapısına yeterince uyum sağlayamayan kültür. Ulusal ya da toplumsal kültürleri oluşturan kültür birimlerinden her biri: köylü kültürü, halk kültürü, seçkin kültürü, özdeksel kültür" olarak tanımlanmaktadır (TDK). Yapılan bir araştırmaya göre alt kültür kavramı "Her sosyal grubun veya zümrenin, bünyesinde yaşadığı ülke veya toplumun genel kültür bütünü içinde, etnik, dini, tarihi, ekonomik, yerel ve mesleki nedenlerle farklılık gösteren çeşitli diller, elbiseler, evler, çocuk yetiştirme tarzları, hayat ve dünya görüşleri, yaşama biçimleri vardır" (Tabakcı, 2008, s. 25). Toplumdaki yaşamsal, kültürel ve sosyal farklılıklarla meydana gelen alt kültür kavramı Anadolu topraklarında oldukça zengin olduğu düşünülmektedir. Demir'e göre "Alt kültürü, egemen toplumsal ve siyasal düzenin toplumsallaştırma normlarının ve ilişkilerinin dışında, kendi normlarıyla yaşayan

ve kendine özgü bir ahlak, iletişim biçimi, barınma, eğlenme tarzı, sanatsal faaliyet ve kültür adına farklı bir bütünlüğü yeniden üreten bir topluluk, bir toplumsal ilişkiler sistemi şeklinde tanımlayabiliriz" (Demir, 2017, s. 38). Alt kültür kavramının farklı bir konu olan "Gotik" ile bağlantısı şu şekilde açıklanmıştır:

> "Tarihe, edebiyata, müziğe ve mitoloji-ye ilgi duyan 'goth' lar zamanla kendilerini kabul ettirerek tüm dünyada bilinen bir alt kültür olmuştur. Gotik ve pikoresk-resmedilmeye değerlik her zaman birbiriyle ilintili olmaktadır. 18.yüzyıl sonu ve 19.yüzyıl başı, romantik dönem olduğu için gotik ele-mentler romantik ve pikoresk olarak edebi-yatta görülmektedir" (Çakır, 2016, s. 372).

Yapılan araştırmadaki "Gotik" kelimesinin anlamı ise Türk Dil Kurumu'na göre "Roman üslûbundan sonra gelen abartılı dantela dokusunda Orta Çağ mimarlık üslûbu. Kiliselerde çapraz sahının kanatları kısalır, anasahının bir devamı gibi olur. Yuvarlak kemer yerini sivri kemere bırakır. Üç bölümlü anakapı bütün önyüzü kaplar. Yapı incelir ve yükselir. Korodalızı koronun çevresini dolanır. Almanların kullandıkları bir yazı çeşidi, erken gotik, geçgotik, yüksek gotik" anlamına gelmektedir (TDK). Başka bir alt kültür tanımlaması ise şöyle açıklanmıştır:

> "Bunlar, etnik, dinsel, cinsel azınlıkların oluşturduğu topluluklar olabileceği gibi, ortak değerler çevresinde bir araya gelen gruplar da olabilirler. Örneğin; popüler müzik üzerine yapılan ilk çalışmalardan itibaren, gençlik, burjuva kültürünün değerlerine direnebilen ve kendi davranış kalıplarını üretebilen bir alt kültür olarak tanımlanmış; popüler müzik pazarıysa gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri bir alan olarak değerlendirilmiştir" (Tanrıkulu, 2015, s. 476).

Böylece popüler müziğin gençlik alt kültürleri ve alt kültür kavramları açısından bağlantılı olduğu değerlendirilmektedir. Çalışmanın bir sonraki kısmında alt kültürü ile bağlantılı olan gençlik alt kültürlerinden bahsedilecektir.

2.2.2. Gençlik Alt Kültürleri

Araştırmanın bu kısmında gençlik alt kültürlerinden bahsedilecektir. Alt kültür kavramı mevcut bir kültür içerisinde oluşan azınlık kültürünü oluşturduğu düşünülmektedir ve gençlik alt kültürü de gençlerin kendi içlerindeki isyanları, tepkileri, eleştirileri gibi birtakım duygu ve düşüncelerini sanat, edebiyat, müzik, giyim ve yaşayış biçimleri gibi birçok noktada dışa vuruşları olarak değerlendirilmektedir. Bir araştırmaya göre gençlik alt kültürü şöyledir:

> "Gençliğin olduğu her yerde alt kültür de vardır. Öyle ki bunlardan bazıları dünya çapında geçerliliğe sahiptir ve bu akımlara mensup kişiler dünyanın neresinde olursa olsun hep aynı giyim-kuşam tarzındadırlar. Ellili ve altmışlı yıllarda dünyayı saran Rock fırtınası da kendine has kitlesi ve göstergeleri ile bir gençlik alt kültürüdür ve tüm dünyada kitlelere hitap etmesi yine gençler sayesindedir" (Asutay ve Atik, 2012, s. 40).

Ellili ve altmışlı yıllardan sonraki yıllar olan yetmişli yıllarda Dawid Bowie gibi Marily Manson da o dönemlerdeki gibi gotik giyim tarzını benimsemiştir. Dar ve gösterişli siyah elbiseler, siyah deri ceketler, dantelli elbiseler, siyah bileklikler, kurukafa ve iskelet desenli tişörtlerle bu müzik kültürünün agresif ve melankolilik tarafını ortaya çıkarmıştır (Çakır, 2016, s. 373-374). Alt kültür teorisinin kökeni 1930'larda Chicago Okulu'nun araştırmasına dayanmaktadır. O dönemde, bir grup bilim insanı Chicago'da gençlik çeteleri üzerinde çalışmaktaydı. Bu grupların kendi değerlerini ve norm sistemlerini keşfettiler ve bu da mevcut toplumsal değerlerden önemli ölçüde sapmıştır. Diğer kültürlerden gelen göçmen gruplar arasında bu tür sapkın normlar da bulunsa da, genellikle kendi kültürlerine hakim olan kültüre tabi kılarlar ve genel kabul görmüş normlara uygun olarak sadece alt kültürlerini yaşamaktadırlar. Bu incelenen sokak çetesi ile oldukça farklı olmuştur. Bu gruplardaki ergenler, genel kabul gören davranışlara muhalif olmadıklarına bakılmaksızın alt kültürel değerlerini ve normlarını yaşamıştırlar (Bkz. Schmidt ve Stutzke, 2015). Amerika'da gençlik çeteleri ve sapmaları üzerine yapılan başka bir araştırmada 1950'li yıllarda sosyal normlara ulaşamayan, okulunda başarılı olamayan veya iyi

işlere sahip olamayan gençlerin kendilerine alt kültürler yarattığı ileri sürülmüştür. Buradaki fikir şudur ki, okulda kötü davranan gençler, sigara içmekten ya da küçük suçlara karışmak suretiyle statü elde edebilecekleri kendi küçük toplumlarını yaratmışlardır. (O'Connor, 2004, s. 409). Çalışmanın gelecek kısmını alt kültür özelliklerinin yazına yansımaları konusu oluşturacaktır.

2.3. Alt Kültür Özelliklerinin Yazına Yansımaları

Bir önceki kısımlarda açıklandığı gibi yazın kavramının edebiyat kavramından geldiği, belli bir kurallar dahilinde yazıldığı değerlendirilmektedir. Alt kültür kavramı da belli bir toplum içerisinde oluşan toplulukların kendilerine özgü oluşturdukları kültür olarak düşünülmektedir. Toplum içerisinde oluşmuş bu grupların alt kültürleriyle yazına yansıdığı değerlendirilmektedir. Bu toplum içerisinde gençlerin de kendilerine özgü alt kültürleri oluşturdukları düşünülmektedir. Alt kültür özellikleri özellikle gençler de Rap ve Rock müzik türlerine, yetişkinler de ise daha çok Arabesk müzik türüne yansıdığı düşünülmektedir. Nizamettin Biber tarafından gazetede kaleme alınan bir yazıda alt kültürün köylerden kentlere göç edenlerle de oluşan bir kültür türü olduğu belirtilmiştir. Köylerden kentlere göç eden bireyler kentlerde yaşadıkları sorunları, acıları, memleket hasretlerini arabesk müzik türüyle içlerindeki isyanlarını dile getirmiştir. Daha sonraları arabesk kültürünün yerini rap ve rock müzik türleri yer almıştır (Bkz. Blog.milliyet.com.tr). Başka bir alt kültür yansıması olarak da Avrupa'ya göç eden gurbetçilerin orada yaşadıkları olumlu ve olumsuz olayları, acıları, hasretleri, memleket özlemi gibi kavramları eserlerine yansıtarak alt kültürlerini oluşturdukları değerlendirebilmektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre arabesk müzik türü köylerden kentlere göç edip gecekondularda yaşayan ve orada kendi imkanlarıyla kente uyum sağlamaya çalışan insanların dinledikleri bir müzik türü olarak da algılanmıştır ve bu müzik türü insanlarla şu şekilde açıklanmıştır:

> "Bu bölgeleri kent ile bağlayan ulaşım da yine bölgede yaşayan insanları tarafından çözülmüştür; dolmuşlar/minibüsler. Arabeski yaygınlaştıran bu dolmuşlardır. Gecekondu mahalleleri ile kent arasında mekik dokuyan bu dolmuşlar, kendilerinden' olarak gördükleri arabesk müzik icracılarının bir nevi can suyunu oluşturmuştur. Dolayısıyla arabesk, hem gecekondu hem de bir dolmuş müziği olarak tanımlanmıştır" (Yılmaz, 2017, s. 517).

Böylece kentlere yakın gecekondu mahallelerini inşa edip ve kentlere ulaşımı dolmuş ya da minibüs aracılığıyla ulaşımı sağlayan gecekondu sakinleri birer alt kültür örneği olarak gösterilmiştir ve onların dinledikleri arabesk müzik türü ise birer yansıma olarak değerlendirilmektedir.

Başka bir alt kültür özelliklerinin yazına yansıması olarak da göçmen edebiyatı konusu olarak değerlendirilmektedir. Göçmen edebiyatı konusu itibari ile kendi ülkelerinden çıkıp başka bir ülkeye ve topluluğa gidip, gittikleri yerlerde yaşadıkları olumlu ve olumsuz olayları edebiyat yoluyla dile getiren topluluk olarak düşünülmektedir. Bu topluluk yukarıdaki örnekte belirtildiği gibi köylü kesimden gelip kente yerleşip orada da kendi alt kültürünü oluşturmuş bireyler olarak bilinildiği düşünülür. Kendi ülkelerindeki kentlerde alt kültürle tanışan bireyler Avrupa'da hem köylü kesimden gelmeleri hem de farklı bir ülke, farklı bir topluluk, inanç ve bunun gibi birçok unsurlar nedeniyle yeni yerleşim yerleri olan Avrupa'da kendi alt kültürlerini ortaya çıkardıkları değerlendirilebilmektedir. 1950 ve 1960'lı yıllarda göç edildiği düşünülen Avrupa'da yazarlar birçok eseri kaleme almıştır. Bunlarda ilki olarak düşünülen Bekir Yıldız'ın "Türkler Almanya'da" (1966) kitabı ilk Türklerin Almanya'ya gidip orada yaşadıkları zorlukları olumlu ve olumsuz bütün olaylar kaleme alınmıştır. O zamandan bugüne kadar yaşayan Türkler, zamanla kendi alt kültürlerini de oluşturarak birçok eserle yazına yansıtmıştır (Bkz. Yıldız, 1966, Türkler Almanya'da).

III. BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde "Wolfgang Herrndorf" tarafından 2010 yılında kaleme alınan ve Alman ergen romanları açısından önemli bir yere sahip olan 'Tschick' kitabı ile "Emrah Serbes" tarafından 2014 yılında yazılan 'Deliduman' adlı Türk ergen romanı incelenecektir. İlk olarak 'Tschick' eseri olay örgüsü, konu, karakter, yer, zaman ve mekan gibi kavramlar açısından incelenecektir. Alman gençlik alt kültürlerini de içinde barındıran bu eser Alman gençlik kültürleri açısından önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Tschick eserinden sonra 'Deliduman' adlı eser karakter, yer, zaman, mekan, konu ve olay örgüsü açısından incelenecektir. Alman gençlik alt kültürünü yansıtan 'Tschick' kitabında olduğu gibi Deliduman eserinin de Türk gençlik alt kültürünü yansıttığı düşünülen bu roman Türk gençlik kültürleri açısından önemli olduğu varsayılmaktadır. Ek olarak her iki eserin kültür, konu, yer, mekan, zaman gibi birçok açıdan benzerlikleri ve farklılıklarını göz önünde bulundurularak karşılaştırmaları yapılacaktır.

3.1. Wolfgang Herrndorf ve Tschick adlı eseri

Araştırmanın bu kısmında 'Tschick' eserinin yazarı olan "Wolfgang Herrndorf" un hayatından, eserlerinden bahsedilecek ve daha sonra 'Tschick' eseri incelenecektir.

Wolfgang Herrndorf 1965 yılında Almanya'nın Hamburg kentinde dünyaya gelmiştir. Üniversitede resim eğitimi alan yazar, pek çok projenin yanı sıra Titanic dergisi için çizim yapmıştır. Daha sonra yazmaya başlayan yazarın ilk romanı *Plüschgewitter* (Pelüş Gök Gürültüsü) 2002 yılında yayımlanmıştır. 2007 yılındaki *Diesseits des Van-Allen-Gürtels* (Van-Allen- Kuşağı'nın Öte Tarafı) adlı romanı 2008'de Alman Hikayeci Ödülü'ne değer bulundu ve Almanca hem zeki hem aşırı komik hikayeler yazılabileceğini gösterdiği için övgü almıştır. 2010

yılında yayımlanan *Tschick* kitabı, Türkçe çevirisi 'Yokuş Aşağı' olan eser 2011 Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü başta olmak üzere pek çok ödülün sahibi oldu; yazara "Popüler Edebiyatın Duayeni" unvanını kazandıran bu eser, 17 dile çevrilmiştir. *Sand* (2011) ile 2012 Leipzig Kitap Fuarı Ödülü'nü almıştır. Herrndorf beyin tümörü hastalığına yakalandığı için *Arbeit und Struktur* (Aralık 2013) kitabıyla hem biyografisi niteliğinde hem de kanser hastalığını ayrıntılı olarak tanımlayan kitabı yayımlanmıştır ve 26 Ağustos 2013 yılında hayatına son vermiştir. Öldüğünden dolayı tamamlanmamış eseri *Bilder deiner großen Liebe* (Aşkınızın büyük resimleri) 2014 yılında yayımlanmıştır (www.inhaltsangabe.de).

Hikaye on dört yaşındaki ana karakter olan Maik Klingenberg'in anlatımıyla karakolda başlamaktadır. Yaşanan bütün olaylardan sonra karakola getirilmiş olan Maik Klingenberg trafik kazası geçirmiştir. Yakın arkadaşı olan Tschick ise abisiyle yaşadığı ve ebeveynleri olmadığı için onu da çocuk yurdunda tutmaktadırlar. Hikaye, olayların sonlarında olduğu düşünülen trafik kazasından sonra karakolda başlar ve daha sonra bu duruma nasıl geldikleri geriye dönüş yapılarak Maik tarafından bir anıymış gibi anlatılmaya başlanmaktadır. Maik sekizinci sınıf öğrencisidir, içine kapanık olduğu için ve yakın arkadaşı olmadığı için kendini ispatlama çabası sarf etmektedir. Çok sevdiği sınıftan arkadaşı olan Tatjana'nın doğum günü için ona Beyonce'nin resmini çizer ama onun doğum gününe davet edilmemesiyle hayal kırıklığına uğrayan Maik kendini yalnız, dışlanmış hisseder. Hayatını değiştirecek olan Rus kökenli Andre Tschichatschow, sınıfa yeni gelen öğrencidir. Onunla tanışmasıyla hayatında birtakım değişmeler meydana gelir. Daha sonra Maik'in ailesi tatile gitmiştir ve okullar yaz tatili nedeniyle kapanmıştır. Evde tek başına özgür kalan Maik evde müzik açıp, dans edip, abur cubur yiyip ve çok sevdiği kitap olan 'Kont Luckner' kitabını okumaktadır. Bu kitabı sevmesinin sebebi ise Kont on beş yaşındadır, kimseyi tanımıyordur, gemiyle evden kaçar sonra bir orduya katılır ve kendini Avustralya'da kanguru avlarken bulur (Herrndorf, 2010, s. 79-80). Bu kadar özgürlük bile ona fazla gelmektedir ve yapacak herhangi bir şey bulamayıp hayallere dalmaktadır. Yeni tanıştığı sınıf arkadaşı Tschick çalıntı bir arabayla

Maik'in kapısına kadar gelir ve yolculuğa çıkarlar. Tschick eseri ailevi problemlerle birlikte varoluş problemi yaşayan kendini dışlanmış hissedip, kendi kabuğuna çekilen bir karakterle onu kabuğundan çıkarmaya çalışan diğer bir karakterin öyküsü olarak da söylenebilmektedir.

3.1.1. Dil ve Biçim İncelemesi

Orijinal dili "Almanca" olan bu eserin dili sade ve anlaşılırdır. Ayrıca eserde oldukça argo kelimeler yer almaktadır. Tschick kitabı 2010 yılında yayımlanmasının ardından, başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede okunmuştur. 17 dile çevrilen bu eserin Alman gençlik edebiyatına katkısı büyüktür. "Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü"nü alan bu eserin ödüllü yazar olan "Fatih Akın" tarafından 2016 yılında filmi de yapılmıştır. Filmin ismi 'Tschick' olarak kalırken Türkçe dublajlı hali 'Elveda Berlin' olarak çevrilmiştir. Kitap toplam 254 sayfa ve 49 bölümden oluşmaktadır. Kitabın konusu 'Maik Klingenberg' ve 'Andre Tschichatschow' adlı iki çocuğun, daha doğrusu ergenlik çağındaki iki çocuğun Lada marka bir araç çalıp birlikte yolcuğa çıkması ve başlarından geçen olayların anlatılmasıdır. Kitabın kapağına bakıldığı zaman sadece 'Tschick' karakterinin öyküyü anlatan ve ana karakter olduğu düşünülebilinir ama öyküyü anlatan karakter 'Maik Klingenberg' karakteridir. 'Tschick' ismi de tam olarak bir isim olmamakla birlikte 'Tschichatschow' un kısaltılması yani lakabıdır. Kitabın kapağındaki ismi taşıyan 'Tschick' de 'Maik Klingenberg' in okuldan arkadaşı ve eserin diğer ana karakteridir. Ergenlik romanları "Kimlik bunalımı, varoluş sorunları, çocukluk ile gençlik arasında kalmışlık, sevgisizlik, kendini beğenmeme vd." gibi problemleri içeren konulara sahiptir.

3.1.2. İçerik Çözümlemesi

Çalışmanın bu kısmını içerik çözümlemesi kısmı oluşturmaktadır. İçerik çözümlemesi kısmında eserin ana karakterleri, yan karakterleri, zaman ve mekan kavramlarına değinilecektir.

3.1.3. Karakterler

Romandaki ana karakterlere bakıldığı zaman; Maik Klingenberg ve Andre Tschichatschow romanın ana kahramanlarıdır. Yan karakterler ise; Isa Schmidt, Tatjana Cosic, Josef Klingenberg, Frau Klingenberg, Herr Wagenbach karakterleridir.

3.1.3.1. Maik Klingenberg

Maik Klingenberg, romanın ana kahramanıdır. Eser Maik Klingenberg karakteri tarafından anlatılır. Alkol tedavisi gören bir anne ve eşini aldatıp ailesiyle ilgilenmeyen bir babanın on dört yaşındaki tek çocuğudur Maik. Ailesiyle birlikte Almanya'nın Berlin kentinde oturmakta ve maddi olanakları yeterlidir. 8. Sınıf öğrencisi olan Maik Klingenberg, 'Sıkıcı', 'Arkadaşı olmayan' ve bir aralar 'Psikopat' olarak anılan bir çocuk olarak kendini tanımlamaktadır. Bir insanın arkadaşları tarafından hiç lakabı olmadan, sadece adının söylenmesi bile dışlanmış ve yalnız olduğunun kanıtıdır diye düşünen Maik karakteri arkadaşsız kalmayı sıkıcı olmaya tercih etmektedir, çünkü sıkıcı olan insanın otomatikman arkadaşı da olmaz ya da ondan daha sıkıcı bir arkadaşı olur:

> "Wenn man keinen Spitznamen hat, kann das zwei Gründe haben. Entweder man ist wahhsinnig langweilig und kriegt deshalb keinen, oder man hat keine Freunde. Wenn ich mich für eins von beiden entscheiden müsste, wär's mir, ehrlich gesagt, lieber, keine Freunde zu haben, als wahhsinnig langweilig zu sein. Weil, wenn man langweilig ist, hat man automatisch keine Freunde, oder nur Freunde, die noch langweiliger sind als man selbst" (Herrndorf, 2010, s. 21).

Böyle olumsuz düşünen Maik, aslında çok yeteneklidir. Okulunda uzun atlama rekorunu kıran tek kişidir ama bu durumun onun için hiçbir önemi yoktur. Çünkü hoşlandığı kız olan Tatjana Cosic ve arkadaşları için Maik'in rekor atlayış yapmasının herhangi bir önemi yoktur. Bundan sebep Maik'in bütün motivasyonu, hevesi ve en önemlisi kendisine olan güveni azalmıştır:

> "Das hat mich noch den ganzen Tag fertiggemacht, obwohl es mich ja selbst nicht interessiert hat. Als ob mich der Scheißhochsprung eine Sekunde lang interessieren würde! Aber wenn Andre[2] über eins fünfundsechzig gekommen wär oder wenn bei Andre nur eins fünfundsechzig aufgelegt gewesen wären, wären die Mädchen puschelschwenkend über die Tartanbahn gerast. Und bei mir guckte nicht mal eine hin. Ich interessierte niemanden" (s. 40).

Rekor atlayış yapmanın Tatjana Cosic'in gözünde bir anlam ifade etmemiş olması Maik'i oldukça etkilemiştir. Çalışmanın bir sonraki kısmında kitabın adını taşıyan Tschick karakterinden bahsedilecektir.

3.1.3.2. Andre Tschichatschow

Andre Tschichatschow karakteri eserin bir diğer ana kahramanıdır. Tschichatschow'un kısaltması olduğu için genellikle ona 'Tschick' diye hitap ederler ya da 'Iwan' kelimesini de kullanırlar. Iwan denmesinin sebebi Tschick aslında Rus kökenli bir çocuktur. Bundan dolayı Tschick dışında Iwan kelimesiyle de hitap edilir, bu durumda bir çeşit Tschick'in lakabıdır. Araba kaçırıp Maik ile birlikte Eflak' a yolculuk yaptıkları sırada Maik onun nereden geldiğini sorar buna karşılık Tschick, Aslında Rusya'dan geldiklerini ama ailesinin biraz karışık olduğunu söyler, bunlar Volga Almanları, Alman göçmenleri ve Banat kökenli Suebyalılar, Eflaklılar ve Yahudi Çingeneler gibi yanıtını vermektedir:

> "Was bist du denn jetzt eigentlich? Russe? Oder Walacheier oder was? Deutscher. Ich hab'n Pass. Aber wo du herkommst.

[2] Buradaki Andre karakteri okuldaki başka bir öğrencidir. Andre Tschichatschow karakteri çoğunlukla 'Tschick' olarak kitapta geçmektedir.

> Aus Rostow. Das ist Russland. Aber die Familie ist von überall. Wolgadeutsche. Volksdeutsche. Und Banater Schwarben, Walachen, jüdische Zigeuner…" (s. 98).

Tschick on dört yaşında 8. Sınıf öğrencisidir ve Maik'in gittiği okula yeni kaydolmuştur. Tschick karakteri Maik'e göre daha özgüvenli bir çocuktur ve daha düzensiz kurallara uymayan karakterdir. Ayrıca Tschick'in Rus kökenli olması ve hikayenin geçtiği yer Almanya olmasından dolayı orada Tschick karakterinin ergen olması dışında Göçmen bir ergen olması da dikkat çekmektedir. Tschick'i fiziksel olarak en iyi Maik tarif etmiştir. Tschick karakteri orta boylu, bir düğmesi kopmuş kırışık beyaz gömlek, KiK[3]'te satılan on avroluk kot ve ölü sıçana benzeyen biçimsiz kahverengi ayakkabılar giymiştir. Her gün okula aynı kıyafetlerle gelmektedir. Ayrıca aşırı çıkık elmacık kemikleri ve göz yerine suratında iki çizgi vardır. Onu Moğol'a benzetmiştir ve kollarının güçlü olup birinde yara izi olduğunu belirterek, bacaklarının zayıf ve kafatası köşeli olduğu belirtmektedir:

> "Er war so mittelgroß, trug ein schmuddeliges weißes Hemd, an dem ein Knopf fehlte, 10-Euro-Jeans von KiK und braune, unförmige Schuhe, die aussahen wie tote Ratten. Außerdem hatte er extrem hohe Wangenknochen und stat Augen Schlitze. Diese Schlitze waren das Erste, was einem auffiel. Sah aus wie ein Mongole, und man wusste nie, wo er damit hinguckte. Den Mund hatte er auf einer Seite leicht geöffnet, es sah aus, als würde in dieser Öffnung eine unscihtbare Zigarette stecken. Seine Unterarme waren kräftig, auf dem einen hatte er eine große Narbe. Die Beine relativ dünn, der Schädel kantig" (s. 42).

Maik'in yapmış olduğu bu betimleme ile bir bakıma Maik karakterinin de kendisiyle ilgilenmeyen ve onu dışlanmış hissettiren diğer çocuklar gibi ön yargılı olduğu düşünülmektedir. Alaycı bir anlatımla Tschick'in dış görünüşüne bakarak Tschick'e karşı önyargıları oluşmuştur. Tschick ise dış görünüşüyle herkes tarafından ilginç bulunmuş ve sınıfta büyük bir sessizliğe neden olmuştur. Tschick okula gidip geldiği sürece kimseyle iletişime geçmeyip, sadece arka sıralardan birinde oturup dersi dinleyip ya da dinlemiş gibi yapıp gitmiştir. Tembel bir öğrenci profili çizen karakterin bu davranışları öğrenciler tarafından

[3] Almanya'da giyim ve aksesuar üzerine satılan mağazalar.

onun hakkında birçok senaryo yazılmasına neden olmuştur. Bunlardan bazıları, kadın ticareti ya da silah kaçakçılığı yapan abisiyle karavanda yaşadığı söyleniyordu. Kimisi onun hakkında Rus mafyasının alem yaptığı kırk odalı villada yaşadığından bahsediliyordu ya da Müggelsee yolundaki bir apartmanda yaşadığı gibi iddialar ortaya koyuyorlardı. Belli bir süre sonra bu kulaktan dolma haberlerin de sonu gelmiştir. Sadece ailesinin Rus mafyası olduğuna dair olan söylentiler dışında:

> "Und natürlich gab es auch Gerüchte über ihn und seine Herkunft. Tschetschenien, Sibirien, Moskau- war alles im Gespräch. Kevin meinte, Tschick würde mit seinem Bruder irgendwo hinter Hellerdsdorf in einem Campingwagen wohnen, und sieser Bruder wäre ein Waffenschieber. Jemand ander wusste, dass er ein Frauenhändler war, und es war die Rede von einer 40-Zimmer-Villa, in der die Russenmafia Orgien feierte, und wieder jemand anders behauptete, Tschick würde in einem dieser Hochhäuser Richtung Müggelsee wohnen" (s. 47-48).

Bu ifadelerle Tschick hakkında birçok kulaktan dolma bilgiler onun için dile getirilmiştir. Araştırmanın bir sonraki kısmında Maik için öemli bir yere sahip olan Tatjana Cosic karakterine değinilecektir.

3.1.3.3. Tatjana Cosic

Tatjana Cosic on dört yaşında 1,65 boyunda, ailesinin soyadı 'Cosic', Sırp veya Hırvat kökenli bir aileden gelen ve beyaz pencereli kiralık bir evde oturan Maik'in sınıfından arkadaşıdır (s. 23). Aslında Tatjana, Maik'in sevipte söylemeye cesaret edemediği, akşamları evinin yakınındaki bir tepeye çıkıp saatlerce onu düşündüren, Lada marka aracı Tschick ile birlikte kaçırıp birçok olumsuz olayla karşılaşmasına sebep olan sınıfındaki diğer öğrencilerden farklı bir kişidir. Tatjana'nın bu olaylarla herhangi bir ilgisi yoktur ama Maik yol boyunca Tatjana'nın onu gördüğünü hayal ederek cesaret gerektiren zorlu bir yolculuğa çıkmıştır (s. 8). Tatjana, Maik için o kadar önemlidir ki şarkıcı Beyonce'yi sevmemesine rağmen sırf Tatjana'nın en sevdiği şarkıcı olduğundan onu dinlemektedir. Tatjana'nın doğum günü için ona diğer arkadaşlarının CD gibi

sıradan hediyeler alması yerine kendi elleriyle çizdiği Beyonce'nin resmini hediye eder ve bu durumun onu etkileyeceğini düşünmektedir (s. 58-59).

3.1.3.4. Josef Klingenberg

Josef Klingenberg, kitabın yan karakterlerinden biri ve Maik Klingenberg'in babasıdır. Emlak işleriyle uğraşmaktadır ve işleri yolunda değildir. İyi giyimli biri olan Josef karakterinin sekreteriyle ilişkisi vardır. Eşiyle arası iyi değildir. Oğluna çok fazla önem vermeyen Josef için sadece para ve iş önemlidir. İşine ve paraya verdiği önemi kadar ailesine önem vermediğinden dolayı da Maik kendini sevgisiz ve güvensiz hissetmektedir (s. 68-72).

3.1.3.5. Frau Klingenberg

Frau Klingenberg, Maik'in alkol tedavisi gören annesidir. Frau Klingenberg eskiden Tenis'i oldukça iyi oynarmış, hatta alkollüyken bile çok iyi oynarmış. Maik aslında annesini çok seven bir karakterdir, çünkü annesi diğer anneler gibi olmayıp esprili bir kişiliğe sahiptir. Hatta Maik tarafından, 'Annem ve Güzellik Çiftliği' adıyla yazdığı öyküsü de annesinin bu esprili kişiliğinden kaynaklandığı için yazılmıştır (s. 26-27). Bu öyküden dolayı Maik'in adı bir süre 'Psikopat' olarak kalmıştır. Annesinin esprili kişiliğinden dolayı bir sözü Maik'i etkilemiştir. "Du kannst nicht viel von deiner Mutter lernen. Aber das kanst du von deiner Mutter lernen. Erstenst, man kann über alles reden. Und zweitens, was die Leute Denken, ist scheißegal" (s. 28). Bu sözle annesinden çok fazla bir şey öğrenemeyeceğini ama şunu öğreneceğini; birincisi, her konu hakkında konuşabileceğini, ikincisi insanların ne düşündüğünün önemli olmadığıdır, oradaki argo kelimeyle 'Scheißegal' yani 'Hiç fark etmez, umurumda değil" anlamına gelmektedir (tr.langencheidt.com).

3.1.3.6. Herr Wagenbach

Herr Wagenbach, okuldaki Tarih öğretmenidir. Kahverengi takım elbisesi ve aynı renk çantasıyla sınıfa giren Wagenbach şöyle tanımlanmaktadır:

> "Alle saßen auf ihren Stühlen wie festgetackert, weil, wenn einer ein autoritäres Arschloch ist, dann Wagenbach. Wobei Arschlog jetzt eine Übertreibung ist, eigentlich ist Wagenbach ganz okay. Er macht okay den Unterricht und ist wenigstens nicht dumm, wie die meisten anderen, wie Wolkow zum Beispiel. Bei Wagenbach hat man keine Mühe, sich zu konzentrieren. Und man tut auch gut daran, weil, Wagenbach kann Leute richtig auseinandernehmen. Das weiß jeder" (s. 41).

Ders işlemesi fena olmayan, diğer hocalar kadar aptal olmayan Wagenbach tam bir otoriter kelimesinin karşılığını hak eden kişidir. Bundan dolayı onun dersinde kendini derse vermekte zorluk çekilmez ve bu durum da öğrenciler için olumlu olur çünkü Wagenbach'dan çekinen öğrenciler onun ne kadar disiplinli olduğunu bilmektedir.

3.1.3.7. Isa Schmidt

Isa Schmidt kitabın ortalarında hikayeye katılan karakterdir. On dört yaşlarında bir kızdır. Maik ve Tschick ile tanışması bir çöplükte olmuştur. Isa, tepeden tırnağa kirliydi ve korkunç görünüyordu. Maik onu tasvir ederken onu yalınayak, bacaklarından dizlerine kadar kapkara, paçalarından kıvrılmış askeri bir pantolon ve leş gibi bir tişört olduğunu, ayrıca saçlarının da tam kesilirken tıraş makinesi bozulmuş gibi olduğunu betimlemiştir. "Sie lief barfuß, ihre Beine waren schwarz bis zum Knie. Darüber trug sie eine hochgekrempelte Army-Hose und ein versifftes T-Shirt. Sie hatte schmale Augen, wulstige Lippen und eine platte Nase. Und ihre Haare sahen aus, als wäre beim Schneiden die Maschine kaputtgegangen" (s.150). Tschick, bu karakteri hiç hoş bulmamıştır, çünkü Tschick'e göre baş belası bir tipdir. Tanıştıkları esnada sürekli tartışma içinde olmuşlardır ama Maik onu o kadar kötü bulmamıştır. Hatta Isa karakteri daha sonra Maik'in adresini öğrenip ona mektup bile göndermiştir. Isa Tschick ve Maik

ile birlikte yolculuğun geri kalanına devam ederken, Isa'nın kirlerden kurtulması için göle gitmişlerdir. Tschick gölde yüzüp kulaç atarken Isa'da yıkanıyordur. O esnada Isa'nın bedeni Maik'in dikkatini çekmiştir ve ortamı sessizlik kaplamıştır (s. 167).

Isa karakteri Maik üzerinde cinsellik isteği duygularını uyandıran bir karakter olmuştur. Yaşı gereği de bu duyguyu tam olarak isteyip istemediğinden kararsızdır. Onunla yatmaktan çok, beraber oturup ve elinin dizinde olmasını istemiştir. Bunu ilginç bulan Isa, kolunu Maik'in omzuna doladığında Maik titremeye başlamıştır. Tschick'in gelmesiyle ortam dağılmış ve istedikleri öpüşme başlamadan bitmiştir (s.171-172).

3.1.3.8. Wolkow

Wolkow okuldaki beden eğitimi öğretmenidir. Maik karakolda olduğu esnada sidik, ter ve marley gibi kokuları duymasından dolayı Beden eğitimi öğretmenleri olan Wolkow'u hatırlamıştır ve yetmiş yaşındaki bu dinamik öğretmen aklına gelmiştir. "Es riecht auch ein bisschen so. Pisse, Schweiß und Linoleum. Ich sehe Wolkow, unseren Sportlehrer, im Trainingsanzug durch die Gänge federn, siebzig Jahre, durchtrainiert: Auf geht's, Jungs! Hopp, hopp!" (s. 9).

Kitabın otuz sekizinci bölümünde 'Dil terapisti' bir kadın ortaya çıkmaktadır. Dil terapisi yöntemiyle konuşamayan çocuklara ve yetişkinlere yardım eden kadın, ses eğitmenliği de yapmaktadır. Bu kadın Tschick ve Maik kaza geçirdikten sonra onlara yardım edip onları hastaneye kadar götürmüştür. Bu karakter yüzünde sevecen ve pozitif bir yetişkin ifadesine sahiptir (s. 196-197).

"Tschick" romanı, Alman Edebiyatı Ergenlik Romanları açısından önemli bir yere sahiptir. Sadece Alman okul romanı özelliği taşımayan bu eser, ayrıca Alman okul romanıyla benzerlikler göstermektedir. Mesela Türk ergenlik

romanı olarak Rıfat Ilgaz tarafından yazılmış olan "Hababam Sınıfı'nda tek tek kişiler değil, sınıf, yani bu küçük topluluğun kendisi ön plandadır. Bireyler de bu bütünü oluşturan yapı taşları olarak önemlidir. Buna karşın Alman okul romanlarında ise yalnız, tek başına sorunlu ve en önemlisi de edilgen tek tek bireyler görülür" (Asutay, 2013, s. 176).

3.1.4. Zaman ve Mekan

Çalışmanın bu başlığı altında Tschick eserinde geçen zaman ve mekan kavramlarından bahsedilecektir. Hikaye iki binli yılların başları Almanya'sında geçmektedir. Geçmişe dönüşler olsa da çok eski yıllar değildir. Hikayede birçok yere gidilmiştir. İlk olarak Hikaye olayların bitiş kısmıyla başladığı için okuyucu, araba çalıp kaza yapmış ve karakola getirilmiş çocukların hikayesi ile karşılaşmaktadır. Daha sonra mekanlar değişmektedir. Klingenberg ailesinin Berlin'deki yaşadıkları villa (s. 57), okuduğu okul Hagecius- Gymnasium kitabın birçok yerinde geçmektedir. İlk olarak karakol (s. 7). Hastane, kitabın ilk bölümlerinde geçmektedir (s. 15-17). Spor yaptıkları yer (s. 36). Tatjana'nın parti verileceği yer, buraya araçla gelen Tschick ve Maik, Maik'in yapmış olduğu Beyonce çizimini Tatjana'ya verir ve oradan hızla uzaklaşırlar (s. 89- 94). Bunların dışında ana karakterler zamanlarını sürekli araçta ve otobanda geçirmişlerdir. Market aramak için bir köye girerler, orada ilginç ve bir o kadar da nazik bir aileyle karşılaşırlar (s. 126-133). Kitabın sonlarına doğru mekanın yeri mahkeme salonu olmuştur, araba çalıp kurallara uymadıkları için bunun da bir bedeli olmuştur. Bu bedel, Tschick yurtta kalmaya devam edecek, Maik ise otuz saat boyunca Mongollar'ın pislediklerini temizleyecektir (s. 236). Son mekan ise evlerinin bahçesindeki havuzdur. Maik'in alkol tedavisi gören annesinin iyice sinirleri gerilmiştir ve evdeki eşyaları bahçedeki havuza fırlatmaya başlamıştır (s. 253).

Çalışmanın bu bölümünde Türk ergenlik romanı olan Emrah Serbes tarafından yazılan "Deliduman" adlı roman incelenecektir. "Deliduman", yazıldığı tarihle özdeşleşen bir ergenlik romanıdır.

3.2. Emrah Serbes ve Deliduman adlı eseri

Araştırmanın bu bölümünde Türk polisiye dizisi ve Türk edebiyatı içinde yeri olan yazar Emrah Serbes ve 2014 yılında yayımlanmış ergenlik romanı olan "Deliduman" adlı eseri incelenecektir.

Ünlü Türk dizisi olan Behzat Ç.'nin yazarı Emrah Serbes 1981 yılında Yalova'da doğmuştur. Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nu yarım bırakan Serbes, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi, Tiyatro Teoremi ve Tarihi Anabilim Dalı Bölümünden mezun olmuştur. Öğrencilik yıllarında BirGün gazetesi için söyleşiler kaleme alan Serbes, Radikal 2 için de tiyatro eleştirileri yazmıştır. Hayvan dergisinin Ankara muhabirliğine de yapmıştır. Ahmet İnam ve Cengiz Güleç ile birlikte gerçekleştirdikleri "Şen Profesörler: Metaforla Saadet Olmaz" (Say Yayınları, 2006) adıyla kitaplaştırılmıştır. "Her Temas İz Bırakır" adlı ilk romanı 2006 yılında yayınlandı. Serbes, güncel siyasi gelişmeleri de ele alan ve sert mesajlar veren Behzat Ç. Seni kalbime gömdüm adlı polisiye dizinin senaristliğini yapmıştır. İzmir'de 22 Eylül 2017 tarihinde otomobil sürücüsü ve kızının öldüğü trafik kazasını kendisinin yaptığını itiraf ederek teslim olmuş ve tutuklanmıştır.

Kitapları:
2006 – Her Temas İz Bırakır
2006 – Şen Profesörler: Metaforla Saadet Olmaz
2008 – Son Hafriyat
2009 – Erken Kaybedenler
2012 – Hikayem Paramparça

2014 – Deliduman

Filmler ve Dizileri:
Senaryo:
2010 – Şen Yuva (TV Dizisi)
2011 – Behzat Ç. : Seni Kalbime Gömdüm (Sinema Filmi)
Oyuncu:
2010 -2011 – Behzat Ç. Bir Ankara Polisiyesi 2. Sezon (Çilingir) (TV Dizisi)
Eser:
2010 – Behzat Ç. Bir Ankara Polisiyesi 1. Sezon (TV Dizisi)
2011 – Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm (Sinema Filmi)
2013 – Behzat Ç. Ankara Yanıyor (Sinema Filmi) (Biyografi.info).

"Deliduman", Serbes'in yazdığı son romanıdır. Bu eser Türk ergenlik romanıdır. Bu roman diğer ergenlik romanlarıyla gerek argo diliyle, gerek ergenliğin vermiş olduğu bunalımlarla, aileye ve çevreye hatta her şeye yapılan eleştirilerle, bir taraftan masum olmaları ve diğer taraftan masumiyetliklerinden uzaklaşmalarıyla birçok açıdan benzerlikler taşımaktadır. Farklılıklar ise kültürle ve toplumsal olaylarla ortaya çıkacaktır. Ayrıca akraba, arkadaşlık, komşuluk ve mahalle kavramı da bu romanda değinilmiştir. Çağlar ne kadar kız kardeşini desteklerse desteklesin ve dayısı da keza öyle, ama yine de belediye başkanı olan dayısının yüzünden durumlar hep zorlaşmaktadır. İstanbul dışında geçen bu olay zamanın gezi olayları ve bu karakterlerin de İstanbul'a gelmesiyle farklı bir boyut kazanır. Çağlar'ın sorumsuz babası, depresyonda olan annesi, sürekli hayal kırıklığına sebep olan dayısı, yakın arkadaşı 'Mikrop Cengiz'i, çok sevdiği ama hayatta olmayan dedesi, aşık olduğu eski sevgilisi, çok değer verdiği kız kardeşi ve bunların dışında on yedi yaşında ergenlik çağının vermiş olduğu bunalımlarla dolu bir yaşamdan bu eserde bahsedilecektir.

3.2.1. Dil ve Biçim İncelemesi

Serbes'in toplam 25 bölüm ve 348 sayfadan oluşan bu eseri 2014 yılında yayımlanmıştır. Eserin dili argo ve sade bir anlatımla yazılmıştır. Anlatıcı birinci ağızdan anlatan ben anlatıcıdır. Kitabın kapağında yerin üzerine beyaz tebeşirle çizilmiş bir 'Michael Jackson'ın dans figürü ve yanında insan ayakları vardır. Michael Jackson ve onun dans figürleri bu hikayede önemli bir yere sahiptir, çünkü ana karakter olan Çağlar'ın kız kardeşi Çiğdem televizyonda yayınlanan yetenek yarışmasına katılıp kendi hünerlerini sergilemek istemektedir ve abisi de onu her şeyden çok sevdiği için ona bu konuda destek olmaktadır.

3.2.2. İçerik Çözümlemesi

Çalışmanın içerik çözümlemesi kısmında ana karakter Çağlar İyice, Çağlar karakterinin kız kardeşi Çiğdem, Çağlar'ın yakın arkadaşı Cengiz, sürekli hayal kırıklığına uğratan dayısı Altan bu eserde en çok sözü edilen kişilerdir. Bu karakterlerin dışında sinir hastası olan annesi, ailesi ile ilgilenmeyen babası, aşık olduğu eski sevgilisi, hayatta olmayan ve hatırladıkça özlemini arttıran dedesi incelendikten sonra eserin zamanı ve mekanı ile ilgili bilgiler verilecektir.

3.2.3. Karakterler

3.2.3.1. Çağlar İyice

Romanın ana karakteri ve anlatıcısı olan Çağlar İyice on yedi yaşında ergenlik çağında bir gençtir. İki çocuklu bir ailenin erkek ve büyük çocuğu olan Çağlar diğer ergen romanlarındaki karakter kadar kimlik bunalımı, dışlanmışlık gibi olumsuz düşünceler yerine kendinden emin, küçük yaşına göre daha olgun düşünen ve daha baskın bir karakterdir. Kısaca Çağlar'ın kendisinden bahsetmesi şöyledir:

> "Yeteneksiz insanları yerin dibine sokmak için fırsat kollayan kendini beğenmiş kolpacının biri yok burada. Ben sadece geceleri gerçek hayat tecrübesiyle konuşurum ve sadece geceleri konuşurum, bir yerden sonra sizinle konuşanın ben değil de bizzat gecenin kendisi olduğunu hissedin diye. Burada Çağlar İyice konuşuyor, bitmek bilmeyen gecelerin sabırlı sesi. On yedi yaşında, Kıyıdere Katip Çelebi Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'ne gider, o antin kuntin okulda bile derslerinden geçer notu zor alan dangalağın tekidir, kayda değer hiçbir yeteneği yoktur, yine de gecenin kendisiymiş gibi, gerçeğin en hakiki temsilcisiymiş gibi, kurtarılmış sözcüklerin Marmara Bölge Bayisi'ymiş gibi konuşmaya kalkar sizinle" (Serbes, 2014, s. 24).

Buradan da anlaşılacağı gibi Çağlar eğitim hayatında başarı elde edememiş olsa da belli bir karakteri oluşmuştur. Bu karakter kendinden emin, biraz asi tavrıyla haksızlığa gelemeyen bir karakterdir. Ergen romanlarındaki karakterler özgüveni düşük, kimlik bunalımı yaşayan, asosyal tiplerken, örneğin; *Wolfgang Herrndorf'un kitabı "Tschick", J.D. Salinger "The Catcher in the Rye", Goethe'nin "Genç Werther'in Acıları"* ama Çağlar bu tiplerden farklıdır. Ayrıca Çağlar çok muhalif bir karakterdir. 2013 yılında olan "Gezi Park"ı olayları sırasında Türkiye'de tencere tava vurarak eylem yapan insanlar vardı. Çağlar da her şeye muhalefet ettiği için kendi tabiriyle "Tencereyi tavaya vurabildiği için bana muhalefet dersi vermeye kalkıyordu ama ciddiye almadım, pis pis bakmakla yetindim. Çünkü muhalefet benim için bir varoluş tarzıdır. Öyle ki bir şeye karşı çıkmam gerektiğinde sessiz kalırsam eğer, sessiz kalmamışım da yok olmuşum gibi bir hisse kapılırım" (s. 140). Bu şekilde kendisinin ne kadar muhalif ve sessiz sakin kalmayan bir karakter olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.3.2. Çiğdem İyice

Çağlar'ın her şeyden ve herkes den çok sevdiği kardeşi Çiğdem İyice dokuz yaşında ilkokul 3. Sınıf öğrencisidir. Çiğdem'i abisi Çağlar betimlemektedir. Çiğdem abisinin gözünde uzun boylu, neşeli ve enerjik birisidir. Evlerinin salonunda bacaklarını yüz seksen derece açıp rahat bir şekilde oturmasından bahsedilmektedir ve yolda yürürken herkes ona bakıp ne kadar asil olduğunu söylemektedir, hatta sokaktaki hayvanlar dahi ona bakmaktadır (s. 5-6). Çiğdem, Michael Jackson'ın Moonwalk hareketini yapabilmektedir ve bu sayede

yarışmaya katılıp ünlü olmak isteyen bir çocuktur. Abisi Çağlar ise onu sonuna kadar desteklemektedir. Kitabın başlarında yetenek yarışmasının elemelerine katılan Çiğdem'i abisi Çağlar'ın anlatımıyla kusursuz, çok yetenekli, fiziği dansa uygun bir karakter olarak okurken daha sonradan Çağlar'ın kardeşini gözünde ne kadar büyüttüğü anlaşılmaktadır. Çünkü yetenek yarışmasının elemelerine dahi katılamayan Çiğdem büyük hayal kırıklığı yaşamaktadır, çünkü yarışmada çok fazla Michael Jackson dansı yapan çocuk vardır. Bu hayal kırıklığından sonra hevesi kırılan Çiğdem'i abisi dans etmeye teşvik eder ve ona çalışmasında yardımcı olur. Aslında Çağlar kardeşini kuğu gibi dans ettiğini ve mükemmel olduğunu söylerken asıl gerçek öyle değildir. Yarışmaya katılamayan Çiğdem abisi dans ederken bir video çeker, bu video sosyal medyada binlerce izlenme alır ve yorumlar olumlu olsa da Çiğdem'in ne kadar kilolu olduğu, dans yarışması değil de Milli güreş takımına girebileceği gibi olumsuz yorumlar da yapılmaktadır (Serbes, 2014, s. 120). Ayrıca Çiğdem'in televizyona çıkıp kendisini göstermesinin sebebi babasının onu televizyonda izleyip onu sevebilecek ve İstanbul'da yaşabilecekleri düşüncesidir. Kitapta geçmişe dönüşler olmaktadır. Çiğdem'in küçüklüğünden beri kilolu olması, bu yüzden okul gezisine giderken kimsenin onun yanına oturmaması, hatta İstanbul'da kilolulara gülüyorlarmış gibi olumsuz düşüncelere kapılması Çiğdem'in psikolojisinde olumsuz düşüncelere neden olmuştur ki abisine kızıp onunla bir daha konuşursa kendisini ekmek bıçağıyla bıçaklayacağını söylemektedir (s. 194-195). Aslında Doktor tarafından, Çiğdem'in dansa teşvik edilmesinin sebebi kilo vermesi içindir, çünkü Çiğdem dans ettiği zaman hareket etmiş olacak ve bu sayede kilo verecektir ama dayısının söylemiyle Çağlar bu işi de abartıp kardeşini ünlü bir dansçı olacağına inandırmasıyla durum değişmiştir (s. 98).

Çağlar'ın hayatının merkezinde Çiğdem vardır. Çünkü Çiğdem'in okuldan Efe adındaki bir arkadaşının Çiğdem'den hoşlandığını duyan çağlar, Efekan ile konuşmuştur ve işin aslını öğrenmek istemiştir. Efekan Çağlar'dan korkmuştur ve bunun doğru olmadığını söylemiştir. Çağlar'ın asıl korkusu hayatının merkezindeki kız kardeşini Efekan'a kaptıracağı korkusudur (s. 87).

Efekan'ı tasvir eden Çağlar, onun leylek bacaklı, kumral saçlarını yandan ayırmış, dişleri telli bir tip olduğunu ve Ben- Ten Çamur Ateş tişörtünü giydiğini söylemektedir (s. 26).

3.2.3.3. Mikrop Cengiz

Eserin bir diğer önemli karakteri ise 'Mikrop Cengiz'dir. Cengiz, Çağlar'ın hem okuldan hem de mahalleden yakın arkadaşıdır. 17 yaşında olan Cengiz, Çağlar'ın anlatımıyla sert, acımasız ve bilge bir karakterdir (s. 88). Çağlar'ın yakın arkadaşı olan Cengiz ile yedikleri içtikleri ayrı gitmemiştir. Cengiz'e 'Mikrop' denmesinin sebebi de, Çağlar'ın argo kelimeler kullanarak yaptığı tanımla şu şekildedir:

> "Mikrop Cengiz hayatımda tanıdığım en temiz, en tertipli, en düzenli heriftir. Mikrop denmesinin nedeni ise, elli-altmış yıl evvel falan herhalde biz sekizinci sınıfta mıydık neydik, birileri okul tuvaletinde tek sigarayı orospu mangalına çevirip döndüre döndüre içiyormuş, bu da başlarında durup uzun uzun bakmış, sonra da, 'Öyle içmeyin, mikrop kaparsınız,' demiş. O günden sonra adı Mikrop olarak kaldı. Gücenmiş gibi de bir hali olmadı hiç. Filozofça bir tavırla karşılamıştı" (s. 48).

Mikrop Cengiz, hasta babasıyla beraber yaşamaktadır. Babası uzun yıllar bir fabrikada çalışmış daha sonra sakat kalmıştır ve Cengiz babasına bakmak zorundadır. Cengiz'in babasıyla arası iyi değildir ve büyük bir kavgaya tutuşmuşlardır. Küfürlü sözlerle başlayan kavga Cengiz'in yatalak babasını kemerle dövmesi ve babasının yıllarca çalışıp hakkını alamadığı fabrikanın bahsiyle son bulmuştur. Cengiz'in babası yıllarca çalışıp eve ekmek getirdiği için fabrikayı savunur, oğlunun da nankörlük etmemesini istemektedir. Yıllarca çalıştıktan sonra hastalandığı için Cengiz'de bu duruma ve sürekli babasının başında durmak zorunda olduğuna isyan etmektedir, ayrıca Cengiz'in annesi de hayatta olmadığı için kendisini tamamen kötü hissedip yalnız kalacağından korkmaktadır (s. 242-244).

3.2.3.4. Altan Dayı

Çağlar'ın annesinden ve babasından daha çok söz ettiği kişi dayısı Altan'dır. Başı her sıkıştığında dayısı ona yardım etse de dayısını hiç sevmez Çağlar, çünkü dayısı onun için yalan söyleyen, sözünde durmayan, hayal kırıklığına uğratan birisidir. Altan, Kıyıdere'nin Belediye Başkanı'dır. Çağlar, dayısından bahsederken sert bir üslup kullanmaktadır. Yaşadıkları bölgedeki insanların dayısı Altan'ı yüzeysel olarak sevip saydığını düşünen Çağlar, dayısını şöyle tasvir etmektedir:

> "Dayımın fırça bıyıkları geçen ay çıkmaya başlamış gibi gayet sevimli durur. Güneş gözlüğü de her daim ceketinin ön cebindedir. Belediye başkanı olduğundan beri takım giyip kravat takmak zorunda hissediyor kendini ama kravatı hep biraz yana kayıktır. Her sabah bağlamasına rağmen, benim okullar açılırken bir sefer bağlatıp bütün sene taktığım kravata benzer. Onu yolda görseniz mesela, aklınıza en son şey bir ilçede belediye başkanlığı yaptığı olur. İnsanlar seçimle değil de tiple iş başına getirilse kesin kaybederdi" (s. 11).

Buradan da anlaşılacağı gibi Çağlar'ın dayısı hakkında düşünceleri olumlu değildir. Altan, yeğeni Çağlar'ın başı sıkıştığında ona yardım edip, babaları başlarında olmayan yeğenlerine destek olmaya çalışsa da, Çağlar dayısı Altan'dan pek haz etmez ve sürekli tartışırlar. Ayrıca Çağlar aynı evde yaşadıkları dayısını anlatırken şunları da eklemektedir:

> "Dayımın tepesinde, diğer saçlarına benzemeyen aksi bir saç tutamı dikili durur. Yaptığı bütün piçliklere rağmen çocuksuluğunu korumasını da bu tepesindeki aksi saç tutamına borçludur. Böyle şeyler de kadınlara çok sevimli gelir. Hiçbir kadın tanımadım ki dayımı gördüğünde tepesindeki aksi tutamı fark edip gülümsemesin. Oysa dayımı tanımazlar, gecelerini bilmezler, birden uykuya dalar, ağzı açık, horlayarak uyur, hemen bizim yan odamızda" (s. 21).

Çağlar buradaki benzetmelerle dayısının dıştan sevimli bir görüntü çizdiğini fakat gerçekte tam zıttı o kadar da sevimli olmadığını belirtmiştir.

3.2.3.5. Ayı Tufan Ağbi

Romandaki bir diğer karakter "Ayı Tufan Ağbi" karakteridir. Aslında adı Tufan'dır ama Çağlar'dan büyük ve cüsseli birisi olduğu için Çağlar ona "Ayı Tufan Ağbi demektedir. Tufan karakteri, Altan'ın Belediye Başkanı olduğu Kıyıdere'de temizlik görevlisi, su arıtma tesisi sorumlusu ve oranın bekçiliğini yapan bir çalışandır. Ayrıca ne zaman tehlikeli bir iş olsa ona devredilmektedir. Tufan, karakteri düzgün, saf, temiz birisi olarak betimlenmektedir (s. 102-103).

3.2.3.6. Çağlar'ın Annesi

Çağlar annesinden bahsederken, "Annemle aramızda çatışma yok, uçurum var. Nice zamandır böyle bu, iki yamaç gibiyiz, öfkeyle, acıyla ve hayal kırıklıklarıyla dolu bir vadi uzanıyor aramızda" demektedir (s. 41). Bu cümleyle Çağlar ve annesinin arasında büyük bir soğukluk ve de büyük bir iletişim sorunu olduğunu anlaşılmaktadır. Çağlar'ın annesi tapu dairesinde çalışan bir memurdur (s. 37). Annesi bir gün yatak odasına yatmaya gittiği zaman, Çağlar onu seyreder ve annesini anlatır. Annesi sakinleşmek için antidepresan ilacı alan, göğüsleri sarkmamış, kalçaları sıkı, küçük ve sevimli bir yüzü olan ve bu sayede genç ve çekici gösteren bir kadın olduğunu ama mutsuz da bir kadın olduğunu anlatmaktadır (s. 133).

3.2.3.7. Sabahattin İyice

Çağlar İyice babasından kitabın bazı yerlerinde söz etmektedir ve ona karşı oldukça öfkelidir. Çağların babası Sabahattin İyice'nin mimar olduğunu, Çağlar'ın Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'ni babasıyla görüşmek için aradığı esnada okuyucu öğrenmektedir (s. 135). Babasına ailesini bırakıp çalışmaya İstanbul'a gittiği için öfkeli olan Çağlar, babası trafiğin olmadığı, sakin bir yer olan İstanbul Burgaz adasında yaşamaktadır ve zevkine düşkün birisidir (s. 192). Çağlar babasıyla Gezi Parkında karşılaştığı esnada babasının koyu renk kanvas bir pantolon, siyah gömlek giydiğini ve griye benzeyen soğuk bakışlı birisi olduğunu

söylemektedir (s. 299). Ayrıca kız kardeşi de babaları Sabahattin İyice'yi aramak istediği esnada Çağlar kız kardeşi Çiğdem'e şu sözleri söylemektedir:

> "Konuşmak istiyorsan al buyur konuş. Bizi bu durumlara düşüren biriyle konuşmak istiyorsan al buyur konuş lütfen. Annemi tek edip gidip genç kız arkadaş yapan, seni haftalardır arayıp sormayan, bütün bu vefasızlıkları yaparken memlekette isyan çıkarmaktan da geri kalmayan ateist provokatör biriyle konuşmak istiyorsan al buyur konuş. Ben engel olmayayım" (s.167).

"Ben engel olmayayım" sözünü söyleyen Çağlar aslında bu anlattıklarıyla kız kardeşini babalarını aramasına engel olmak için ikna etmiştir. Bir taraftan babalarının vefasızlığı bir taraftan da annelerini terk edip başka birisiyle ilişkisi olan babasına o kadar öfkelidir ki "Gezi Parkı"ndaki olayların sorumlusu bile babasıdır Çağlar'ın gözünde.

3.2.3.8. Çağlar'ın Dedesi

Çağlar'ın kız kardeşi Çiğdem'den sonra hayattaki en değerli kişi olan 2009 yılında kaybettiği anne tarafından olan dedesidir. Çağlar'ın anlatımıyla dedesi bu hayatta gördüğü en doğru dürüst adamdır. Dedesi eski Kıyıdere Belediye Başkanı'dır, bundan dolayı emlak işlerini bırakan oğlu Altan da siyasete katılmıştır ve babasının kazandığı partiden aday olup seçimi kazanmıştır. Seçim zaferinin sevincini yaşayamayan Altan o gün babasını da kaybetmiştir. Çağlar da bu duruma çok üzülmüştür ve daha sonra dayısı dedesinin hiç sevmediği parti olan, Çağlar'ın tabiriyle "Dedemi Kanser Eden Parti"ye katılmıştır (s. 12-13).

3.2.3.9. Sinem Uzun

Çağlar eski sevgili Sinem Uzun'dan bahsederken şu sözleri kullanmaktadır:

> "Eski kız arkadaşım Matrix'teki Trinity'ye benziyordu. Trinity'deki sert halleri biraz yumuşatın, kadınsı halleri biraz çocuksu yapın, saçları düz ve

> siyah değil de kahverengiye yakın ve birazda kıvırcık olsun, gözleri mavi değil de siyah olsun, bir de hiç eline tabanca alacak bir tip gibi durmasın, işte tam öyle biri. Tamam, pek Trinity'ye benzemiyor son kertede ama başlangıç noktası olarak Trinity'yi almakta fayda var" (s. 80).

Eski kız arkadaşı da onun gibi lise öğrencisidir ve klasik gitar kursuna gitmiştir. Çağlar'ın kız kardeşi ve dedesinden sonra sevdiği diğer kişi olan eski sevgilisinin gitar çalıp şarkı söylemesi başarılı olmasa da kız kardeşi Çiğdem'i yetenekli bulduğu gibi Sinem'i de en büyük yetenek olarak görmektedir (s. 84).

3.2.3.10. Orsa

Gezi Parkı'na gittiği sırada "Orsa" adında genç bir kızla tanışan Çağlar, orada Orsa'ya yardım etmeye başlamıştır. Çağlar, Turizm ve Otelcilik okulunda yemek dersinde öğrendiği Ezogelin çorbasını orada yapmıştır. Çorbayı dağıttığı yerde bulunmasının diğer bir nedeni de kız kardeşi Çiğdem'in Gezi Parkı'nda olmasıdır. Bu sayede hem oradakilere çorba pişirerek yardım edecek hem de kız kardeşini bulabilecektir, çünkü kız kardeşinin o kadar çok dansçı olma hayali vardır ki, o günlerde gezi olayları çok konuşulduğu için orada olup dans gösterisi yaparak kendisini kanıtlamak istememiştir. Orsa karakterini Çağlar şu şekilde tasvir etmektedir:

> "28 Şubat 1991 doğumluydu, gazetecilik okumuştu, sosyolojide yandal yapmıştı, işsizdi, biber gazı müptelasıydı, Çüklülerin Söylediği Hiçbir Şeyi Yapmak Zorunda Değiliz Şekerim Kolektifi'nin Beyoğlu İkinci Başkanı'ydı, boş zamanlarında çorba yapan erkekleri seyretmekten hoşlanırdı, seksi bulurdu onları. Allah kahretsin, çok güzeldi lan bu kız" (s. 176).

Çağlar kendisinden büyük olan Orsa'ya, her ergenlik çağındaki gençlerin büyüklere ilgisi olduğu gibi Orsa'ya da ilgisi olmuştur. Bir taraftan ona karşı hayranlık duyarken bir taraf dan da onu insan olarak sevmiştir.

3.2.3.11. Özer Ağbi

Kıyıdere İlçesi'nin sakinlerinden ve mahalle de tanınan kişi vardır ve o karakter "Özer Ağbi" adında bir karakterdir. Özer karakteri, toplumda tipik mahalle abisi özelliklerini taşıyan bir karakterdir. Özer zamanında bir disko sahibini bıçaklayıp cezaevinde yatmıştır ve daha sonra adli kontrolle serbest bırakılmıştır. Halk tabirinde biraz 'Serseri' diye hitap edilen bir tiptir. Özer modifiyeli arabasıyla gezip, mahalledeki çocuklara ağabeylik yapmaktadır ve çocukların da ona saygısı vardır (s. 172).

3.3. Zaman ve Mekan

Romandaki zaman dilimi bugünü kapsamaktadır. Bazen geçmişe dönüşler yapılsa da 21. Yüzyıldan eski değildir. Hikaye 2013 yılının bahar ve yaz aylarında geçmektedir (s. 5-7). 2009 yılları seçim zamanından da bahsedilmiştir (s. 12). Ayrıca günümüzdeki akıllı telefonlardan bahsedilmesiyle de zamanın günümüz zaman dilimine sahip olduğunu anlaşılmaktadır (s. 35-36). Bu eser ağırlıklı olarak Yalova'nın bir ilçesi olan Kıyıdere'de ve İstanbul'un Taksim Gezi Parkı'nda geçmektedir. Çağlar karakteri kendi ağzından doğup büyüdüğü yer olan Kıyıdere'yi şu şekilde anlatmıştır:

> "Şimdi Kıyıdere'yi bilmeyenler için anlatayım, deniz kenarında bir yer düşünün, nüfusu da 100 birim olsun, bu yerin de gezilecek tek yeri sahil yolu olsun, o 100 birim nüfusun 99 birimi de, havaların ısınmasıyla birlikte o daracık sahil yolunda, bir aşağı bir yukarı yürümeye başlasın ağır çekimde. Başka bir eğlencesi olmasın o insanların. Hayattaki tek amaçları o sahil yolunda bir aşağı bir yukarı ağır ağır yürümek olsun. Bütün huzurlarını, iç barışlarını, o sahil yolunda bir aşağı bir yukarı sırayı bozmadan yürüyerek sağlıyor olsunlar" (s. 68-69).

Çağlar doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı yeri ve orada yaşayan insanları biraz alaycı ve biraz da onlara acıyarak anlatmıştır.

Kıyıdere'den sonra en çok sözü edilen yer Taksim Gezi Parkı'dır. 2013 yılının yaz aylarında Taksim'de Gezi Parkı olayları olduğu için Çağlar da orada kaçırıldığını düşündüğü kız kardeşini bulmak için 9 Haziran 2013 tarihinde oraya gitmiştir (s. 252). Halbuki kız kardeşi kaçırılmamış en yakın arkadaşı olan Cengiz karakteriyle oraya gitmiştir. Başka bir mekan olan Çağlar ve arkadaşı Mikrop Cengiz'in gittikleri Kıyıdere'deki alkollü bir mekandır (s. 71-72). Bunun dışında Özer Ağbi dedikleri kişiyle araçla Kıyıdere ilçesine yakın olan Çınarçık Koruköy'e gitmişlerdir (s. 174).

IV. BÖLÜM

Çalışmanın bu kısmında Alman edebiyatında ergenlik romanı olan "Tschick" romanı ile Türk edebiyatı ergenlik romanı "Deliduman" romanlarının benzer ve farklı yönleri karşılaştırılacaktır. Burada hem karakterler karşılaştırılıcak hem de her iki kültürü ve kültürlerdeki ergenlik romanları da karşılaştırılmış olacaktır.

4.1. Deliduman ve Tchick Romanlarındaki Benzerlikler

Araştırmanın bu bölümünde romanlardaki karakterler, zaman, mekan gibi kavramları ele alarak aralarındaki benzerliklere değinilecektir.

4.1.1. Karakterlerin Benzerlikleri

Bu aşamada Tschick ve Deliduman eserlerindeki karakterlerin birbirlerine benzeyen yönlerine değinilecektir. İlk olarak her iki romanın ana karakterleri ve romanı anlatan karakterler ergenlik çağı olarak bilinen 12-18 yaş arasındadır. Alman ergenlik romanı Tschick'in anlatıcısı ve ana karakteri "Maik

Klingenberg" adında on dört yaşında bir ergendir. Deliduman adlı Türk ergen romanının ana karakteri ve anlatıcısı ise "Çağlar İyice" karakteridir. Çağlar İyice on yedi yaşındadır. Genel açıdan bakıldığında her iki karakterde reşit olmayan ergenlik çağında karakterlerdir.

Her iki karakterin de annesi ve babası arasında birtakım problemler vardır. Maik Klingenberg'in annesi alkol tedavisi gördüğü için sinirlidir ve çocuğunu olumsuz yönde etkilemektedir. Çağlar'ın annesindeki problem ise annesinin sinir hastası olmasıdır. Çağlar'ın annesi sinirlerinin yatışması için birtakım sakinleştirici ilaçlar kullanmaktadır. Mesela kitabın sonunda Maik'in annesi sinir krizi geçirerek evdeki eşyalara zarar verir, içki şişeleri, evdeki kanepe, DVD oynatıcısı gibi eşyaları havuza atar ve en sonunda yağlı tabloyu bir kuş kanat'ı gibi kullanıp havuza atlayan annesine bu durum çok iyi gelmiştir (s. 252-254). Çağlar İyice'nin annesi de buna benzer bir sinir krizi problemi yaşamıştır. Çağlar'ın yaşadığı evde havuz olmadığı için annesi evdeki reçelliği, duvarda asılı duran yağlı boya tablosuna atmıştır (s. 131). Bunun dışında Anne ve Babaların birbirine mesafeli olup başka kişilerle ilişki yaşaması da çocuklarının gözünde babaları olumsuz bir rol model olarak yansıtılmıştır. Maik ve Çağlar karakterlerinin babaları kendilerinden yaşça küçük kişilerle ilişkileri vardır.

Maik ve Çağlar'ın kendi yaşlarında okuldan yakın arkadaşları vardır. Maik daha sonradan arkadaş edinse de Tschick' sonuç olarak onun en yakın arkadaşıdır. Çağlar'ında en yakın arkadaşı Mikrop Cengiz karakteridir. Her iki karakterinde yakın arkadaşlarının lakapları vardır. Mesela "Andre Tschichatschow", 'Tschick' lakabıyla anılmaktadır. "Cengiz" karakteri ise "Mikrop Cengiz" olarak bilinmektedir. Maik Klingenber'in ve Çağlar İyice'nin ailesinin maddi durumları diğer karakterlere göre iyi durumdayken, diğer ana karakterler olan Tschick ve Mikrop Cengiz'in maddi durumları onlar kadar iyi durumda değildir ve Tschick abisiyle yaşamını sürdürürken, Mikrop Cengiz evde hasta babasıyla yaşamaktadır.

Cinsellik temaları çok olmasa da her iki karakter de cinselliğe eğilimlidir ama bu cinsellik kavramı sadece sözlerle ve düşüncelerle sınırlıdır. Mesela Maik Klingenberg'in Isa Schmidt'le gölde yakınlaşıp utanması ve Çağlar İyice'nin de Orsa karakterine ilgi göstermesidir. Ayrıca Çağlar'ın eski kız arkadaşı olan Sinem Uzun ile tartıştıkları esnada ağzından şu sözler çıkmaktadır:

> "İstedin ki eski kız arkadaşımı sevmiyorum artık diyeyim, sen de bana bunun karşılığında bir-iki öpücük ver. Amına koyayım! Beni düşürmek istediğin sahtelik tuzağının anasını sikeyim! Çağlar İyice böyle tuzaklara düşmez. Oradan bu tuzağa düşecek biri gibi mi gözüküyorum? Ben burada seni öpmek istediğim için seni öpmek istemiştim, sahici bir arzuyla seni öpmek istemiştim. Siktir git şimdi! Seni öpmek istemiyorum artık! Orospu dolu ortalık, para da istemiyorlar adamdan, hatıralını istiyorlar, mazisini istiyorlar" (s. 233).

Eski kız arkadaşına öfkelenip bu sözleri söyleyen Çağlar duygusaldır ve bir o kadar da Sinem'e karşı masum duygular beslemiştir. Burada sadece eski kız arkadaşına değil hayata ve insanlara da sitemi vardır.

Çağlar, Maik, Mikrop Cengiz ve Tschick bu dört karakterinde Baba figürü olumlu değildir. Çünkü Maik'in ve Çağlar'ın babaları olmasına rağmen onlarla ve ailesiyle vakit geçirmemektedir. Cengiz'in babası vardır ancak yatalak olduğu için ve annesi de olmadığı için tamamen aile kavramı yok olmuş denebilmektedir. Tschick karakterinin de abisinden başka kimsesi yoktur. Bu yüzden Çağlar ve Maik ana karakterleri birbirine, Tschick ve Cengiz karakterleri de birbirine benzemektedir.

Tschick kitabındaki "Lada" marka araç bir figürse, Deliduman kitabındaki "Polo" ve "Honda Civic" marka araçlar da figürdür. Tschick araba sürmeyi bildiği için Lada marka araç çalıp Maik ile uzun bir yolculuğa çıkar ve Maik bu araçla araba kullanmayı öğrenmiştir (s. 215). Çağlar, Maik'e göre araba kullanma konusunda biraz daha tecrübelidir, çünkü dayısının başkanlık yaptığı belediyeden araba çalar ve Sinem Uzun'u almak için yola çıkmıştır ve birlikte kısa bir gezinti yapmışlardır. Bunu dışında Çağlar çok sevdiği dedesini anmaktadır ve dedesinin ona araba kullanmayı öğrettiğini hatırlamıştır (s. 225-

227). Çağlar'ın kullandığı araç Honda'dır, Özer Ağbi dedikleri kişiyle binip gezdikleri araç ise Volkswagen Polo'dur. Aslında 'Lada' marka araç Rus kökenli olan Tschick karakteriyle özdeşleşir, çünkü Lada marka araç da Rus yapımı bir araçtır. Çağlar'ın kullandığı araçlardan birisi Alman diğeri Japon yapımıdır.

4.1.2. Zaman açısından Benzerlikler

Çalışmanın bu kısmında zaman açısından olan benzerliklere değinilecektir. Her iki kitaptaki zaman kavramı birbirine yakın olduğu için, iki ayrı eserdeki çocuklar bilgisayar ve konsol ile oynanabilen "GTA" adında bir oyunu oynamaktadır. Mesela Maik, yakın arkadaşı olan Tschick ile bu oyunu Maik'in yaşadığı evde oynamışlardır (s. 77). Çağlar, kardeşine ilgisi olduğunu düşündüğü Efekan'ı sorguya çekerken "GTA" oyunundan şu şekilde bahsetmiştir: "Gerçeği bilme arzusuyla doluyum şu an. Gerçeğe; ekmekten, sudan ve GTA'dan daha fazla ihtiyacımız olduğu günlerde yaşıyoruz" (s. 89).

Ana karakterler geçmiş yılları hatırlamıştır. Maik, Tschick'in kaçırdığı arabayla yolculuk yaptıkları sırada gün batmıştır ve sekiz dokuz yaşlarında olduğu zaman aklına gelmiştir. O zamanda evden kaçıp yaşadığı yerde olan bir tarlada arkadaşı "Maria" ile kısa bir gezinti yapmıştır ve gecenin ne anlama geldiğini ilk o zamanlar anlamıştır (s. 217). Çağlar da geçmişi hatırlamıştır, onun durumu biraz daha farklıdır. Çağlar çok sevdiği dedesini hatırlamıştır ve onunla sinemaya gidip, patlamış mısır yediğini, düğün salonunun, eski siyasilerin oturup siyaset konuştuğu yerin şimdi alışveriş merkezi olması, eski sevgililerin oturduğu sokak şimdi tünel-alt geçit olmuştur. Bu düşünceleri Çağlar dayısıyla yüzleştiği esnada söylemiştir (s. 214).

Başka bir benzerlik ise Maik karakolda olduğu esnada kendisine işkence yapılacağından korkmuştur. Bu durumun sadece televizyonda ve Türkiye'de olduğunu düşünmüştür. "Obwohl die deutsche Polizei, glaube ich, niemanden foltern darf. Das dürfen die nur im Fernsehen und in der Türkei" (s. 7). Maik'in

bu olumsuz düşüncesine karşın Çağlar'ın Almanlar hakkındaki düşünceleri daha olumludur. Çağlar'ın kız kardeşi olaylar esnasında meydana çıkar ve dans eder. Çağlar ise "Meydanda piyano çalan Alman'ı bile kıskandıracak kadar güzel çıkmıştı sahneye" diye düşüncesini dile getirir (s. 331). Ayrıca arkadaşı ile bira içtikleri esnada fıçı bira içmek istediğini söyleyip "İngiliz dayatmaları bu malt bira. Alman ekolüne geri dönmeliyiz" demektedir (s. 71).

4.2. Deliduman ve Tschick Romanlarındaki Farklılıklar

Çalışmanın bu bölümünde her iki romandaki karakterlerin farklı yönleri incelendikten sonra romanlardaki kültürel farklılıklardan bahsedilecektir.

4.2.1. Karakterlerin Farklılıkları

Romanlardaki farklılıklara bakıldığı zaman birçok unsur vardır. "Tschick" eserindeki ana karakter olan Maik ailenin tek çocuğudur ve romanda Maik'in dedesi, dayısı gibi akraba kavramlarından bahsedilmemektedir. "Deliduman" romanındaki ana karakter Çağlar'ın dayısı, dedesi, komşuları gibi hısım, akrabalardan bahsedilmektedir. Ayrıca Çağlar'ın kendisinden küçük kız kardeşi vardır. Her iki kitabın sonlarına doğru ana karakterlerin babalarıyla arasında tartışmalar olmuştur. Maik'in babası Josef Klingenberg, kazanın ardından mahkemeye çıkacak olan oğlu ile önceden konuşmuştur. Arabayı çalıp kaçtıklarını, itibarlarının düştüğünü, babasını ne duruma getirdiğini ve ev satamayacağı gibi konulardan bahsetmiştir ve babası ona mahkemede Tschick tarafından kandırıldığını söylemesi için oğluna uyarıda bulunmuştur. Bunların hiçbirini kabul etmeyip babasına ters cevap veren ve her şeyi hakime anlatacağını söyleyen Maik, babasından dayak yemiştir (s 228-230). Çağlar'ın babası ile tartışması Maik ile babası arasındaki tartışmaya göre biraz farklıdır. Çağlar, Maik'e oranla daha agresif ve lafını söylemekten çekinmeyen bir karakterdir. Gezi Parkı'nda kaybolan kız kardeşini aramaya katılan babası, dayıları olan Altan'ı da

suçlu bulmuştur. Çağlar babasıyla yüzleşmiştir ve ona karşı olan öfkesini dışarıya şu şekilde vurmaktadır:

> "Nedir sende bu aile düşmanlığı! Nedir bu evlat sevgisizliği! Nedir bu Fyodor Pavloviç Karamazovluk! Dayım olmasaydı ne yapardım ben! Sen yokken beni Çınarkçık'a Esenköye'e götürüp gezdiren kimdi? Dondurma alan kimdi! Deniz yatağımı şişiren kimdi! Şapkamı kaybedince başıma güneş geçmesin diye gazetenin ekinden külah yapan kimdi! Politik olarak her şeyin doğrusunu biliyorsun diye dayımdan daha iyi bir insan olduğunu mu zannettin! Doğum günlerimde dikilmiş fidan sertifikası göndermekten başka ne yaptın benim için! Kız kardeşim de senin yüzünden evden kaçtı zaten. Kız kardeşimi neden getirmedin İstanbul'? O da biraz çatışma görseydi ne olurdu?" (s. 300-301).

Babasına öfkelenen Çağlar ondan basit cevaplar alarak daha da kızgınlaşmıştır. Diğer eserde çılgına dönüp öfkelenen kişi Maik'in babasıdır, burada ise tam tersi öfkelenen bir çocuk sakin kalmayı başaran bir babadır.

Maik Klingenberg Çağlar İyice'ye göre daha içine kapanık ve kendini eleştiren bir karakterdir. Maik, Tschick'e yolculuk esnasında itiraflarda bulunmuştur. Kendisinin ne kadar korkak olduğunu, ne kadar sıkıcı olduğunu ve bundan dolayı da herkesin davet edildiği fakat kendisinin partilere davet edilmediğini ve hayatında bir kere sıkıcı olmamak istediğini dile getirmiştir (s. 212-213). Çağlar ise Maik karakterinden daha cesur ve kararlıdır. Çağlar Gezi Parkı'nda babasıyla karşılaşıp konuştuğu esnada anne ve babası ayrılan çocukların velayeti anne ya da babada kalır ama Çağlar İyice'nin velayeti annesindedir. Babası yaşı küçük olduğu için Çağlar'ın velayetinin annesinde olduğunu söylemiştir ve buna sinirlenen Çağlar, "Çağlar İyice'nin velayeti Çağlar İyice'nindir! Bugün de böyle bu, dün de böyleydi. Mahkemelerin verdiği kararları tanımıyorum" (s. 303). Bu cümlede babaya ve hayata karşı bir sitem vardır. Ayrıca Maik karakterine göre kendine daha çok güvenen ve daha çok öfkelenen bir karakterdir.

Ana karakterler derin düşüncelere dalıp hayatlarını sorgulamaya başlamıştır. Eserin sonunda Maik ile annesi suyun dibine batmıştır ve annesi elini

tutmuştur. Suyun dibinde düşünen Maik, alkolik annesinden daha kötü durumlar olabileceğini, Tschick'i ziyaret etmesine az kaldığını, Horst Fricke'nin Carpe Diem sözünü, Tschick ile harika bir yaz geçirdiğini ve o olmasa bunları yaşayamayacağını düşünerek sevinmiştir (s. 253-254). Annesi ile suya batan Maik, suyun üzerindeki eşyalara bakmıştır ve bir bakıma bu suyun dibine batma olayı hayatlarının dibe batmasıdır şeklinde anlatılmıştır ya da onlardan daha dipte olanlara göre şanslı oldukları da söylenilmiştir ve umutlarını yitirmeyeceği anlamına gelebilmektedir. Çağlar karakteri eserin sonunda Maik karakterine göre daha fazla umutsuzluğa kapılmıştır. Cengiz ve Çağlar Taksim civarında yaralı bir martı görmüşlerdir ve daha sonra martı ölmüştür. Hikayenin başında martı seslerinden korkan Çağlar hikayenin sonunda ölen bir martıya çok üzülmüştür ve onun başında oturup şu sözleri söylemiştir:

> "Keşke yaşarken tanımış olsaydık. Yazık. Çok yazık. Gerçekten bana hitap eden bir martıydı. O martıyla arkadaş olmak isterdim. O martıyla uçmak isterdim. O martıyla vapurların peşine takılıp dans eder gibi sağa sola süzülmek isterdim. O martıyla sırf insanlar birazcık mutlu olsun diye, karnımız tok olduğu halde atılan simit parçalarını yemek isterdim. O martıyla çatılara tüneyip gün ağarırken ortalı velveleye vermek isterdim" (s. 347).

Metinde geçtiği gibi etçil bir hayvan olan martılara simit vererek onları simit yemeye alıştırmıştır insanlar ve martılar deniz olan bölgelerde yaşadıkları için İstanbul'un simgelerinden birisi olduğu düşünülmektedir. Bu durumda hem kültür hem de bölge farklılığı anlamına gelebilmektedir, çünkü Maik'in yaşadığı bölgede vapura binip martılara simit atmak diye bir durum yoktur.

Çalışmanın bir sonraki kısmında her iki eserinde gençlik toplumunu ilgilendiren Türk gençlik kültürü ve Alman gençlik kültürlerinden bahsedilecektir.

4.3. Türk Gençlik Kültürü

Araştırmanın bu kısmında Türkiye'deki gençlik kültürüne değinilecektir. Yapılan bir araştırmaya göre çalışmak kelimesinin anlamı gençler için şu şekilde açıklanmıştır:

> "Çalışmanın anlamı konusunda kız öğrenciler, "çalışma ahlakı ve dürüstlüğü" boyutunu, erkek öğrenciler ise "statü sahibi olmak" boyutunu vurgulamışlardır. Erkek öğrenciler iş kabul etme şartı olarak sadece prosedürlerin var olduğu bir ortamı isterken, kız öğrenciler baskısız iş ortamı, iş güvencesi, uygun çalışma saatleri, statü-saygınlık ve eğitim imkânları gibi şartlar öne sürmüşlerdir. Araştırma bulgularına göre, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre; Doğu şehirlerinde doğanlar, Batı şehirlerinde doğanlara göre; Anadolu üniversitelerinde okuyanlar diğerlerine göre gelecekle ilgili daha ümitlidirler. Gençler arasında en ümitsiz olanlar ise metropollerde yaşayanlar olarak bulunmuştur" (Gür, vd., 2012, s. 16).

Böylece cinsiyet farklılığı, kırsal ve kentsel yaşama göre gençlerin farklı düşüncelere sahip oldukları değerlendirilebilmektedir. Ayrıca bir araştırmaya göre Türkiye'de kırsal ve kentsel kesimlerde yaşayan gençlerin gençlik olguları da kesime göre farklılıklar gösterdiği şu şekilde açıklanmıştır:

> "Örneğin Türkiye'de, toplumun zengin kentli ve eğitimli kesimlerinin bir gençlik dönemi yaşadıkları söylenebilir, ama daha yoksul kesimlerde çocukluktan yetişkinliğe geçiş daha kısa süreli olmaktadır. Köyde yaşayan gençliğin yetişkin rollerini üstlenmeye başlamasının kentte yaşayanlara oranla görece daha erken yaşlarda başladığını söyleyebiliriz. Hemen hemen tüm toplumlarda genç insan biçimsel düşünüş ve geleceğe yönelimin gelişmesi için belirli bir zamana ihtiyacı olan, ahlaki ilke ve değerleri özümsemeye çalışan ve kişisel kimliğini arayan kişi olarak tanımlanır" (Şahin, 2005, s. 172-173).

Ekonomik nedenlerden dolayı da gençlerin gençlik dönemlerini olması gerektiği gibi yaşayamamış olması da burada vurgulanmıştır.

Yapılan başka bir araştırmada ise genç bireylerin okul ve çalışma saatleri dışında zamanlarının olması ama bu zamanlarını yeteri kadar verimli uğraşlarla harcamamalarına değinilmiştir. Gençlerin boş zamanlarını etkin bir biçimde değerlendirmeleri onların ve toplumun yararına olmaktadır. Bu durumda onların sosyo-kültürel gelişmeleri için gençlik turizmini geliştirmekle olması

beklenmektedir. Gençlik turizmi ile uğraşan gençler yaz aylarını verimli hale getirmeleri düşünülmüştür (Sayraç, vd., 1985, s. 239).

Türk gençliği genel olarak 68 kuşağındaki gibi siyasi gençlik hareketlerle ve 80'li yıllarda sağ sol çatışmalarıyla tanınmaya başlansa da ilk olarak Ziya Gökalp tarafından 1914 yılında milat olarak başlamıştır. Ziya Gökalp, "Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri I, başlığı altında derlenen makalelerinde bir gençlik buhranından bahsetmiş, din ile akıl ve din ile örf arasında sıkışıp kalan ve mutlaka yönlendirilmesi gereken bir gençlik profili çizmiştir" (Bayhan, 2015, s. 367).

Araştırmanın bir sonraki kısmında Alman gençlik kültürü yer olacaktır ve Alman gençlik kültüründen bahsedilecektir.

4.4. Alman Gençlik Kültürü

Çalışmanın bu kısmı Alman gençlik kültürleri ile ilgili olacaktır. Almanya'daki gençlik kültürüne değinilecektir.

Alman gençlik kültürü ile ilgili yapılan bir araştırmada 80'li 90'lı yıllarda başlayan müzik kültürleri oluşmuştur. Bu müzik kültürleri ile ilgili de gençler kendi kültürlerini, yaşayış biçimlerini ve giyim tarzlarını da oluşturmuştur. 80'li ve 90'lı yıllarda "Black Metal" olarak bilinen metal müzik olarak adlandırılan bir müzik türü dinlenilmeye başlanmıştır. Bu müzik türüne uygun koyu renkli giysiler giyilmiş ve metal ağırlıklı takılarak takılmaya başlanmış, ayrıca gençleri daha melankolik bir tavır almıştır. Black Metal türüne benzeyen diğer bir tür ise "Hardcore" müzik türüdür. Burada da gençler melankolik tavır sergilemiştir ve yaş aralığı olarak 15 ile 30 yaş arası olmuştur. Gençlerin ilgilendiği başka bir müzik türü ise "Hiphop" müzik türüdür. Hiphop müzik türüyle gençler 90'lı yıllarda tanışmaya başlamıştır. Afro amerikan kökenli olan bu müzik türü gençlerin duvarlara "Graffiti" olarak çizimler yapmaya başlamasıyla kalıcılığını

sağlamış ve düşük bel pantolonlar, takılan metal takılar gibi giyim kültürlerini de etkilemiştir. Bu giyim tarzı Black Metal giyim tarzından daha farklıdır, çünkü Hiphop giyim tarzı daha çok renkli ve beyaz kıyafetlerden oluşmaktadır ve kıyafetler daha boldur. 50'li yılların sonunda Amerika'da ortaya çıkan ve 70'li yıllarda Avrupa'ya gelen bir tür ise "Skateboarding" türüdür. Skateboarding aslında Türkçe'de kaykay olarak adlandırılır ve daha çok spor türüdür. Kentlerde olan bu spor türüyle gençler sporla buluşmuştur. Giyim tarzları ve stilleri daha çok Hiphop giyim tarzları gibidir. Başka bir tür olan Tekno müzik türüyle de gençler dans edip müzik çalmaya başlamıştır ve bugünlerde de devam eden bu tür kulüp ortamlarında DJ eşliğinde sürmektedir. Bu tarz müziğin yanında gençlerin alkol, uyuşturucu ve nikotin kullanımları da artmaya başlamıştır. (Bkz. Faix, 2008)

Müzik kültürünün gençlik kültürünü ne kadar etkilediği burada görülebilmektedir. Değişen zamanla müzik kültürleri de değişmiştir ve günümüzde de müzik kültürü gençlik kültürlerini etkilediği düşünülmektedir. Yapılan başka bir araştırma bu konuyu destekleyici niteliktedir. Farin'e göre Almanya'daki gençlerin yüzde 20'lik bir kısmı aktif olarak gençlik kültürlerine katılım göstermektedir. Katılım gösterilen gençlik kültürleri ise "Punks, Gothics, Emos, dazlaklar, futbol taraftarları, kaykaycılar, İsa düşkünleri gibi kültürlerdir, Bunun dışında müzik ve moda konuları da gençleri oldukça etkilemektedir. Gençlerin yüzde 70'lik kısmı ise yüzde 20'lik kısmı kadar gençlik kültürlerine ait olmasalar da onlara sempati duyuyorlar. Konserlere gidiyorlar, hafta sonu partilerine ve diğer etkinliklere katılıyorlar (Bkz. Farin, 2010, s. 3).

Almanya'da gençler müzik ve eğlence dışında İslami derneklere de üye olmuşlardır. Çoğunluğu göçmen olan, hapiste olan ve evsizlerin de mevcut olduğu bu dernekler sosyalleşmeyi, topluma kazandırılmayı ve Alman Müslümanlar olarak anılmayı isterler. Müzik kültürleri aracılığıyla kendilerine özgü giyinen ve takı takan Black Metal, Rock ve Hiphop müzikleriyle uğraşan gençler gibi Almanya'daki Müslüman gençler de günlük hayatlarındaki kullandıkları materyallere İslami figürleri entegre etmiştir (Nordbruch, 2010, s. 37).

V. BÖLÜM

5.1. Eserlerde Dile Getirilen Sorun Odakları ve Kültür İzleri

Çalışmanın bu bölümünde "Deliduman" eseri ve "Tschick" eserindeki sorun odaklarına değinilecektir. Daha sonraki aşamada ise her iki eserdeki kültür izlerinden yola çıkılarak kültürel izlerden bahsedilecektir.

5.1.1. Eserlerdeki Sorun Odakları

Her iki eserde de görülen birden fazla sorun vardır. Ana karakterin ergenlik çağında olması tam olarak bir sorun olmasa da insan yaşamındaki problemli bir evre olarak düşünülebilmektedir. Ergenlikle birlikte ortaya çıkan birtakım problemler bir araştırmaya göre şöyle sıralanmıştır:

Ders çalışma konusunda, kardeşler arası çatışma, kıskançlık, eve geliş gidiş saatleri, kuşaklar arası çatışma, ekonomik sorun, anne-çocuk iletişiminde yetersizlik, babanın baskıcı tutumu, aile içi iletişimde yetersizlik, yetişkin gibi algılanmama, arkadaş seçimi gibi problemler görülmüştür (Ertem ve Yazıcı, 2006, s. 9). Bununla birlikte incelenen her iki eserde de bunlar gibi birtakım sorunlar vardır. Maik karakteri Tatjana'ya aşıktır ve onun için Beyonce'un resmini çizmiş ve daha sonra bunu yırtmıştır. Tschick'in bu durumu fark etmesi ve normalde pek ciddi bir kişi olmayıp bu durumda ciddi olup Maik'i düşünmesi Maik karakterinin hoşuna gitmiştir. Burdan çıkarılacak sonuç Maik'inde söz ettiği gibi onu Tschick dışında kimsenin anlayamamış olmasıdır (Herrndorf, 2010, s. 87-88). Başka bir sorun ise Maik karakterinin ailevi problemleri annesi alkol tedavisi görmektedir. Maik'in babası birtakım işleri ile meşgul olduğundan aile içi iletişim bozukluğu

vardır ve bu durumda mutlu bir aile ortamından uzaktır. Maik'in çöplerin tepesinde bulduğu tanımadığı bir aileye ait olan mutlu aile fotoğrafı onu düşündürmüştür. Maik köpeklerin bile gülümsediği bu mutlu aile fotoğrafında kendi annesine üzülmüş ve bir taraftan da araba kaçırıp yollara düştüğü için de pişmanlık duymuştur (s. 149-150). Başka bir sorun ise Maik'in kendisine itiraf edemeyip Tschick açıkladığı sıkıcı olduğu konusudur. Maik kendisini sıkıcı, korkak birisi olduğunu düşünmesidir. Bu sebeple kimse tarafından hiçbir parti ve sosyal etkinliklere davet edilmediğini, bir kez sıkıcı olmamak için Tschick ile yapacağı araba yolculuğunu kabul etmiş olmasıdır (s.212-213). Ergenlik döneminde görülen kişilerdeki gibi Maik karakteri de kendisini bir an yetişkinler gibi rol yapmıştır. Eserin son sayfalarına doğru olan bir diyalogda polis memurları Maik'e birkaç soru sormak için okuluna gelir ve bütün sınıf arkadaşlarının gözü önünde polisler onu sınıftan dışarıya çıkarıp soru sorarlar. Bu esnada Maik'in aklından polisler tarafından azılı bir suçlu gibi tutuklanması onu arkadaşlarının gözü önünde ne kadar havalı yapardı, ama bu durum gerçekleşmedi. Vedalaşıp gitmeye hazırlanan polisleri araçlarına kadar geçirmek isteyen Maik arkadaşlarının önünde şov yaptığını düşünen polisler tarafından azarlandı (s. 247).

Serbes'in eseri Deliduman'da Çağlar karakterinin de Maik gibi aile içi problemleri vardır. Çağlar'ın annesi sakinleştirici ilaç kullanan zaman zaman sinirlenen ve eşiyle problemli bir kadındır. Çağlar'ın babası ise ailesinin başında olmayıp İstanbul'da kendi işinin başındadır. Bu durum aile içi iletişim bozukluğunu, aile kavramının yetersiz olduğunu beraberinde getirmektedir ve Çağlar'ın aile kavramı açısından düşünceleri de olumsuzdur. Çağlar en yakın arkadaşı Mikrop Cengiz ile bir diyalogunda aile kurumuna karşı olduğuna, sonunda evlenen herkesin mutsuz olacağı düşüncesine sahiptir (Serbes, 2014, s. 113). Anne ve babasının evlenip mutsuz olmaları Çağlar'ın evlilik konusu ile ilgili düşünceleri bu şekilde olmuştur. Çağlar karakteri de Maik gibi kendisi ve yaşadığı hayat ile ilgili düşüncelerini açıklar. Çağlar kendisini ne zaman işe yaramaz hissetse dayısının başkanlık yaptığı belediyenin arıtma tesisine gider ve orada düşüncelerini açıklar. "Çağlar, derim kendime, evladım, hayat pastasının lezetli

dilimleri başka yerlerde kalmış, bugün senin payına düşen yalnızlıktır, acıdır, çamurdur ve boktur. Buna alış artık. Alış oğlum. Alış ki daha fazla üzülme (s. 196). Çağlar'ın kendi kendini kötü hissedip hayata bakışı bir bakıma da kendini teselli edip hayata karşı güçlü durma çabası olarak değerlendirilebilmektedir.

5.1.2. Eserlerdeki Kültür İzleri

Çalışmanın bu aşamasında her iki eserde geçen kültürel izlere değinilecektir. Eserlerdeki kültürel izler televizyon, sosyal hayat, yaşlılar ve kunduracılık mesleği gibi konular ele alınacaktır. Maik ve Çağlar karakteri de televizyondan bahsetmektedir ama kültürden dolayı televizyondaki içerik farklıdır. Mesela Maik, Tchick ile yolculuğa çıktığı esnada annesinin, babasının söylediği bir sözü düşünür. Bu söz bütün insanların kötü niyetli olduğu düşüncesidir. "Spiegel-TV" olan Alman televizyon kanalının haberlerinde de insanların yüzde doksan dokuzu kötüdür varsayımı, Maik'in anne ve babasının düşüncesini desteklemektedir. Fakat Maik ile Tschick yolculuğa çıktıkları andan itibaren başlarına herhangi bir kötü olayın gelmediğini düşünerek bu tezi çürütmüştür (s. 209). Çağlar'ın televizyondan bahsetme şekli ise daha farklıdır. Çağlar'ın izlediği televizyon kanallarında evlilik programları ve bu evlilik programlarında birbirine talip olan yaşlı insanlar, evi, arabası, emekliliği olan ya da olmayan insanlar vardır. Başka bir programda ise kafasıyla, dirseğiyle tuğla kıran insanlar yarışmaktadır (s. 56-57). Burada televizyonun içeriklerden yola çıkarak insanları ne kadar etkilediğini ve bununla birlikte insanların hayatında nasıl yer aldığı da görülebilmektedir. Bunun dışında Çağlar kız kardeşini televizyona çıkarmak için başka bir nedeni de vardır. Günün büyük bölümünü evde oturup televizyon izleyen insanlara ders vermektir Çağlar'ın amacı, çünkü o kilodaki kız kardeşi bile bir şeyler başarabiliyorsa, hiçbir şey yapmadan evde oturup televizyon izleyen insanlar da bunu görüp teşvik olabilecektir (s. 110).

Seyretmekten yola çıkarak daha çok Türkiye'de olan inşaat ve iş makinelerini izlemekten büyük keyif alan insanlardan da bahsedilmektedir. O insanlar, kazı çalışmasını, inşaat, kaldırım çalışması, peyzaj faaliyetlerini durup saatlerce seyreder ve bu durumdan büyük bir keyif alırlar (s. 66). Ayrıca Alman kültüründe pek rastlanılmayan bir diğer durumda "Minibüs"tür. Almanya'da ne kadar çok taksi, otobüs, tren gibi toplu taşıma araçları olsa da Türkiye'deki gibi minibüs ile yapılan yolculuk araçları yoktur. Yol üzerinde tren ve otobüslerdeki gibi duraklar ve dakiklik de yoktur. Ayrıca "Deliduman" kitabında anlatıldığı gibi otobüse binecek olan yaşlılara minibüsün içinden ve dışından minibüse binebilmesi için hep beraber yardım edildiğine değinilmiştir (s. 70).

Başka bir konu ise yaşlılardır. Maik, yaşlıları bej emekli diye tasvir edmiştir. Onların kadın erkek demeden bej olduğunu söyleyen Maik, o yaşlılarında bir zamanlar genç olduğunu ve onların da süslenip gece dans lokallerine gidip eğlendiklerini anlatmaktadır. Aralarında sıkıcı ve çirkin olanları da vardır, onlar da gelecekle ilgili planlar yaptığını ve daha sonra yaşlandığını söyleyen Maik, kendisinin de yaşlanacağını düşünerek iyice morali bozulmuştur (s. 117). Çağların direk olarak yaşlılar ile ilgili düşünceleri olmasa da, yaşlıların, emeklilerin ve işsizlerin daha çok zaman geçirdiği kıraathane ve kıraathaneye benzeyen yerlerdir. Orada insanlar okey ve iskambil kartlarıyla oyun oynamaktadır. Bunların hiçbirini yapmayan insanlar da vardır, orada saatlerce oturup bekleyenler. Çağlar da bunları düşünerek sıkılmaya başlamıştır (s. 81).

Bunların dışındaki farklı bir kültür konusu ise "Kunduracılık" kavramıdır. Çiğdem'in sahne için giyeceği ayakkabıyı kunduracıda yaptırmak isteyen Çağlar, kunduracılık kavramından ve yaşlı, gergin kunduracıdan da eserde bahsetmiştir:

> "Yılların gerginliği vardı üstünde, işleri kesat gidiyordu, kimse ayakkabı tamirine gelmiyordu artık. Uzun zaman önce kapatması gerekirdi o dükkanı ama direniyordu. İşlerinin sonunun gelmesini benim gibi tiplere bağlıyordu. Millet eskiden ayakkabısına pençe yaptırmak için gelirdi ama şimdi veledin biri gelmiş, 'Ayakkabının altına çivili düzenek yapabilir miyiz?' diye

> soruyordu. Deli ediyordu onu böyle sorular. Kendi mesleğinin sonunu getiren böyle sorulardı işte, belki de yarın öbür gün dünyanın sonunu getirecek şey bile böyle sorular olacaktı" (s. 34).

Böylece kunduracılık mesleğinin eskidiğinden ve buna rağmen kunduracının gelenekten vazgeçmeyip yeni nesil müşterilerinin yeni isteklerini yapmaya çalışarak bu mesleği yapmaya devam ettirmeye çalıştığı görülebilmektedir.

Araştırmanın gelecek kısmını sonuç bölümü oluşturacaktır. Sonuç bölümünde araştırmada yapılan tanımlamalar, kavramlar ve incelenen eserlerin özeti şeklinde bir bölüm olacaktır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Gençlik kültürleri, gençlik romanları ve ergenlik romanları şeklinde olan bu yazın türü Türkiye'de ve Avrupa'da araştırmaları çok fazla yapılmayan bir yazın türü olarak düşünülmektedir. Bu çalışmada Türk gençlik edebiyatı eserlerinden olan "Deliduman" eseri ile Alman gençlik edebiyatı eserlerinden olan "Tschick" adlı eser gençlik kültürleri açısından incelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümü "Gençlik Yazınbilimi Kavramı", "Gençlik Yazın Türleri", "Ergen Roman Kavramları" ve "Türk ve Alman Ergen Romanları" başlıkları altında toplanmıştır. Bu bölümde gençlik kavramı, ülkelerarası farklılık gösteren gençlik dönemi yaş aralığı, fantastik, çizgi roman, genç kız roman, elektronik okuma, psikolojik roman, gençlik tarihsel roman, gençlik polisiye roman gibi gençlik yazın türlerinden de bahsedilmiştir. Türk ve Alman kültüründe ergenlik tanımlaması, ergenlik çağındaki gençlerin yaşadığı problemler ve Türk-Alman yazınına yansıyan ergenlik romanlarına bu çalışmada değinilmiştir. Bunların dışında bu tanımlamalar yapılırken hangi dönemlerde ve ne zaman bu eserlerin araştırıldığına da değinerek kavramların tarihçesine de değinilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucu gençlik yazın türlerinin ve ergen romanlarının geçmişte bir alan olarak tanımlanmadığı fakat her ne kadar kendine ait bir alan olmasa da eserlerdeki konu ve karakterlerin gençlerden ve gençlik konularından oluştuğuna değinilmiştir. Avrupa'da 18. Yüzyılda, ülkemizde ise Tanzimat dönemiyle beraber gençlik yazınbilimi araştırmaları yapılmış ve eserler çıkarılmaya başlanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümü "Gençlik Kültürleri", "Gençliğin Alt Kültürleri" ve "Alt Kültür Özelliklerinin Yazına Yansımaları" başlıkları altında incelenmiştir. Avrupa'da ve Türkiye'de kültür kavramının ve gençlik kültürleri kavramının ne anlama geldikleri tanımlamalar şeklinde yapılmıştır. Ayrıca toplumların içinde oluşmuş küçük gruplar olarak adlandırılan alt kültürlere sahip grupların yazına yansıttığı özelliklere de değinilmiştir. Gençlik kültürleri Amerika'dan gelen müzik kültürü ve bu müzik kültürünün beraberinde getirdiği giyim tarzıyla gençlik kültürleri değişmiştir. Gençlik kültürleri hiphop, blackmetal, tekno müzik

kültürleriyle ve o müzik kültürüne uygun giysiler giyerek zamanla değişmeye devam etmiştir. Gençlik kültürlerinin eserlere yansımaları da bu şekilde değişmiştir. Alt kültür olarak tabir edilen gruplardaki bireyler de kendilerine özgü yaşayıp biçimi ve kültürleriyle yaşadıkları toplumda yerlerini almıştır. Arabesk müziğinin ve göçmen edebiyatının alt kültürün yazına yansımaları olarak açıklanmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünü bu araştırmanın başlığında yer alan Emrah Serbes tarafından yazılmış Türk gençlik edebiyatı romanı "Deliduman" eseri ile Alman gençlik edebiyatı romanı olan Wolfgang Herrndorf tarafından yazılmış "Tschick" eseri "Dil ve Biçim","İçerik Çözümlemesi", "Karakterler" ve "Zaman ve Mekan" alt başlıkları altında incelenmiştir. Her iki eserin de gençlik kültürlerine, ergenlik çağındaki kişilerin özelliklerine, kendi toplumundaki özelliklere, aile yapısına, aile içi iletişime, zamanın ve teknolojinin getirdiği özelliklere sahip olduğu değerlendirilmiştir. Eserlerde incelenen ergenlik çağındaki gençlerin kimlik bunalımı, özgüven eksikliği, insanlara ve kendisine eleştirel bir bakış, kabuğundan sıyrılmak istemesi, aidiyetsizlik, öfkelenme gibi ergenlik özelliklerine sahip oldukları değerlendirilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde "Deliduman" ile "Tschick" eserleri karakterler, zaman ve mekan özellikleri açısından benzerliklerine değinilmiştir. Eserlerin benzer yönlerinden bahsedildikten sonra her iki eserdeki karakterlerin birbirinden farklı olan yönlerine değinilmiştir. Her iki eserde de aile içi geçimsizlik, anne figürünün sinir ya da alkol tedavisi görmesi, genç karakterlerin babalarının aile ile ilgilenmemesi ve anneleri yerine başka kişilerle birlikte olması, iki eserdeki karakterlerin de kendi mekanları olan evlerinden çıkıp yolculuk etmeleri değerlendirilmiştir. Dördüncü bölümün sonunda ise Türk gençlik kültürü ve Alman gençlik kültürü kavramlarından bahsedilmiştir. Müzik kültürü, o kültürün getirdiği giyim tarzı ve konuşma şekliyle gençlik kültürleri de zamanla değişmiştir. Çalışmanın son bölümü olan beşinci bölüm "Eserlerde dile getirilen sorun odakları ve kültür izleri" başlığı altında oluşmuştur. Her iki eser farklı ülke ve kültürlere sahip olduğu için eserlerdeki kültür izlerinden bahsedilmiştir. Sorun odakları kısmında karakterlerin aileye, topluma ve hayata bakış açılarına değinilmiştir. Bununla birlikte ergenlik çağının da getirdiği fizyolojik ve psikolojik değişimlerin de

etkisiyle aile, çevre ve karakterin kendi içindeki çatışması ile bir sorun olarak görülebilmektedir.

Gençlik kültürleri açısından incelenmiş her iki eser de gençlik kültürleri özelliklerine sahiptir. Türk kültüründe yetişmiş ergenlik çağındaki bir birey de Alman kültüründe yetişmiş bir birey de ergenliğin getirmiş olduğu fizyolojik ve psikolojik değişimle beraber kendini kanıtlama, ruhsal bunalım, aykırılık, kendisiyle ve çevresiyle çatışma gibi problemlere sahip oldukları değerlendirilmiştir. Kültürlerin, aile yapısının ve çevrenin farklı olması gelişen olayların seyrini değiştirse de ergenlik çağındaki değişimlerin aynı olduğu düşüncesine varılabilmektedir. Bu araştırmayla kısır olduğu düşünülen gençlik edebiyatı alanının ve bu alandaki eserlerin gelecek araştırmalara yön verebileceği düşünülmüştür.

Bu çalışma ile gençlik edebiyatı eserlerinin gençler ve yetişkinler tarafından okunması gerektiği düşünülmüştür. Gençlik eserleri aracılığıyla gençlerin, özellikle Deliduman ve Tschick eserindeki gibi ergenlik dönemindeki gençlerin yaşadıkları ergenlik sürecine dikkat çekilmiştir. Ailelerin ve gençlerin gerek ülkemizdeki gerek yabancı eserler aracılığıyla sancılı olan ergenlik dönemlerini hem okuyup bilgilenerek hem de başka toplumların da böyle bir dönem geçirdiğini gözlemleyerek bu dönemi geçirmeleri düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

I. BİRİNCİL KAYNAKÇALAR:

Herrndorf, Wolfgang (2010): "Tschick", Berlin: Rowohlt Verlag

Meriç, Cemil (1986): "Kültürden İrfana", İstanbul: İnsan Yayınları

Serbes, Emrah (2014): "Deliduman", İstanbul: İletişim Yayıncılık

Yıldız, Bekir (1966): "Türkler Almanya'da", İstanbul: Everest Yayınları 2012

II. İKİNCİL KAYNAKÇA:

Arak, Hüseyin (2007): "Genç Werther'in Acıları ile Genç W.'nin Yeni Acıları Başlıklı Eserlerin İçerik ve Biçim Açısından Karşılaştırılması", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Sayı 22, s. 175

Arntzen, Sonja (2005): "The Tale of Genji", *Education About Asia,*Volume 10, Number 3, Winter 2005, s. 26

Arslanoğlu, İbrahim (2000): "Kültür ve Medeniyet Kavramları", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 15, 2000

Asutay, Hikmet (2017): "Almanya'da Gençlik ve Gençlik Kültürleri Kavramlarının Tanımı ve Tarhsel Gelişimi", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Haziran 2017, Cilt 19, Sayı 1 (59-74), s. 61

Asutay, Hikmet, Atik, Oktay, Demir, Meryem, Öğretmen, Semra, Göçerler, Harun (2015): "Değişen Gençlik Kültürleri İle Ortaya Çıkan Yeni Okuma Türleri", *7. International Congress of Educational Research,* 1144

Asutay, Hikmet (2013): "Gençlik Kültürleri Gençlik Edebiyatı ve İlkgençlik Romanları", Edirne: Paradigma Kitabevi Yayınları

Asutay, Hikmet/Oktay Atik (2012): "Fatih Akın'ın "Kurz und Schmerzlos" Filminde Türk Alman Gençlik Alt Kültürlerinin Yansımaları", *Zeitschrift für die Welt der Türken,* Vol. 4, No. 2 (2012), s. 40

Asutay, Hikmet (2001): "Gençliğin Dili", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 3, Sayı: 2, s. 8

Ayata, Yunus (2015): "Polisiye Roman Bağlamında Necip Fazıl'ın Meşum Yakut'u", *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 12, Cilt 7, s. 209

Ayata, Yunus/Necati Tonga (2008): "Psikolojik Roman, Romana Yansıyan Yazar ve Türk Edebiyatındaki Bazı Örnekleri Üzerine Bir İnceleme", *İlmi Araştırmalar*, Sayı 25, 2008, 7-20

Başarslan, Suzannur (2011), "Roman nedir? Nasıl yazılır?" *Fikir Platformu*, www.derindusunce.org

Bayhan, Vehbi (2015): "Türkiye'de Gençlik Sosyolojisi Çalışmaları", *Sosyoloji Konferansları,* No 52, s. 367

Bezci, Şenol (2015): "Maus: Grafik Roman ve Edebiyat", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 55, 2 (2015), 251-270

Büyükgebiz, Atilla (2012): "Ergenlik Dönemi Fiziksel ve Seksüel Gelişme", *Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı*, s. 13
Çakır, Hülya (2016): "Gotik Alt Kültür", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Number 48, p. 369-383, Summer II 2016

Çerezcioğlu, Aykut Barış (2014): "Popüler Müzik ve Gençlik Kültürü", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 18, Sayı 182, s. 14

Cihan, Nazlı (2014): "Eğitsel Araç Olarak Çizgi Romanın İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Konularına Uyarlanması", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3, Makale No 29

Çiftçi, Ayşe (2010): "Son Dönem Türk-Alman Çocuk ve Gençlik Yazını Popüler Kültür Metinlerinde Olağanüstü Güçler", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Ana Bilim Dalı Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, Edirne 2010, s. 9

Demir, Mehtap (2017): "Osmanlı Eğlence Hayatında Bir Alt Kültür Müzikli Kahvehane: Amane Kahvehaneleri", *Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi*, Cilt 24, Sayı 93, s. 38

Erol, Kemal (2012): "Tarih-Edebiyat İlişkisi ve Tarihi Romanların Tarih Öğretimine Katkısı", *Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, s. 62

Eronat, Kamuran (2007): "Tevrik Fikret'in Şiirlerinde Çocuk ve Gençlik", *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 33-43

Ertem, Ümit/Saadet Yazıcı (2006): "Ergenlik Döneminde Psiko-Sosyal Sorunlar ve Depresyon", *Aile ve Toplum*, Yıl: 8, Cilt: 3, Sayı: 9 Ocak-Şubat-Mart 2006

Engin, İsmail (1990): "Kültür- Kişilik İlişkisi", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt 33, Sayı 1-2, s. 172

Ewers, Hans-Heino: "Geschichte der deutschen Kinder- und Jugendliteratur. Eine problemgeschichtliche Skizze",
https://www.unifrankfurt.de/64851467/Geschichte-der-KJL.pdf

Faix, Tobias (2008): "Jugendtrends in Deutschland über die Heterogenität und Ambivalenz der deutschen Jugendbiographie ", *Marburger Bibelseminar"* 2008

Farin, Klaus (2010): "Jugendkulturen heute", *Aus Politik und Zeitgeschichte,* 27/2010, 5. Juli 2010, s. 3

Galling, Ines (2013): "17 Jahr. Adoleszenz im deutschsprachigen Jugendroman", *Internationale Jugendbibliothek,*
https://ijbib.files.wordpress.com/2013/10/adoleszenz-vortrag-dr-ines-galling.pdf

Gümüştekin, Nuray (2011): "Kültür Kavramı ve Osmanlı'dan Günümüze Kültürel Yapının İncelenmesi", *T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu,* Ankara

Gür, Bekir S., Dalmış, İbrahim, Kırmızıdağ, Nur, Çelik, Zafer, Boz, Nevfel (2012): "Türkiye'nin Gençlik Profilleri", *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmalar Vakfı*, Ankara, s. 16

Güzel, Mehmet (2006): "Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü", *Küresel İletişim Dergisi*, Sayı 1, Bahar-2006, s. 10

Kaulen, Heinrich (1999): "Jugend- und Adoleszenzromane zwischen Moderne und Postmoderne", *1000 und 1 Buch1*, 99, s. 6

Kara, Osman (2017): “Gençlik Edebiyatı”, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 998-1001

Karaca, Mehmet (2007): “İnternet Gençliği: Yeni Bir Gençlik Tiplemesi Denemesi”, *e-Journal of New World Sciences Academy*, Volume 2, Number 4, Article Number c0027

Neydim, Necdet (2015): “Gençlik Edebiyatı Tanım ve Uygulama Sorunları”, http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2015/12/13-26.pdf, s. 18

Neydim, Necdet (2014): “Çeviri ve Telif Eserde Genç Kız Edebiyatı”, *Türk Dili*, http://www.tdk.gov.tr/images/images/695.pdf

Nordbruch, Götz (2010): “Islamische Jugendkulturen in Deutschland”, *Aus Politik und Zeitgeschichte*, 27/2010, 5. Juli 2010, s. 37

O’connor, Alan (2004): The Sociology of Youth Subcultures”, *Peace Review*, December 2004, s. 409

Özcebe, Hilal (2002): “Birinci Basamakta Adolesan Sorunlarına Yaklaşım”, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 10, s. 374

Özen, Neriman Nüzket (2017): “Alman Genç Kız Edebiyatı Bağlamında Genç Kız İmgesinin Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları ile Analizi Geleneksel Der Trotzkopf Romanından Modern Lady Punk Romanına Değişim Süreci”, *Diyalog*, 2017/1: 30-47, s. 36

Öztürk, Mücahit (2008): “Ergen Psikolojisi”, *Sosyal Bilimler Konferansları*, https://www.meridyendernegi.org/wp-content/uploads/2011/04/mucahit_ozturk_Layout1.pdf

Özyer, Nuran (2006): "II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi*, s. 485

Paoletic, Vito (2018): "Der Adoleszenzroman heute: eine Herausforderung für Jung und Alt", *Libri & Liberi*, 7 (1): 93-108, s. 95

Sayraç, Berna, Dündar, Halil, Solar, Ali, Bilgin, Savaş, Manisa, Zafer, Yüksel, Zeki (1982): "Kendi Bakış Açıları Yönünden Gençlik ve Sorunları Nelerdir?", *Türk Eğitim Derneği*, Bilim Dizisi No: 9, s. 239

Schulze, Juliane (2008): "Adoleszenz in der Provinz", *Magisterarbeit zur Erlangung des Grades Magistra Artium der Philosopischen Fakultät der Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf*, 03/2008, s.12-13

Schmidt, A, Bernd/Holger Stutzke (2015): "Modul 3 – Jugendkulturen", *ILIAS der Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf*, https://www.phil-fak.uni-duesseldorf.de/fileadmin/Redaktion/Institute/Sozialwissenschaften/BF/Lehre/SoSe_2015/JugendForsch/Modul_3_-_Jugendkulturen.pdf

Şahin, M. Cem (2005): "Türkiye'de Gençliğin Toplumsal Kimliği ve Popüler Tüketim Kültürü", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2, s. 172-173

Şimşek, Ahmet (2006): "Tarihsel Romanın Eğitimsel İşlevi", *Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığ*, Sayı 37, s. 72-73

Tanrıkulu, Murat (2015): "Türkiye coğrafyasında genel kültür, alt kültür ve mozaik kültür", *TÜCAUM VIII. Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 473-480, s. 476

Tabakcı, Nurullah (2008): "Kültürlerarası İletişim Sürecinde Alt Kültürde Kimliğin Oluşumu (Türkiye'de Karaçay Topluluğu Örneği)", *Selçuk Üniversitesi*

Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı Doktora Tezi, Konya-2008, s. 25

Thio, Sie liong/Edgar Göll (2011): "Einblick in die Jugendkultur Das Thema Nachhaltigkeit bei der jungen Generation anschlussfähig machen", *Umweltbundesamt für Mensch und Umwelt*, 11/2011, IZT – Institut für Zukunftsstudien und Technologiebewertung, Berlin, s. 20

Türkyılmaz, Mustafa (2012): "Gençlik Romanlarının Okuma Becerisine Etkisi ve Değerler Aktarımı Bakımından İncelenmesi", *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, Ocak 2012, s. 31

Ulus, Gökçe (2014): "II. Meşrutiyet Döneminde Bir Çocuk ve Gençlik Dergisi: Talebe Defteri", *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, Ankara 2014, s. 63

Üyepazarcı, Erol (2002): "Türkiye'nin ilk Polisiye Roman Yazarı", *Vesika-lık Ahmet Mithat*, s.148.

Yağcı, Yalçın (2007): "Çocuk ve Gençlerin Kitaba Ulaşmasındaki Köprüler", *Türk Kütüphaneciliği*, 21, 1(2007), 62-71

Yılmaz, Öznür (2017): "Türkiye'de Modernleşme, Popüler Kültür ve Arabesk", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Number 58, p. 511-522, Summer II 2017, s. 517

Zhang, Nijia/Yanhong Fan (2015): "An Analysis on the Psyche of Ricardson's Pamela", *Theory and Practice in Language Studies*, Vol. 5, No. 2, pp. 452-456, February 2015

Zorlu, Abdülkadir (2009): "Yaşam Tarzı, Tüketim Kültürü ve Gençlik", *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, Haziran 2009, 53-66, s. 59

İNTERNET KAYNAKLARI:

https://www.ajum.de/html/j-j/pdf/0602_DahrendorfBibliografie.pdf;Erişim: 19.09.2018

https://www.antoloji.com/tevfik-fikret/; Erişim: 15.09.2018

https://www.dr.com.tr/Kitap/Zargana/Hakan-Gunday/Edebiyat/Roman/Turkiye-Roman/urunno=0000000116683; Erişim: 05.10.2018

https://www.ef.com.tr/erasmus/; Erişim: 23.09.2018

https://finnougristik.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/a_finno_ugristik/Studium/StEOP_Skript__Einfu__hrung_in_die_Literaturwissenschaft.pdf; Erişim: 17.10.2018

http://www.hurriyet.com.tr/egitim/10-soruda-work-and-travel-22935645; Erişim: 29.11.2018

https://www.iletisim.com.tr/kitap/genc-torless/7400#.W92dWdIzbIU; Erişim: 28.11.2018

http://www.istanbul.com/tadini-cikar/mutlaka-okunmasi-gereken-10-kitap.html; Erişim: 12.10.2018

https://www.khanacademy.org/humanities/art-asia/art-japan/edo-period/a/scenes-from-the-tale-of-genji; Erişim: 25.10.2018

http://blog.milliyet.com.tr/alt-kulturu-taniyalim/Blog/?BlogNo=424415; Erişim: 26.11.2018

https://tr.langenscheidt.com/almanca-turkce/scheissegal; Erişim: 18.10.2018

https://paratic.com/agatha-christie-kimdir/; Erişim: 21.10.2018

http://pierre-marteau.com/novels/market/market-1.html; Erişim: 22.10.2018

http://www.sanalbasin.com/genclik-haftasi-25113906; Erişim: 17.10.2018

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts; Erişim: 24.09.2018

https://www.tudem.com/urun/kultur/1008/tudem_edebiyat/2649/farkli.aspx; Erişim: 22.09.2018

http://yayinlar.gsb.gov.tr/Public//Files/2018.01.31_10.25.30_D%C3%BCnya_%C3%9Clkeleri_Ulusal_Gen%C3%A7lik_Stratejileri.pdf; Erişim: 27.11.2018

http://www.who.int/health-topics/adolescents/coming-of-age-adolescent-health; Erişim: 16.10.2018.